VESTNIK

Murska Sobota, 28. julija 1988 ● Leto XL ● Št. 28 ● Cena 600 din

VREME

Nastopili so pasji dnevi. Minule dni je vse živo iskalo vsakovrstno ohladitev — tudi mrzla voda na soboški tržnici je prav prišla.

NAPOVED:

V drugi polovici tedna večjih sprememb vremena ne bo, torej bo sončno in toplo, le ponekod so v popoldanskem času možne nevihte.

Življenje

žeja vode
samota vrča

življenje
težka beseda

(F. Lainšček)

FOTOREPORTAŽA NA 6. STRANI

LETOS REKORDNI ODKUP

Po odkupu tržnih presežkov pšenice lahko sklepamo, da se žetev v Pomurju bliža koncu. Če vreme v prvih dneh žetve pomurskih pridelovalcem pšenice ni bilo najbolj naklonjeno, je druga polovica spravila pridelka potekala brez zastojev in v skladiščih Intesovega tozda Mlinopek je zdaj že dobršen del letošnje pšenice. Začetne negotovosto okrog odkupnih pogojev so zdaj mimo in kaže, da se je velika večina pridelovalcev odločila za prodajo tržnih presežkov. Po napovedih poznavalcev naj bi tako letos v Pomurju odkupili rekordne količine pšenice, saj so je do torka odkupili že več kot 27 tisoč ton. Do konca tedna naj bi z odkupom v glavnem končali, do takrat pa bo v skladiščih že okrog 30 tisoč ton pridelka.

Skladišča žitnih organizacij so se letos napolnila predvsem zaradi dobrega pridelka, kot pravijo v soboškem Mlinopeku, pa se je v drugi polovici žetve tudi kakovost prevzete pšenice precej izboljšala. Če je še v začetku le-ta vsebovala precej vlage, je ta zdaj že v mejah normale, seveda pa je kakovost od pridelovalca do pridelovalca različna. Na letošnji odkup so se v Mlinopeku dobro pripravili, uredili so tudi nekaj novih prevzemnih mest, kljub temu pa je sredi žetve prihajalo do krajših zastojev pri prevzemu, ko je zaradi nekoliko večje vlage prihajalo do preobremenitev sušilniških zmogljivosti.

Zdaj je že tudi znana dokončna cena pšenice, saj plačujejo prvi kakovostni razred po 400 in drugega po 390 dinarjev kilogram, k temu pa bodo pridelovalci dobili še 56 dinarjev spodbud na oddani kilogram ter delno povrnjene tudi stroške prevoza do prevzemnega mesta. Za 40 odstotkov prevzete pšenice, kolikor je potrebujemo za pomurske potrebe, so sredstva zagotovljena, za druge količine pa sredstva zagotavljata ljubljanska in celjska regija. Denar so že nakazali zadružnim organizacijam in tako pridelovalci ne bodo dolgo čakali na plačilo.

L. Kovač

Foto: N. Juhnov

POMURSKO ZDRUŽENO DELO PO PRVEM POLLETJU

Predvsem opiranje na lastne sile

V teh dneh tudi v pomurskih organizacijah združenega dela tečejo razprave o poslovanju v letošnjem prvem polletju, zato je celovito oceno gospodarjenja v tem trenutku še težko dati. Prve napovedi niso najbolj spodbudne, saj se nekatere negativne težnje iz prejšnjih obračunskih obdobij nadaljujejo tudi v prvem polletju, je pa na nekaterih področjih čutiti tudi pozitivne premike. Pomursko združeno delo je v letošnjem prvem polletju poslovalo pod bremenom lanskih novembrskih ukrepov in v pričakovanju majskih, posledice slednjih pa bodo prišle do izraza šele v naslednjih obdobjih.

Podobno kot v lanskem prvem polletju se obseg industrijske proizvodnje zmanjšuje tudi v letošnjih prvih šestih mesecih, položaj pa je seveda od občine do občine različen. Nekoliko ugodnejšo rast beležijo predvsem tam, kjer je bil lani močan izpad proizvodnje, zato nas ti podatki ne bi smeli zavesti, saj tako primerjava z enakim lanskim obdobjem ni realna. Medtem ko je bila v lanskem drugem polletju nekoliko ugodnejša rast industrijske proizvodnje, napovedi za letošnje drugo polletje niso optimistične. Majski ukrepi, ki so omejitveno posegli tudi na področje osebnih dohodkov, se že kažejo pri povpraševanju in s tem tudi v povečanih zalogah, zaradi manjše prodaje pa se v nekaterih organizacijah združenega dela že odločajo za zmanjševanje proizvodnje. Položaj je ugodnejši v tistih organizacijah, ki so se že v preteklosti preusmerjale v izvoz, povečevanje le-tega pa postaja nuja. Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva je rast izvoza pomurskega gospodarstva ugodna, še zlasti na konvertibilno območje, povečala pa se je tudi pokritost uvoza z izvozom. Žal pa prodajo na tuja tržišča še vedno povečujejo le tiste organizacije združenega dela, ki so že tradicionalni izvozniki, medtem ko se v izvoz vključuje le malo novih.

Medtem ko pomursko združeno delo v prvih letošnjih mesecih še ni imelo večjih likvidnostnih težav in nobena organizacija združenega dela ni imela blokiranega žiro računa, se v zadnjem času tudi likvidnostne težave zaostrujejo. Združeno delo ima vse manj kakovostnih sredstev za tekoče poslovanje, obresti za najeta posojila pa predstavljajo vedno večji delež v stroških poslovanja. Poseben problem so tudi terjatve, saj kupci pomurskemu gospodarstvu dolgujejo veliko več, kot znašajo obveznosti do dobaviteljev, ta razkorak pa se še naprej povečuje.

Izgube, ki so predvsem posledica neurejenih cenovnih razmerij, že več let predstavljajo enega najtežjih problemov pomurskega gospodarstva, brez njih pa ne bo šlo v prvem polletju. Res je sicer, da bodo v nekaterih organizacijah združenega dela, kjer so imeli še ob četrtletju izgube, prvo polletje končali brez rdečih številk, vendar napovedujejo, da se bodo pojavili nekateri novi izgubarji.

Po vsem tem bo obveljala splošna ocena, da je pomursko združeno delo zdaj oredvsem v prilagajanju novim razmeram gospodarjenja, od prilagodljivosti posameznih organizacij združenega dela pa je v največji meri odvisno, kako bodo poslovale v prihodnje. Preustroj proizvodnje še vendo teče prepočasi, saj za to ni potrebnih sredstev, pa tudi z novimi programi se ne morejo ravno pohvaliti. Vendar nastale razmere silijo, da prav slednjim namenjajo največ pozornosti, saj je obveljalo spoznanje, da le čakanje na programe od drugod ne bo dalo rezultatov.

L. Kovač

Zadovoljni brigadirji

S podelitvijo priznanj se je uspešno končala prva izmena MDA Goričko '88. Čeprav brigade niso bile popolne, so doseženi rezultati zelo dobri. Brigadirji so uredili skoraj 30.000 m² melioracijsikih površin, največ v bližini Hodoša. Na glavnem delovišču, cesti Poznanovci—Vidonci, so bile urejene bankine in jarki na skoraj 3 kilometrih cestnega odseka. Povprečno so vse brigade za 67 odstotkov presegle normo. Najboljši sta bili brigadi: Slobodan Princip-Seljo iz Hadžićev in 22. decembar iz Sarajeva (gojenci centra vojaških šol kopenske vojske). Prvo so predlagali za najvišjo zvezno akcijsko priznanje plaketo Veljko Vlahović, drugo pa za republiško priznanje.

Po dvodnevnem premoru je v nedeljo ponovno zaživelo naselje MDA Goričko '88. Soboški dom učencev so napolnili brigadirji druge izmene. 180 mladih je nekoliko manj, kot so pričakovali. Prišli pa so: MDB Bratstvo i jedinstvo iz Dimitrovgrada, MDB 25. maj iz Mališeva, MDB Stane Žagar iz Radovljice, MDB 2. dalmatinska iz Splita in MDB Toše Arsev iz Štipa.

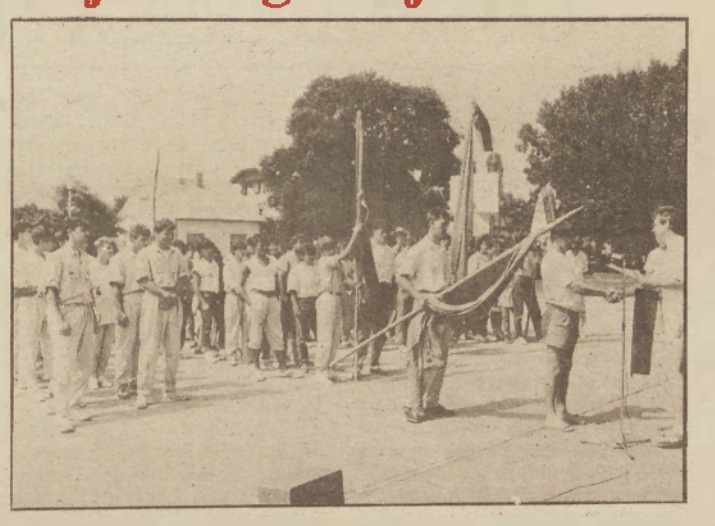

Vse brigade, ki so sodelovale v prvi izmeni akcije Goričko, so si zaslužile tudi priznanja trak akcije, ki jih je na sklepni slovesnosti podelil komandant akcije, Janez Arhar.

Na sklepni slovesnosti so prebrali tudi sporočilo, ki so ga naslovili predsedstvu SFRJ, Predsedstvu ZKJ in Predsedstvu ZSMJ. V njem so napisali, da so bili presenečeni nad gostoljubnostjo Prekmurcev, saj so pred prihodom v Slovenijo marsikaj slišali in brali. »Naše bivanje v Prekmurju je še eden pokazatelj, da je potrebno našo domovino še bolje spoznati, da bi jo lahko ljubili tako, kot so jo ljubili sinovi vseh naših narodov in narodnosti v času neprestane borbe za naš boljši jutri,« so zapisali brigadirji iz Alibunarja, Hadžićev, Sarajeva, Brusa ter skupina Rdečega križa Slovenije. Dodali so, da se zavedajo, da le z govorjenjem in parolami ne bomo izplavali iz krize. Potrebno se bo zazreti v prihodnost in s skupnimi močmi premakniti tokove, ki so za trenutek obstali.

S. Eöry

Tudi drugi naj plačajo

Izvršni svet občinske skupščine tudi v dopustniškem času ne miruje. Tako je pretekli torek obravnaval realizacijo prihodkov in odhodkov proračuna občine Murska Sobota za prvo polletje 1988, predlog naložbenega vzdrževanja (razdelitev sredstev) srednjih šol v občini in predlog za obnovo sortirnice Kmetijske zadruge Panonka v Puconcih ter razširitev telefonske centrale na Tišini in prenosnega sistema. Prav tako je obravnaval predlog odloka o združevanju sredstev za financiranje skupnih potreb nekaterih sisov materialne proizvodnje. Po tem odloku bodo morale vse poslovne enote (obrati, prodajalne, skladišča, predstavništva idr.), ki imajo sedeže matičnih organizacij zunaj občine, plačevati prispevke za vzdrževanje komunalnih objektov in naprav, za posodobitev, rekonstrukcijo, vzdrževanje in varstvo regionalnih in lokalnih cest ter za potrebe solidarnosti v občini.

In kaj je potrebno postoriti v srednjih šolah? Na Srednji zdravstveni šoli Murska Sobota potrebujejo blizu 19,500.000 dinarjev za popravilo šolskih igrišč (novo asfaltno prevleko), Srednji kmetijski šoli Rakičan 19,863.300 dinarjev za popravilo strehe, Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobota nekaj čez 4,800.000 dinarjev za strojno-inštalacijska dela (obnovo) ter na Srednji družboslovni in ekonomski šoli Murska Sobota okrog 12,500.000 dinarjev za razna nujna popravila na (prij šolske stavbe. Tudi v Domu učencev Štefan Kovač v Murski Soboti bo nujno marsikaj popraviti, in sicer bodo stroški znašali nekaj čez 15,000.000 dinarjev.

—aj

100 tisoč za enega učenca

Čeprav še ni minila polovica počitnic, je v knjigarnah te dni živahno, kot da se bo zdaj zdaj spet začela šola. Najbolj neučakani so bodoči prvošolčki, ki bi radi čim prej imeli doma vse, kar potrebujejo za šolo. Staršem pa se najbrž ne bi tako mudilo, če bi vedeli, da je potrebno za šolske potrebščine za enega osnovnošolca odšteti okrog 100 tisoč dinarjev. Potem pa pridejo na vrsto še drugi izdatki.

V knjigarni Dobra knjiga v Murski Soboti so nam med drugim povedali, da imajo v zalogi okrog 75 odstotkov vseh učbenikov in delovnih zvezkov za osnovnošolce, druge potrebščine pa imajo tako rekoč vse. Nekoliko slabše pa so preskrbljeni z učbeniki za srednješolce, ki pa običajno pridejo v knjigarno tik pred začetkom pouka ali že med šolo.

Podobno stanje je tudi v drugih pomurskih knjigarnah. Zvedeli smo še, da tudi letos pripravljajo knjižne sejme po šolah, nekatere osemletke pa kar same naročijo vse potrebno za svoje učence (posebne pakete) in potem organizirajo prodajo.

Kje so že tisti časi, ko so šolarji potrebovali samo kredo (pisalni kamen) in tablo?

J.G.

Feri Horvat — povabljen v zvezno vlado

Predsednik Zisa Branko Mikulić mu je ponudil mesto predsednika zveznega komiteja za turizem.

Očitno bo pomursko ljudstvo te dni dalo še enega ministra; tokrat ne na republiški, marveč kar na zvezni ravni. Eden od predlaganih šestih novih članov jugoslovanske vlade v Beogradu je namreč Feri Horvat, nekdanji generalni direktor Radenske, zdaj podpredsednik poslovodnega odbora Združene banke Ljubljanske banke v Ljubljani. Predsednik Zisa Branko Mikulić ga je povabil v svojo ekipo, da bi vodil zvezni komite za turizem. Predlog je bil sprožen na petkovi seji predsedstva zvezne konference Socialistične zveze, na jutrišnjem zasedanju v Beogradu pa se bo do njega opredelila zvezna skupščina. Kot nam je povedal Feri Horvat, odločitev za pristanek ni bila lahka, gotovo pa se bo naš ugledni rojak v prestolnici države potegoval tudi za vsaj delno uresničitev pomurskih turističnih ambicij. B. Ž.

ALI JE TO POTREBNO?

Ste se kdaj vprašali, koliko stane prometna nesreča? Ne, koliko je bilo škode na vozilih (ta je od nesreče do nesreče različna, ni pa v razmerju s poškodbo vozila), marveč: koliko stane zdravljenje, koliko stane izostanek z dela, koliko stane intervencija prometne milice ... Verjetno ne. In če vas zanima, si lahko to preberete v članku novinarja Dušana Loparnika na 5. strani. Naslov je dovolj zgovoren: 16.777.230 razlogov za pametno in varno vožnjo.

Letošni dan vstaje slovenskega naroda — 22. julij smo praznovali v vzdušju, ki bi mu najmanj morali reči skrb zbujajoče. Sojenje četverici mladih ljudi (Boršner, Janša, Tasić, Zavrl) je scefralo kičasto embalažo, v katero smo skrili človečanske pravice v naši deželi. V Mostecu pri Ljubljani je bil zato bučen ljudski miting ob obletnici vstaje slovenskega naroda; med udeleženci in govorniki so bili tudi borci NOB. Na fotografiji: znani partizanski komisar Ante Novak govori nekajtisočglavi množici.

(Foto: Delo)

Otto Habsburg v Szombathelyu

Majhna, tiha družba je nekega julijskega dne večerjala v restavraciji szombathejskega hotela Savaria. Pogovarjali so se nemško, tu pa tam pa je bilo slišati tudi kako madžarsko besedo. Na čelu mize je sedel elegantno oblečen častitljivi moški. Lahko ga je prepoznal tudi tisti, ki ga je videl le enkrat v življenju... Njegovi predniki so skozi več stoletij odločali o zgodovini Madžarov, največkrat ne ravno po njihovi volji. Toda kaj more otrok, če so njegovi starši storili kaj napak. Danes imamo povsem drugačen odnos do moškega, ki mirno večerja.

On je hkrati pojem in njegovo ime izda vse: Otto Habsburg je po preteku sedemdesetih let za kratek čas prvič obiskal Madžarsko kot predstavnik Evropskega parlamenta. Imeli smo priložnost, da se z njim pogovarjamo, in rad nam je ustregel.

Gospod doktor, za mojo generacijo pomenite zgodovino. Kakšna je teža tega bremena?

Da, tako je, leta so minila, kot bi mignil, tudi sam imam že šestinsedemdeset let. To, da se spominjajo mene, in moje družine, me res zelo veseli. Ampak jaz bi rajši govoril o sedanjosti in bližnji preteklosti. Kot veste, delam kot predstavnik Evropskega parlamenta, politiziram. Novembra bom spet prišel domov, takrat v Budimpešto. Lahko rečem, da ima Evropski parlament zelo dobre stike z Madžarsko.

Toda za to ste tudi vi osebno mnogo storili. To vemo iz zahodnih časopisov, iz domačih poročil, na primer iz enega od filmov madžarske televizije, ki je govoril o vas.

Moja dolžnost je, da pomagam Madžarski. Zadnje čase se v teh odnosih zares širi velik napredek.

Zadnji vaš predlog je vzbudil zelo veliko pozornost v Evropskem parlamentu.

Pa tema tudi. Bil je govor o Erdeljskem.Podal sem predlog v prid erdeljskih Madžarov, proti nespametnim rušenjem naselij v Romuniji. Bil je soglasno sprejet. Besedilo predloga vsebuje tudi to, da dobi pomoč, ki jo je odklonil režim Ceausesca, Madžarska, da bi lahko še učinkovitejše podpirala begunce. Upam, da se bodo o tem začeli pogovarjati predstavniki Evropskega parlamenta in madžarskega Rdečega križa.

Sedemdeset let je dolga doba...

V notranjosti se nisem nikoli ločil od domovine. Nenehno sem spremljal njeno usodo. Bila so težka obdobja in tudi takrat sem storil vse za krepitev stikov. Sedaj pa lahko z veseljem ugotavljam, da se je položaj zelo izboljšal. Bolj odprto politizirajo, demokracija je večja.

Koga vse ste srečali v svoji karieri?

Šaljivo bi lahko povedal, da vsakega, ki v Evropi kaj pomeni. Omenil bi samo nekaj domačih imen: Pal Teleki, z njim sem bil v zelo dobrih odnosih. Potem sem v otroštvu srečal Mihalya Karolya. Pozneje, v Horthyjevi eri, sem imel stike z Istvanom Tiszo, Karolyem Pajerjem, Sandorjem Ernsztom, z Zichyjem, Kallayjem in drugimi.

Zakaj ste najprej obiskali prav Szombathely?

Glejte, v zgodovinskih knjigah lahko preberemo tudi to, da je moj oče prišel sem pri poskusu restavracije monarhije in obiskal tukajšnjega škofa Mikesa. Prav tu je bilo legitimistično gibanje najmočnejše.

Ali pogrešate krono? Madžarsko kraljestvo?

Dajte no... Kje so že ti časi! Imam mnogo veličastnejšo nalogo, ki je lepša z dneva v dan. Delam za združeno Evropo in to je nekaj veličastnega.

Kje sedaj živite?

Živim poleg Münchna, ampak sem največkrat v Strasbourgu.

In družina?

Imam sedem otrok. Štiri hčerke so že poročene, najmlajša pa bo politik.

In vaše sporočilo Szombathejčanom?

Železna županija in Szombathely sta mi še prav posebej pri srcu, saj je moj oče tu bival zadnjič v domovini. Veliko sem mislil na domovino, na to lepo mesto, v dobrih in manj dobrih časih. Upam, da nekoč ne bo več meja, ki ločujejo narode, in se bo lahko izblikovala vsesplošna evropska skupnost. V tej skupnosti ima svoje mesto Madžarska, pa tudi Szombathely.

(Vas Nepe, prevod J. Vörös)

Zanimanje za Feni

Za novo tovarno feronikla v makedonskih Kavadarcih, ki velja za največjo ali za eno največjih jugoslovanskih zgrešenih investicij in ki že nekaj let stoji, so se pred leti zanimali Kanadčani, sedaj pa Američani. Ekonomisti pravijo takole: ko so Feni morali zapreti, je stala libra (460 gramov) feronikla 1,68 dolarja, danes pa se da enaka količina tega dragocenega materiala prodati na svetovnem tržišču za 9 do 11 dolarjev. Izračunali so, da bi se vlaganje v Feni obrestovalo, če bi na leto izvozili za 120 do 250 milijonov dolarjev feronikla. Pred tem bi bilo seveda potrebno za oživitev proizvodnje odšteti 10 do 15 milijonov dolarjev.

PISMO IZ BEOGRADA

Konfrontacija

Sobota, ko so se pojavili Srbi in Črnogorci s Kosova na ulicah Novega Sada v dolgi koloni zastavonoš in nosilcev transparentov z najrazličnejšimi parolami je odjeknila v našem tisku in zavesti precej svarilno in skrb zbujajoče, vendar povsem drugače kot pohodi delavcev pred skupščino in druga znamenja oblasti.

Kazalo je namreč, da postaja pravilo, da marsikje in marsikdo poskuša reševati svoje probleme preko hrbtov drugih, kot da oni nimajo že dovolj svojih bremen.

V Vojvodini so sprejela politična vodstva ta dogodek kot poskus politične destabilizacije v tej pokrajini, ne naključno tik pred odločanjem o ustavnih spremembah — o vlogi pokrajin in republike Srbije, o čemer imajo menda v Vojvodini preveč svoje mnenje, a v imenu tamkajšnjega ljudstva, ki se menda s stališči tamkajšnjega vodstva ne strinja.

Vsepovsod smo doslej že veliko govorili o odtujenosti vodstev od članstva oziroma prebivalstva, toda neprijetno je, če se za takšne obtožbe v povsem konkretnih primerih govori nasploh na temelju časnikarskega ad hoc anketiranja in s priokusom ščuvanja javnosti, kot se je v nekaterih sestavkih moglo čutiti.

Vsak dogodek ima pač svoje ozadje in ne trpi čustvene arbitraže, ki je pravzaprav lastnost nezrelih osebnosti.

Zatekanje k političnim manifestacijam in kakršnem koli pritisku za hitrejše reševanje kakršnihkoli problemov ima vselej nadih nesposobnosti prizadetih, da razumno urejajo vsakdanjost, z mero okusa in odgovornosti, ki se od njih zahteva in pričakuje.

Omenjeni primer je prav tako posledica nečega, kot vsak drug podoben primer.

Desetletja smo že priča enosmernemu razvoju družbe po poti decentralizacije materialne moči nekoč centralizirane države in potem vzporedne državnotvornosti v samostojnejših enotah federacije, tako da pač zdaj že na tak in drugačen način vse močneje čutimo dosedanje zanemarjanje integracije samoupravljanja, natančneje rečeno — dela.

Državotvornost je pač koristila vsa sredstva, kot nam je znano iz primera agrokomercializacije v BiH in podobnih primerov tako imenovane »alokacije sredstev« z drugih na svoje področje, a s pridihom postavljanja spomenikov samim sebi. Reakcije na pehanje za lastno demokratičnost v Sloveniji so bile razlog za podobno konfrontacijo pod reflektorji ogroženosti drugih, kot da se stereotip klasičnega socializma, v katerem preostane občanu le žrtvovanje za tako imenovane višje cilje, ne sme dotaknili nič svobodnejšega in ustvarjalnejšega.

Poskus konfrontacije med pokrajinama je nemara najnovejši in najbolj občutljiv, vendar spada v arzenal politike: »Zavadi i vladaj«. Pri tem sploh ni pomembno, kdo je konkretni nosilec take oziroma te konkretne politike; določen oblastni krog ali preprosta množica s Kosova, če je bil to dobro organiziran nastop na novosadskih ulicah, kot je poročala beograjska televizija. Bistveno je, da izostaja usmeritev, kakršno zastopata politika ZK in ustavna opredelitev dežele, v kateri živimo.

Gre torej za način mišljenja in temu ustrezno taktiko, ki nazadnje odkriva tudi strategijo najrazličnejših izmov, ki jim osvobajanje dela vsekakor ni končni cilj.

Socializem se pač ne gradi s pohodi množic na ulice, temveč z ustvarjalnim delom množic na vseh delovnih mestih, vključno najodgovornejših prav na vrhu dežele. Motiviranosti za ustvarjalnost pod geslom Za boljše življenje nikoli ne zmanjkuje. Manjka pač slej ali prej zgledov, ki vlečejo, kajti še preveč je v navadi čakanje, da naše probleme reši kdo drug — najčešče tako imenovana »širša družbena skupnost«.

Naj torej gredo ljudje iz ene pokrajine v drugo po rešitev za svoje probleme oziroma iz ene republike v drugo? Naj se igramo hlapce Jerneje in trkamo na mnoga vrata birokratov ali kaj? Zakaj naj sploh izgubljamo čas s takšnim ali drugačnim mitingovanjem, ko pa nam to brezdelje prinaša samo še večje siromaštvo, še več problemov? Vsako brezdelje je pač, žal, samo rušilno. Je pa lažje od ustvarjalnega dela.

Viktor Širec

globus

MANAMA — Polkovnik Ali Abdulah Saleh je bil znova izvoljen za predsednika severnega Jemena. To bo že njegov tretji zaporedni predsedniški mandat. Kot je sporočila agencija SABA, je za polkovnika Saleha glasovalo 152 članov posvetovalnega sveta oziroma severno jemenskega parlamenta, ki šteje 159 članov.

TOKIO — Japonsko ministrstvo za gradbeništvo je predlagalo, naj bi vlada spremenila zaposlovalno politiko in tako omogočila zaposlovanje nekvalificiranih tujih delavcev na Japonskem. Ministrstvo je prepričano, da bi nadaljnja prepoved zaposlovanja nekvalificiranih tujcev le še okrepila mednarodne očitke. Raziskovalni institut ministrstva je z anketo ugotovil, da večina Japoncev podpira možnost takšnega zaposlovanja, vlada pa za zdaj zagovarja le zaposlovanje strokovno izobraženih delavcev iz drugih držav.

ATENE — Grčijo je zajel nepojmljivi val požarov, čeprav se je temperatura zraka »nekoliko znižala« — znaša le 35 stopinj Celzija. Med velikim številom poškodovanih beležijo v Grčiji zaradi požarov tudi štiri človeške žrtve. V enakem lanskem obdobju je bilo le 35 požarov, kar je polovica manj od letošnjih. Gozdovi gorijo na Peloponezu, pri Solunu, na Kreti, Rodosu, pri Kefaloniji pa celo pri Atenah so v zadnjem trenutku rešili neki samostan pred požarom.

POREČ — Na Istrski obali od Rabca do Kanegre gostijo 221.000 turistov. Pričakujejo, da se bodo te dni napolnila vsa prosta mesta tako v družbenem kot zasebnem gostinstvu. Za ta del našega turizma kaže veliko zanimanje britanska televizija pa tudi japonska. V produkciji drugega programa BBC bodo prikazali desetminutni film o kulturnih, zgodovinskih in naravnih lepotah tega dela Istre. Japonci pa bodo na svoji televiziji predstavili Poreč.

DUNAJ — Obrestne mere na hranilne vloge bodo v avstrijskih bankah po novem za četrtino odstotka višje kot so bile doslej (dosedanja osnovna obrestna mera za nevezane vloge je bila 2,657 odstotka).

globus

Sveta desnica v Szombathelyu

Na svojem potovanju po Madžarski je 2. julija letos prispela tudi v Szombathely Sveta desnica, mumificirana desna roka kralja sv. Štefana I. (Bila je v Szombathelyu tudi pred 50 leti, ob 900-letnici Štefanove smrti.)

Sveto desnico so pripeljali v blindiranem avtomobilu s častnim policijskim spremstvom med špalirjem tisočih in tisočih ljudi, ki so stali ob cestah in ulicah v Szombathelyu. Na svečanem sprejemu pred škofijsko cerkvijo so bili navzoči predstavniki cerkvenih in posvetnih oblasti.

Relikvija je bila v škofijski cerkvi tudi v nedeljo, 3. julija. V tem času so se zvrstile številne cerkvene svečanosti in obredi, tisoče ljudi, še prav posebej mladih, pa se je poklonilo spominu velikega kralja. Potem so relikvijo po svečani maši odpeljali nazaj v Budimpešto, kjer jo hranijo v baziliki sv. Štefana.

V ŽARIŠČU

JUGOSLOVANSKA GOSPODARSKA GIBANJA

V maju je po prejšnjem padanju industrijska proizvodnja spet v položaju stagnacije. Slovenska je bila v tem mesecu »samo še« 4,9 odstotka pod primerljivo lansko, če pa primerjamo petmesečno obdobje, smo za 5,1 odstotka pod lansko ravnijo v primerljivem času. V gospodarskih gibanjih ekonomskega inštituta ljubljanske pravne fakultete trdijo, da je delno izboljšanje lahko samo prehodno. Maja je v Sloveniji industrijska proizvodnja padala po 2-odstotni letni stopnji, jugoslovanska pa je po enaki stopnji naraščala in je bila za 1,7 odstotka manjša kot v enakem mesecu lani.

Razlog, da smo iz razmeroma hitrega slabšanja vsaj v maju prešli spet v stagnacijo, je predvsem v tem, da se je okrepil uvoz reprodukcijskega materiala. V celotni Jugoslaviji je bil maja za 17 odstotkov višji kot v enakem mesecu lani, če ga merimo v ameriških dolarjih, v vseh petih mesecih pa le za 6,5 odstotka močnejši kot lani v tem času. Če dolarje zamenjamo s košarico valut, se zaradi padanja vrednosti ameriške valute rezultat bistveno spremeni — v petih mesecih je bil uvoz na približno isti ravni kot lani v tem času, če pa podatek popravimo že za razliko, ki je nastala zaradi višjih cen reprodukcijskega materiala in surovin na svetovnem trgu, lahko ugotovimo, da se je realni uvoz reprodukcijskega materiala celo za desetino zmanjšal.

Okrepljeni uvoz v maju ni bil edini vzrok, da industrijska proizvodnja maja ni nadaljevala strme poti navzdol, pač pa je k temu prispevalo tudi začasno okrepljeno domače povpraševnaje, ki je bilo (skupaj z izvoznim) v letošnjih petih mesecih za okoli 8 odstotkov višje kot lani v primerljivem obdobju. Da se je domače povpraševanje res krepilo, dokazujejo tudi podatki o prodaji v trgovini na drobno in o zniževanju zalog neprodanega blaga, ki so aprila v Jugoslaviji padale po mesečni stopnji 1,67 odstotka, v Sloveniji pa še hitreje; maja so padale že po mesečni stopnji 2,52 odstotka. Razen povečanega povpraševanja je na proizvodnjo v maju verjetno vplivala tudi pričakovana odmrznitev cen.

Tako za slovensko kot za jugoslovansko industrijsko proizvodnjo v Gospodarskih gibanjih predvidevajo, da se ne bo obdržala v stagnaciji, pač pa bo v prihodnjih mesecih padala, če bo seveda ekonomska politika dosledno vztrajala na dosedanji stabilizaciji in torej ne bo dajala spodbud za večjo gospodarsko živahnost. Svobodnejše oblikovanje cen in sproščen uvoz proizvodnje prav gotovo ne moreta krepiti, posebej še, ker se bo ob zamrzovanju osebnih dohodkov zmanjšalo povpraševanje prebivalstva. Dodamo naj še, da v reprodukcijski verigi ob tako zastavljeni stabilizacijski politiki za zmanjšanje proizvodnje ne bo krivo samo okleščeno domače povpraševanje, pač pa tudi svobodnejši uvoz reprodukcijskega materiala iz tujine, ki bo povpraševanje na domačem trgu omejil.

Seveda pa obstaja bojazen na drugem koncu. V letošnjem juliju bodo trije delovni dnevi manj kot v lanskem, to pa pomeni desetino delovnega časa; proizvodnja v Sloveniji bo še zaradi tega dodatnega razloga zelo padla. Čeprav bo v avgustu položaj prav obrnjen, lahko tako (navidezno) znižanje proizvodnje ustvari pravo paniko in pomisleke, da s stabilizacijsko politiko nekaj ni v redu in jo je treba opustiti. Takim in podobnim preplahom, ki so jim sledila popuščanja v zastavljeni ekonomski politiki, smo bili v osemdesetih letih namreč že večkrat priča, vse skupaj pa se je navadno končalo še z globljimi nadaljnjimi pretresi in poglabljanjem gospodarske in družbene krize.

Čeprav celotna jugoslovanska proizvodnja stagnira, je po posameznih republikah in pokrajinah dinamika industrijske proizvodnje še vedno zelo različna. Najhitreje je maja naraščala na Kosovu, kar po 23 odstotkov letno, že precej počasneje, po šestodstotni letni stopnji, je v Vojvodini. V Makedoniji je bila letna rast v maju petodstotna, v Črni gori ter Bosni in Hercegovini pa po štiri.

Po enaki stopnji kot v Sloveniji (2 odstotka letno) je padala industrijska proizvodnja na Hrvaškem, pri čemer pa je bila na Hrvaškem v petih letošnjih mesecih le za tri odstotke manjša kot v primerljivem lanskem obdobju, v Sloveniji pa, kot smo rekli, za več kot pet odstotkov.

OB DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA

Nagrada za Prlekijo 1941-45 in prof. Draga Novaka

Med letošnjimi nagrajenci vstaje slovenskega naroda je tudi zgodovinar prof. Drago Novak, doma iz Verženja, zaposlen na Zavodu za šolstvo SR Slovenije v Ljubljani. Nagrado so mu podelili za monografijo Prlekija 1941-45, ki je plod več kot 30-letnega skrbnega, načrtnega in sistematičnega zbiranja pričevanj in gradiv; to pomeni, da se je prof. Novak z njo začel ukvarjati že kot študent zgodovine.

Ob lanski predstavitvi v Ljutomeru smo sicer delo označili kot nadgradnjo publikacije z istim naslovom iz leta 1965, vendar avtor — z njim smo se pogovarjali po podelitvi nagrade — poudarja, da »gre za novo, obsežnejše in poglobljeno delo. Globlje sem posegel v obdobje med obema vojnama, temeljiteje obdelal okupacijo in NOB ter ljudsko revolucijo. V večji meri je prikazan delež celotnega območja med Muro in Dravo v NOB, posebej pa je zajeta občina Ormož. Prikazane so vezi med Prekmurjem, Slovenskimi goricami in Medžimurjem. Temeljiteje sem osvetlil delež domačinov v NOB zunaj rodnih krajev. Opisujem življenje in delo nekaterih preživelih borcev, njihovo vlogo in položaj v NOB. Posebej je razčlenjeno skrivaštvo kot izredno velik problem na našem območju. Na novo je obdelana okupatorjeva taktika, saj se ta v letu 1944 poslužuje t.i. raztrgancev in skuša z njimi vdreti v vrste OF. Temeljiteje so prikazane vojaške operacije ob koncu osvoboditve na celotnem območju severovzhodne Slovenije. Pretresljiva so pričevanja zapornikov in internirancev, ki obujajo spomine na težke dni zaporov in mučenj. Dodobra je tudi dopolnjen seznam vseh padlih borcev in umrlih v taboriščih in drugih žrtev druge svetovne vojne, ki prikazuje velik krvni davek teh krajev v času največje vojne vihre in je vsekakor to bogata oddolžitev teh krajev ljud-

ski revoluciji.« Pri svojem delu je — kot že rečeno — prof. Novak usposabljal različne vire, partizanske in okupatorjeve, največji delež pa so prispevali še živeči borci, udeleženci NOB. »Brez njihove pomoči bi to nalogo težko opravil. Vse ustne vire sem seveda moral s kritično zgodovinsko metodo preveriti in jih proučiti,« dodaja. Na vprašanje, če bo s proučevanji in raziskovanji nadaljeval, odgovarja: »Najbrž je to delo sklenjeno in Prlekije v obdobju 1941-45 ne bo treba več raziskovati. Pač pa imamo v načrtu izdati dopolnjeno izdajo vodnika Po partizanskih poteh, ki je izšel že pred leti. Razmišljam tudi o tem, da bi se lotil proučevanja Prlekije 25 let v svobodi, torej četrtstoletnega obdobja po osvoboditvi, kar pa je odvisno od časa in zdravja.«

B.Žunec

VITRINA SE POSTAVLJA NA SVOJE NOGE

Že nekaj časa — proti koncu leta 1987 se je namreč začelo — najrazličnejši organi skupščine občine in družbenopolitičnih organizacij Ljutomer razpravljajo o odnosih med delovno organizacijo Loške tovarne hladilnikov in ljutomerskim tozdom Vitrina. Pred leti, ko je v Ljutomeru nastajal ta tozd, je bilo sodelovanje med obema partnerjema (pri ustanavljanju Vitrine so poleg skupščine občine, banke in združenega dela pomagali tudi obrtniki) za kot zgled. Razvita Škofja Loka je nerazvitemu Ljutomeru priskočila na pomoč, ponudila dober program in sodelovanje se je razvilo.

Zakaj naenkrat — po toliko letih — ta razdor?

Povod je elaborat o reorganizaciji delovne organizacije, ki naj bi zaradi ekonomske upravičenosti ukinil tozd v Ljutomeru in ga prekvalificiral v obrat. Pri delavcih Vitrine je to sprožilo močne proteste, saj so menili, da so dobro delali, da pri reorganizaciji delovne organizacije sploh ne bi bilo potrebno ljutomerskega tozda spremeniti v obrat. Začeli so sami analizirati skupno sodelovanje in delo, ki so ga opravili in ugotovili, da (to je značilno) vse preveč denarja namenjajo za skupne službe (od njih pa ne dobijo enakovrednega učinka), da je proizvodni program, ki so ga dobili iz Škofje Loke zastarel, da so sami razvili precej sodobnejših hladilnih vitrin oz. sklopov za hladilne vitrine . . .

Zgodaj spomladi je bil referendum, na katerem naj bi delavci sprejeli omenjeni elaborat in tako pristali na reorganizacijo delovne organizacije. V Ljutomerskem tozdu so bili enotni in so 100-odstotno glasovali proti. Tako referendum ni uspel tudi na ravni delovne organizacije.

Čeprav so v vodstvu delovne organizacije začeli takoj s pripravami na ponovitev referenduma (delavcem ljutomerskega tozda in skupščini občine Ljutomer so dali mesec časa za »premislek« o ravnanju), ponovili pa naj bi ga že čez en mesec, kar je seveda proti vsem predpisom. Ob grožnjah in dajanju časa za spoznanje zmot so rok za ponovni referendum vseeno premaknili na šest mesecev, kot to določa zakon. Tako bo konec avgusta.

Da bi razjasnili te zaplete, smo prosili Jožeta Klemenčiča, direktorja tozda Vitrina, da nam jih nekoliko pojasni:

Jože Klemenčič, direktor tozda Vitrina: »Prepričan sem, da bomo uspeli kot enovita delovna organizacija, saj imamo dober program in marljive delavce.«

»Že aprila lani (1987) smo začeli ugotavljati, da smo se postavili na lastne noge. Zavedali smo se, da so pred nami tudi nove gospodarske razmere. Vedeli pa smo tudi, da bo vse to zajelo tudi nas v temeljni organizaciji. Zato smo vztrajali, da bi (poleg obstoječega programa, t. j. maloserijskih izdelkov) razširili program na individualno izdelavo vitrin ter vzporedno tudi izdelkov, ki dopolnjujejo ponudbo vitrin, predvsem za notranjo opremo trgovin. Vse to se žal ni uresničilo. Zato smo začeli sumiti v pošteno dogovorov, ki smo jih imeli z delovno organizacijo. Elaborat, ki smo ga dobili novembra, je vse skupaj potrdil.«

Od novembra do aprila, ko je bil referendum, ste skušali dokazati neupravičenost spremembe tozda v obrat. Kakšni so bili vaši dokazi?

»Začeli smo analizirati stroške skupnih služb, razvojne programe, prodajne službe in njihov učinek. Kmalu smo ugotovili, da za vse to dajemo veliko preveč denarja v primerjavi z njihovimi učinki. Videli smo, da tako ne gre več naprej. Če bi tako nadaljevali, bi bil ljutomerski tozd le izvor fizične delovne sile, pa nič drugega. To pa pomeni, da ne bi smeli razmišljati z lastno pametjo, da se ne bi mogli razvijati, da ne bi smeli samostojno prodajati ničesar in da bi številni ljutomerski obrtniki, ki so že dolgoletni kooperanti in s katerimi tesno sodelujemo, ostali brez močnega partnerja, v katerega so sami dosti vložili, svojo proizvodnjo pa prilagodili našemu sodelovanju. Zato smo aprila rekli ne in bomo s tem tudi nadaljevali, če v delovni organizaciji ne odločijo drugače.«

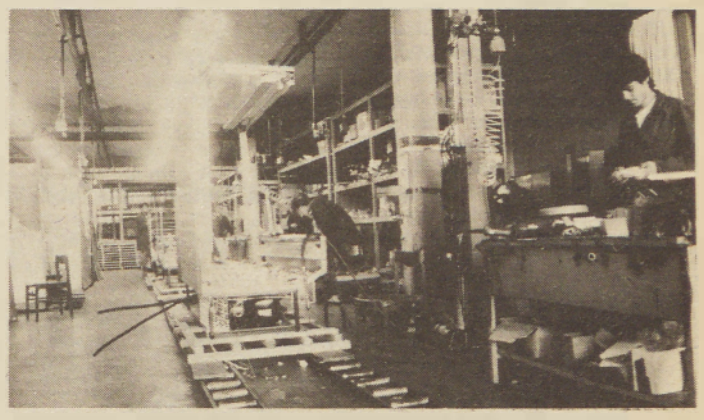

V tozdu Vitrina so začeli razmišljati drugače: ne samo hladilne vitrine, marveč celotna notranja oprema je pot, ki vodi v uspešno poslovanje. Pri tem pa jim pomagajo ljutomerski zasebniki.

Ste — če pride do skrajnega, izločitve iz delovne organizacije in ustanovitve enovite delovne organizacije — sposobni samostojno živeti?

»Čeprav so nam v prvem trimesečju ugotovili izgubo, smo v tem času (od lanskega leta do danes) skušali malo analizirati naše možnosti, kako uspeti, kako čim več narediti na področju novih izdelkov, se čimbolj približati tržišču in ga spoznati. V DO LTH pa so nas skušali čimbolj onemogočiti in ekonomsko oslabiti. Kljub temu menimo, da imamo dovolj močne argumente za tako pomembno odločitev. Že doslej smo osvojili nekatere novosti, kot so celotna oprema delikatesnih trgovin, oprema prodajaln kruha . . . Zavedam pa se, da bodo izredne težave, vendar pa — verjamem, da bomo uspeli, ker imam za sabo pridne in delovne ljudi v kolektivu, imamo urejene odnose znotraj kolektiva in tudi delovne razmere so ustrezne. Zato ni velike bojazni, da ne bi uspeli.«

Kot v vseh takšnih primerih pa je potrebno počakati, kajti le čas bo prinesel svoje.

Dušan Loparnik

Možnosti za skupne aktivnosti

Nedavno je potekala druga redna seja začasnega vodstva Občinske kmečke zveze Ljutomer, na kateri so obravnavali možnosti sodelovanja organizacij združenega dela s področja kmetijstva in stanovsko organizacijo kmetov. Na območju ljutomerske občine delujeta na področju kmetijstva kar dva ozda, in sicer DO Ljutomerčan, ki preko TOK-a Kooperacija pokriva zasebni kmetijski sektor, in KZ Ljutomer-Križevci, ki pa pokriva zasebni kmetijski sektor preko TZO-jev Klas in Kmetovalec. Vseh pet direktorjev se je udeležilo omenjene seje ter že s tem pokazalo pripravljenost za sodelovanje.

V daljši in temeljiti razpravi so bile razčiščene nekatere nejasnosti glede posameznih pojmovanj namena ustanovitve in združevanja kmetov in vseh, ki želijo kmetijstvu dobro, v kmečko zvezo. Poudarjeno je bilo, da je bilo že v Ljubljani ob ustanovitvi republiške kmečke zveze rečeno, da ne gre za ustanavljanje nekih novih zadrug, temveč samo za stanovsko-politično združenje. To združenje pa bo v interesu kmeta opozarjalo in se z vsemi razpoložljivimi sredstvi bojevalo za uresničitev teh interesov. Kmetijske organizacije združenega dela so po svojih statutarnih opredelitvah kmetove, vendar so večkrat, hote ali nehote, predvsem pa zaradi napačne kmetijske politike, odrinjene od kmeta. Kmečka zveza se bo, skupaj z vodstvi ozdov s področja kmetijstva in kmetov-kooperantov oziroma članov, borila proti taki odrinjenosti. Kmetijski ozdi bodo tako še pridobili veljavo, pa tudi glas kmečkega stanu bo bolj cenjen in prodornejši.

Precej so govorili tudi o tačas nizkih, po trditvi živinorejcev nesprejemljivih cenah mleka. V zvezi s tem se bo v okviru celotne Slovenije sestalo republiško kmečko vodstvo ter izdelalo rokovnik in plan intervencij. Tudi prašičereja še zdaleč ni v zavidljivem položaju. Precej je bilo govora o vzdrževanju, prirastku in končnem finančnem obračunu. Dejstvo je, da kmetijske organizacije ne morejo odstopati od pogodb, ki jih imajo sklenjene s posameznimi klavnicami in mešalnicami, ter tudi ni razloga, da pri sklepanju le-teh ne bi sodelovali predstavniki kmetov-prašičerejcev. Dogovorili so se, da bodo posamezni ozdi oblikovali odbore za pridobivanje mleka, prašičerejo, za sadjarstvo in vinogradništvo itd. V teh odborih bodo sproti in učinkovito usklajevali mnenja in hotenja kmetov-pridelovalcev, kmetijskih ozdov, kmečke zveze in pridelovalne industrije. Skratka, z obojestranskim posluhom, z odkritimi in argumentiranimi razpravami in pogovori bodo dane možnosti za skupne aktivnosti in nastopanje, vse v prid kmetijstvu in kmetu.

Na naslednji seji bo začasno vodstvo ljutomerske kmečke zveze sprejelo stališče glede omenjene seje ter svojemu članstvu podalo pisno, tokrat že drugo interno informacijo.

STDI

Pomanjkanje rezervoarjev

Pogostokrat so rezervoarji ozko grlo v proizvodnji v rafineriji v Lendavi, zato so se v Ini Nafti odločili, da bodo zgradili nekaj novih. Letos so načrtovali gradnjo štirih rezervoarjev. Enega s 1500 in drugega s prostornino 5000 kubičnih metrov so že začeli graditi, stala pa naj bi okoli 550 milijonov dinarjev. Gradnjo je prevzela Mostogradnja iz Beograda. V teh rezervoarjih bi uskladiščili primarni bencin in plinski kondenzat. Ina Nafta se dogovarja da bi odkupili republiške blagovne rezerve, dva rezervoarja kot pomoč pri gradnji novih dveh, v katerih bi potem lahko uskladiščili plinsko olje. Ina Nafta se je z republiškimi blagovnimi rezervami dogovorila tudi za skladiščenje super bencina v Lendavi. Upajo, da bodo v tem in prihodnjem letu dokončno uredili skladišni prostor za nafto in naftne derivate.

Jani D.

STEBRI IN BELE LISE DROBNEGA GOSPODARSTVA ALI

Kogar je pičila kača, se boji zvite vrvi

Staro ljudsko modrost je na sredinem posvetu o razvojnih možnostih drobnega gospodarstva v Pomurju na Medobčinski gospodarski zbornici (MGZ) v Murski Soboti izrekel predsednik Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) Marko Bulc. Na resda skrajnosten, vendar zelo dojemjiv način ponazarja, kako daleč smo pri nas z eno od bistvenih sestavin t. i. velikega gospodarstva, predvsem pa potrjuje, da se še vedno nismo otresli vsakršnih ideoloških predsodkov in stereotipov o obrtnikih in obrtništvu.

Uvodničar na posvetu s kakimi 20 udeleženci (občinskimi oblastniki, direktorji, bančniki, obrtniki in drugimi), predsednik MGZ za Pomurje je Koloman Cigüt, je najprej okvirno razčlenil gospodarske razmere v pokrajini; rdeča nit mu je bila beseda prestrukturiranje, ki očitno dolgo ne bo meso postala.

Marsikje še v povojih ali pri oranju ledine

Sledila so dejstva o opravljanju nalog iz družbenega dogovora o razvoju pomurskega drobnega gospodarstva, ki so ga podpisali občinski izvršni sveti, banka, zbornica, obrtna združenja, obrtne zadruge in drugi dejavniki. Slišali smo, da ustanavljanje skladov za pospeševanje tega področja še ni končano (»naj bo več možnih virov za financiranje, tudi iz naslova skladnejšega razvoja Slovenije«!), da so pri urejanju obrtnih cen po občinah šele končal iz zazidalnimi načrti in da je oblikovanje svetovalne delovne organizacije za ustanavljanje malih proizvodnih enot v zasebni in družbeni lasti, ki naj bi zaživela s 1. januarjem pod »streho« sozda ABC Pomurka, v povojih. Pri gradnji enotne banke podatkov ali t. i. poslovno-informacijskega centra (PIC) z dnevno borzo ponudbe in povpraševanja med industrijo, trgovino in enotami drobnega gospodarstva Pomurci komaj orjejo ledino. Enako velja za preobrazbo obrtnih zadrug, ki naj bi ob kupoprodajnih odnosih razvijale še tržne, razvojne in druge strokovno-svetovalne dejavnosti. Pobožna želja ostaja, da bi upravni organi čim bolj poenostavili in skrajšali postopke za pridobivanje dokumentacije za opravljanje zasebne obrti. Bančne ustanove bi lahko imele v kratkoročnih in dolgoročnih posojilnih pogojih več spodbujevalnih, pospeševalnih razvojnih ukrepov. Predvsem pa se zatika pri ustreznih kadrih — je menil Cigüt — misleč na vodilne strokovnjake za posamezna področja, funkcionalno izobraževanje in usposabljanje ter osveževanje znanja.

Pomurje kot poskusni drobnogospodarski laboratorij?

Hkrati z analizo možnih nosilcev, kadrovskim prerezom in izborom virov financiranja, naj bi v pokrajini ob Muri preverili, kakšne so stvarne možnosti za različne oblike sovlaganja zdomcev, zlasti pa se osredotočili na naslednje naloge:'

1. Pripraviti projekt za ustanovitev medobčinskega poslovno-informacijskega centra (BIC) v Murski Soboti, pri čemer bi se zgledovali po koprskem Gałebu. Tovrstne centre razvija EGS in jih ponuja svojim članicam; nam ga ponujajo Italijani. Slo bi za kakovostno nadgradnjo zdajšnjih obrtnih con s funkcijami svetovanja, trženja, inženiringa, razvoja. Vanj bi tudi sodil poslovno-informacijski center (PIC) v smislu banke podatkov za potrebe drobnega gospodarstva, kot je to v Celju. Nekaj kapitala bi morali sami združiti, sicer pa si izboriti sredstva zainteresiranih, bančna posojila in udeležbo iz republiške blagajne.

2. Sleherni ozd naj bi ugotovil, kaj bi se dalo ponuditi drobnemu gospodarstvu, in poskusil organizirati mrežo kooperantov. Tako bi se najbrž tudi število iskalcev zaposlitve v Pomurju, ki je obstalo pri številki 2523, zmanjšalo.

3. Obrtne zadruge naj ne bi zgolj »štemplale« računov in taktizirale pri dajatvah, ampak bile sposobne povezovati obrtnike in opravljati neke vrste marketinške, inženirinške in podobne naloge. S tem bi si tudi zaslužile poseben položaj v okviru združenja obrtnikov.

Primerjalni podatki o deležu drobnega gospodarstva v družbenem proizvodu kažejo, da znaša ta v Sloveniji od 7 do 8 odstotkov, v Pomurju 5,3 in — kot zanimivost — v občini Ljutomer 10 odstotkov.

POUČEN ZGLED IZ RADENSKE

Prvi razpravljalec, podpredsednik poslovodnega odbora združene banke Ljubljanske banke Feri Horvat, je zatrdil, da je bilo za te namene vedno dovolj denarja v bankah in da je odstotek posojilnih zahtevkov, ki niso bili odobreni, zanemarljiv. Kljub vsemu je lanski obseg posojil drobnemu gospodarstvu znašal komaj tretjino tistega iz leta 1986.

Razlog: sprememba obračunskega sistema, po katerem je treba posojila vračati po realni vrednosti oz. realni obrestni meri; ovira pa je tudi pri zavarovanjih posojil, kjer nekatere oblike zavarovanj sploh niso uveljavljene, recimo hipotekarno zavarovanje. Horvat se je nato ustavil pri veljavnih posojilnih pogojih, omenil zanimiv način bančnega spodbujanja drobnega gospodarstva v Baden-Würtenbergu (ZR Nemčija) in sklenil razpravo z zgledom iz Radenske, kjer je bil prej zaposlen. »V Tovarni polnilne opreme smo hoteli speljati projekt plovil, pa ni in ni šlo. Njegovi pobudniki so se zato odločili, da ustanovijo lastno, zasebno podjetje in sami nadaljujejo z izdelavo in razvojem plovil; kaže, da uspešno ob sodelovanju in pomoči občine. Smiselno je, skratka, če enote drobnega gospodarstva razvijamo skupaj z gospodarskimi podjetji, »smo razumeli Ferija Horvata.

Marko Bulc: »Edina prednost — prilagodljivost in prepričanje!«

Po tem, ko so se oglasili še Janez Štotl, predsednik soboškega, in Jože Kuronja, predsednik lendavskega izvršnega sveta, Janez Lainščak, prvi mož Ljubljanske banke v Murski Soboti, Emil Zelko, direktor Panonije, in Ivo Tivadar, direktor Tehnostroja, je s tradicionalno gostobesedno našpičenostjo nastopil Marko Bulc, čelni funkcionar slovenske gospodarske zbornice. Hitra prilagodljivost tržnim razmeram in sveto prepričanje, da potrebujemo drobno gospodarstvo, sta mu bili iztočnici za daljše preudarjanje o »beli lisi« v gospdoarski sestavi naše republike.

Italijani, pri katerih je drobno gospodarstvo udeleženo v družbenem proizvodu (DP) z okrog 40 odstotki, so postali dobesedno obsedeni, ker zaostajajo za Nemci, kjer je ta delež enkrat večji; so pa skupaj v EGS. Vzemimo le območje Baden—Würtenberga, kjer so doma firme, kot Mercedes, Bosch in druge. Tu je 83 odstotkov podjetij, ki imajo manj kot 20 zaposlenih, sodijo pa v konico tehnološkega razvoja v Zahodni Nemčiji. Podobno je na avstrijskem Koroškem. Pri nas je najbolj razvito drobno gospodarstvo v občini Domžale, čeprav ta sodi po siceršnjem gospodarskem razvoju v spodnjo polovico slovenskih občin. Še bolj velja to za občino Ljutomer, kjer je delež drobnega gospodarstva v DP 10-odstoten. »Sploh ne gre za alternativo ali veliko ali drobno gospodarstvo, ampak za oboje, le da mora biti znatno več slednjega, kar je eden od elementov gospodarskega preustroja,« je pribijal Bulc. »Priti mora do potresnih, udarnih sprememb v pogojih in okolju, če hočemo čimprej doseči 15- ali 20-odstotno udeležbo drobnega gospodarstva v DP. Nemci in Italijani recimo ugotavljajo, da majhna gospodarska enota ne nastane, če začetni kapital ni za 15 do 20 odstotkov cenejši od kapitala na tržišču. To je zanje tehnološko-finančna norma.« Dodal je, da smo pri nas še vedno obremenjeni s klasičnim obrtnikom, da pa bi morali idejno-politično razčistiti, naj nastaja, se profilira podjetnik; v zborničnem predlogu za ustavno prenovo je to že zapisano. Zakaj podjeten zasebnik ne bi mogel postati kooperant tuje firme, recimo Boscha? »Če ne bo kritične mase vaših predlogov, zahtev, želja, ne bomo uspeli. Zdaj ni čas za velike govore, za oziranje v temo včerajšnjega dne, ampak za akcije, za prižiganje luči, da gremo naprej,« povzemamo iz obširnejše razprave Marka Bulca na nedavnem posvetu o razvojnih možnostih drobnega gospodarstva v Pomurju na MGZ v Murski Soboti. Posebej — v okviru — objavljamo nekatere konkretne usmeritve in naloge na tem področju.

Branko Žunec

Mlin Premoša Turnišče **obvešča** stranke, da bo začel s 1. 8. 1988 ponovno obratovati. Priporočamo se s kakovostnimi uslugami!

Zakonske luknje in službena dolžnost

V tem tednu, odkar je Janša zaprt, smo izgubili čez 20 tujih prijav za simpozije Vekša. Prijavljenci so napisali, da nočejo priti v Ljubljano, ker se ne počutijo varne.

Podatek smo slišali sredi junija na Janževem Vrhu, kjer je zbranim predstavnikom medobčinskih gospodarskih zbornic za Pomurje in Podravje, sozda ABC Pomurka, delovnih organizacij Agroservis in Avtoradgona predaval dr. Matjaž Mulej, razvojni ekonomist z mariborskega Vekša. Tema je bila: iskanje stičnih točk med sistemom IPOK in metodo USOMID. Tokrat objavljamo četrti in zadnji del povzetka iz Mulejevega ustvarjalnega dialoga s seminaristi, ki bi mogel biti vzorec/zgled za naša neproduktivna sestankovanja.

Od inventivne lastnosti do inventivne dejavnosti — in naprej!

MM (Matjaž Mulej): Deveti pogoj, da inovacij ne bi bilo, je: zagotovi, da bodo informacije težko dostopne. Je vredno komentirati? Kako čitljiv je zaključni račun?

AS (Agroservis): Pri nas ga običajno dobimo dan pred zborom delavcev.

MM: Če ne celo pol ure prej. Še deseti pogoj: predvsem pa ne pozabi, da ti kot nadrejeni tako ali tako že vse veš, kar je za posel pomembno in torej ni vredno, da bi kogar koli kaj vprašal. Tu je najbrž srž tistega, kar ste prej rekli: tako smo bili vzgojeni; po načelu: eni mislijo — drugi delajo. Inventivna lastnost pa je doslej v premajhni meri postala koristna dejavnost. Sploh pa: kdo je že kdaj zašel v težave, ker ni predlagal ničesar novega? Nihče, vsi smo normalni. Od kod pa je most k temu, da vsak mesec pošljemo v tujino dve celotni plači kot darilo, če ne od tod, da je sposobnost neaktivirana? Torej nam gre za prehod od inventivne dejavnosti na inovativno poslovanje, na sodelovanje za inoviranje; sami ste ugotovili: timsko delo. Potrebno je, da opredelimo, kaj je inovativno poslovanje. Prvi stavek se glasi: načelno ni neogibnih stroškov. V Agroservisu pravite, da ne veste nič tega, kakšni so stroški projekta. To na žalost ni posebnost. V jugoslovanski praksi je stroškovno knjigovodstvo (predvsem inženiring, analiza) kriminalno razvito v primerjavi z drugimi knjigovodskimi variantami. Kako vam zveni: načelno ni neogibnih stroškov?

AR (Avtoradgona): Povsod so rezerve.

MM: To je res, ampak je stvarno reči: načelno ni neogibnih stroškov? Če znamo in hočemo delati pametneje, je to res. Če pa naj ostane kot doslej, potem pa ni, da bi se bili sposobni izogniti stroškom. A ne, da delamo več, marveč pametneje — to je pot. Kako je pri vas z osveževanjem znanja? Zdaj ste nekaj začeli delati s Plohlom.

AS: Pot do tega je že, vendar težko dosegljiva.

MM: Je afriško-saharski standard lepša varianta?

AS: Za nekatere je, samo da so na stolčkih.

MM: Je standard, ki ga imamo, iz dohodka ali iz amortizacije? Imate ta hip vsaj 200-odstotno amortizacijsko stopnjo?

AS: Kdo pa jo ima v Jugoslaviji?

MM: V Muri trdijo, da jo imajo. Takih je zelo malo in ravno v tem, da jih je tako malo, je bistvo problema, ker to pomeni, da vsi skupaj živimo iz amortizacije. S čim pa bomo obnavljali stroje?

Spomin na kapitulacijo pred 20 leti

AS: Mislim, da vsi problemi izhajajo iz našega sistema.

MM: Zato ga spreminjamo.

AS: Prepozno. Še vedno je delo v Jugoslaviji najcenejše, obnovitveni materiali pa najdražji. Na svetu pa tega ni.

MM: Na svetu je, v razvitem svetu ni.

AS: Dokler pri nas delo ne bo spodbujevano oz. bolje plačano, ne bo sprememb. Za zgled ste dali Muro. Mura ima zahodni sistem, pri čemer je vse maksimirano in še vedno ni nagrajevano, kot bi moralo biti.

MM: Bil sem tam, ker so jezni name in so hoteli razčiščevati, kaj jim očitam. Zveza z našo temo je v naslednjem: ni upanja za večji dohodek brez večje inovativnosti. Sicer pa smo zapravili 20 let. Na seji Cekaja sem izjavil: pred 20 leti smo edinokrat v zgodovini kapitulirali pred samimi sabo in odtlej nas strašno nese navzdol. (Šlo je za spodletelo gospodarsko reformo — op. BZ.)

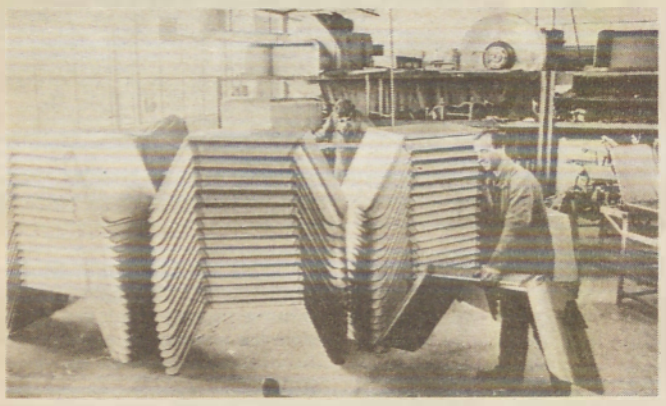

V soboškem Agroservisu že nekaj časa uvajajo sistem IPOK (kompleksni sistem integriranja, planiranja, oblikovanja in krmiljenja proizvodnje) zahodnonemške Zveze za študij dela, časa in organizacijo proizvodnje, bolj znane kot REFA. Prvi rezultati so že vidni, na posnetku pa prav gotovo zgleden red in čistoča. (Foto: N. Juhnov)

AS: Na obisku v eni od nemških tovarn smo se prepričali, kako znajo zaposleni sami izdelati transportne naprave k nekemu stroju; pa ne zato, da bi dobili nagrado, ampak da si olajšajo delo. Dobijo dohodek, ki si ga vsi delijo.

MM: Odgovor tistih, ki so proti, je: oni imajo tržno gospodarstvo. Da se je pri njih uveljavilo, je bilo potrebnih čez sto let. Imamo čas tako dolgo čakati ali nas bo prej zasul afriško-saharski standard s peskom?

AR: Čim prej bi morali spremeniti inovacijsko klimo. Kaj se je zgodilo v Avtoradgoni? Ko smo začeli ugotavljati, kdo je tisti, ki je lahko nagrajen za inovacijo, smo ugotovili, da je to le omejen del kolektiva.

MM: To je že sedem let protizakonit sklep.

AR: Prišli smo tako daleč, da strokovni kader (tehnologi, konstrukterji in drugi), ki bi moral nenehno inovirati, ne bi smel biti deležen nobene nagrade, nobene denarne spodbude.

MM: Zakon, ki je to tako opredeljeval, kot pravite, je še vedno zelo živ v miselnosti ljudi, zakonskopravno pa ukinjen pred sedmimi leti. 80 odstotkov tamovskega inovacijskega dohodka je delo raziskovalcev, razvojnikov in tehnologov-profesionalcev. Sicer pa se zgodba o službeni dolžnosti tako le konča: če je vse službena dolžnost, potem zaposleni ne smejo zgrešiti. Kaj bodo dali v program, ki jim ga mora odobriti delavski svet? Navidezne ali zaresne, tvegane inovacije? Le en odstotek novih idej namreč postane inovacija resnega tipa in sedem odstotkov postane inovacija drobnega tipa — gledano po posledicah. To, kar dela z vami Plohl, je pot v nenehno ustvarjanje inovacij, da bomo od njih živeli. Tiče se nas vseh. Zato tretji akcijski stavek: povsod in nenehno namensko iščimo možne novosti; naj bo v knjigovodstvu, pri vratarju, v neposredni proizvodnji ali v laboratoriju. Pomembno je, da bo iz tega nastala smiselna novost. Če ideja ne bo dala izrecnega rezultata, ostane kot vir drugih idej. V najslabšem primeru je koristna, da odpravi nekaj rje na možganih. Ti so namreč hudo vlažni in hudo podvrženi rji.

Branko Žunec

Iz levega krila slovenske vlade — dr. Ludvik Horvat

Zadržano sprejet izziv ministrskega stolčka

Če se Pomurec/Prekmurec znajde v slovenski vladi, je to dogodek, vreden medijske pozornosti; tem bolj, če gre za »fakultetnega ordinarija, predstojnika katedre in prodekana fakultete«, izvrstnega strokovnjaka in odličnega znanstvenega delavca. Beseda je o dr. Ludviku Horvatu z ljubljanske Filozofske fakultete, rojaku iz Brezovec na Goričkem, ki ga je republiška skupščina izvolila oz. imenovala za predsednika republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo in hkrati člana republiškega izvršnega sveta. Te dni je bil spet doma — »vsak mesec pridem v Mursko Soboto in Brezovce, da obidem starše in sadovnjak ter posedim s prijatelji pri Zvezdi ali kje drugje« — in ponudila se je priložnost za vnovičen pogovor z njim.

Njegova ustvarjalna pot in zorenje na polju razvojne psihologije sta dokaj znana, politični in gospodarski pedigre nekoliko manj. Sam pravi, da je največji del svojih prizadevanj usmeril v znanstveno-pedagoško delo in za dosego akademskega naslova — doktoriral je za 32. letom — medtem ko se je s političnim vsakdanom ukvarjal zelo zmerno. Na Filozofski fakulteti mu je že drugi mandat zaupano mesto prodekana in finančno-gospodarske zadeve, kar je v dobršni meri pripomoglo, da ga mandatar, predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj, potegne na mesto šolskega ministra. »Izziv sem sprejel zelo zadržano, saj gre za izredno naporno in odgovorno delo. Z mnogimi sem se posvetoval — tudi v družinskem krogu — in šele nato pristal. Pač nisem funkcionar, ki bi bil na voljo na »delaborzi« funkcionarjev, marveč strokovnjak in znanstvenik, ves čas dejaven v raziskovalnem in praktičnem reševanju vprašanj, ki se neposredno vključujejo v sistem vzgoje in izobraževanja. Dogovorili smo se, da do konca tega semestra opravljam naloge prodekana, izvajam postdiplomski študij, obdržim vsa predavanja in nosilstvo nad glavnimi projekti, ki jih vodim na fakulteti oz. v usmerjenih raziskovalnih programih raziskovalne skupnosti. Skratka, moj prihod v politiko se ni začel na občinski vertikali in se nadaljeval po nekih stopničkah, ampak sem vanjo vstopil kot znanstveni operativec, raziskovalec in profesor. Če ste spremljali zadnje dogajanje v sestavi nove francoske vlade, je to za nas znanstvenike izredno občutljiva stvar. Tako je, recimo, njihov minister za zdravstvo zelo hitro političnо pogorel, kajti ni mogel čez noč začeti misliti politično, pač pa razmišlja znanstveno, kjer veljajo drugačna merila za resnico in so drugačni metodološki pristopi; ne tolerirajo taktiziranja, pristajanja na marginalne probleme, ne izogibajo se glavni resnici, ki jo diktira čas.«

Je morda imel pri vašem imenovanju oz. izvolitvi kaj besede naš rojak Milan Kučan, šef slovenske partije?

Vprašanje odnosa med partijo in vlado se pojavlja dokaj pogosto. Pri mojem imenovanju — v bistvu pa je bilo moje ime postranska zadeva — je prišlo do preizkušanja moči med določeno skupino mladincev iz vodstva RK ZSMS, Kučanom in Šinigojem. Slišali so se očitki, kako more šef partije potegniti iz vlade enega najbolj sposobnih ljudi — mišljen je bil kolega in moj predhodnik Franci Pivec — za neke lokalne potrebe partije v Mariboru. Ni me evidentirala Zveza komunistov, katere član sem sicer več kot 20 let, mislim pa — kolikor me je seznanil Šinigoj — da je Kučan dal soglasje k mojemu evidentiranju; ne toliko zato, ker sva rojaka, ampak bolj zato, ker sem se kot strokovnjak precej ukvarjal z nekaterimi ideološkimi vprašanji vzgoje in izobraževanja v strokovnih organih, komisijah in odborih Marksističnega centra CK ZKS. Drugače pa ne opravljam nikakršne politične funkcije v slovenskem Cekaju.

Omenili ste RK ZSMS, ki je v svojem mnenju zapisala, da ste nedvomno odličen strokovnjak na področju otroške psihologije, da pa dvomi o vas kot politično avtoriteto. Slišale so se celo govorice, da ste režimski človek. Kako je s tem?

Razčlenjevati moje odnose z vodstvom RK ZSMS je izredno težko. Hvala za njihov kompliment; vsaj to mi priznavajo, da sem odličen strokovnjak. Pri tem pozabljajo, da sem se v zadnjih letih v Ljubljani veliko ukvarjal z zdravstvom ter vzgojo in izobraževanjem — v različnih funkcijah. Poznam vsakršne politične igre in igrice. Predvsem pa nisem politikant oz. politik, ki bi zaradi določenega soglasja in kakšnega dobrega mnenja pristajal na vsakršno demagogijo. To ne pomeni, da tako ravna mladinsko vodstvo, vendar so tudi v njem karieristi, laiki, ki se hočejo razglašati za strokovnjake. Tem sem vedno dal vedeti, kaj si o njih mislim.

Menim, da so za stališčem, ki ga je oblikovalo vodstvo RK ZSMS, tudi nekateri moji kolegi, ki bi jih lahko poimensko naštel z inštitucijami in inštituti, iz katerih prihajajo. Tem gotovo ni v interesu, da bi imeli v vladi oz. na komiteju nekoga, ki pozna njihovo strokovno nemoč. Vsi ti so poskušali razvijati tezo, da sem resda izvrsten strokovnjak in dober gospodarstvenik, vendar človek, ki nima politične avtoritete, kar je največji paradoks. Hkrati se me razglaša, da sem režimski človek, saj sem brez konfliktov preživel v partiji več kot 20 let. Zlasti teza o režimskosti me je globoko prizadela, ker razkriva zgodovinsko dialektiko. Sami dobro veste za moj položaj in stališča še pred nekaj leti, poznate primere, kako so me preganjali po časopisih in sem moral zavoljo svojih raziskav (o vplivih vrtca, o položaju socialnih grupacij in podobnem) prihajati na zagovor na predsedstvo republike. Celo grozili so mi v istih upravnih organih, katerim zdaj načelujem. In ko bi moral te upravne organe spravljati k pameti, se mi očita, da sem režimski človek. Še najbolj klavrno pri vsem pa je to, da se je v republiških krogih začelo povezovati neko moje daljno sorodstvo s Kučanom, govori se o prekmurski zavezi, romunizaciji slovenskega vodstva in podobnih banalnostih, mimo katerih je treba iti s trezno, cinično distanco do krute realnosti.

Gotovo imate program, načrt, po katerem boste skušali uveljaviti svoje zamisli. V tem okviru je najbrž ena ključnih nalog prenova šolstva. Za Mladino ste izjavili, »da so v preteklosti pri nas šolstvo velikokrat urejali z macolo in mesarskim nožem. Ta številna prestavljanja in rezanja, potem pa šivanja skupaj — ostale so brazgotine«. To je trda, ostra opredelitev. Kakšne bodo vaše poteze?

(Dr. Ludvik Horvat je na to vprašanje nekoliko obširneje odgovoril, pri tem pa posebej poudaril, da ima zelo podobna gledanja na probleme šolstva, kot jih je imel njegov predhodnik in kolega Franci Pivec, ki mu je zapustil ne do konca aktiviran kapital. »Gre za izjemno vitalen, razvejen sistem, ki kot socializacijski element v največji meri odraža družbena razmerja. Zato je sila občutljiv na vsakršne nasilne posege, premestitve, kajti zadeva v najvitalnejše tkivo medčloveških odnosov, v sisteme socializacije generacij, ki prihajajo. Zavoljo tega nisem pristaš nikakršnih revolucionarnih premikov — teh je bilo v preteklosti veliko, in to v najslabšem pomenu besede — marveč pristaš stalnega evolucionističnega gibanja in rasti, spreminjanja v smislu zdaj že toliko izrabljene partijske fraze: po meri človeka.«)

IZ PROGRAMA ŠOLSKEGA MINISTRA DR. LUDVIKA HORVATA

Pri **predšolski vzgoji** gre za vsebinsko prenovo programov z večjim poudarkom na vzgojnih in manj na varstvenih elementih. Zdaj je predšolska vzgoja bolj organizirana za potrebe staršev kot za potrebe otrok. Nadaljujejo se raziskovalni projekti z oblikovanjem alternativnih programov vzgojnih oblik za tiste otroke — zlasti z obrobja velikih mest in podeželja — ki ne potrebujejo dnevnega varstva, potrebujejo pa vzgojne prvine za zdrav, vsestranski oz. celovit razvoj, s katerim lahko kasneje uspešno »startajo« v šole in niso socialno prikrajšani.

Pri **osnovni šoli** se bomo vključili v mednarodni projekt OECD, pri katerem sodeluje kolega Jaušovec z mariborske Pedagoške fakultete. Pripravlja se široka paleta razprav ob 30-letnici enovite osnovne šole na Slovenskem, ki bo konec septembra. Komite bo oblikoval delovno skupino strokovnjakov, ki naj bi v pol leta ocenila slovensko osnovnošolstvo in na tej osnovi bi začeli s prenovo. Predvsem je treba razbremeniti otroka. Prvi štirje razredi naj bi bili povsem podrejeni funkcijskemu vidiku razvoja z osredotočenjem na osnovne spretnosti in znanja, kot so pisanje, branje, pisno in ustno izražanje, obvladovanje osnovnih računskih operacij in ob tem ponudba raznovrstnih dejavnosti, ki favorizirajo otrokove talente pri umetniškem, telesnem in drugem izražanju. Šele v petem in višjih razredih bi otrokom ponudili izredno osredotočena znanja osnovnih strok, ki pomenijo kakovosten preskok za srednjo šolo.

Pri **srednji šoli** gre za dve razsežnosti: vzpostaviti močno srednjo šolo kot osnovo za vertikalno nadaljevanje študija in ponovno uveljaviti klasično dobro in tradicionalno poklicno šolo, ki smo jo na Slovenskem imeli in jo zatrli s programi. Tako prihajajo srednješolci neusposobljeni za nadaljevanje študija oz. za začetek dela. Ideološko frazo za delo in za študij bo treba porušiti in vzpostaviti nova razmerja. Skupščina SR Slovenije je v tej zvezi naložila vladi, da pripravi do jeseni paket treh zakonov: o spremembah zakona o usmerjenem izobraževanju, o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in

izobraževanja in o pedagoški službi. Prvi bo še skupaj obravnaval srednje in visoko šolstvo, vendar na tak način, da bi se okrog leta 1990 iz njega izdvojil samostojen zakon o univerzi, ki naj bi se ji tako zagotovila popolna avtonomija v smislu klasičnih univerz, kakršne poznamo po Evropi. Po tem tudi ne bo več potrebe po zakonu o usmerjenem izobraževanju, ampak bomo govorili o zakonu o srednjem šolstvu. Težko bo šlo pri zakonu o svobodni menjavi dela, kajti dozdajšnji sploh ni zaživel, najtežje pa gotovo pri zakonu o pedagoški službi, kjer je mojemu predhodniku spodrsnilo. To je ideološko silno občutljivo področje, na katerem bomo skušali — kljub nasprotovanjem nekaterih pedagoških in političnih krogov — združene obdržati tri funkcije: svetovalno, razvojno in nadzorno. Slednjo bomo omejili na potrebe okolja, izvaja pa jo lahko zavod za šolstvo, če to zahtevajo vodstvo šole, učitelji ali starši. Zavodu bo odvzeta možnost, da bi opravljal nadzorstvo zaradi nazorstva, oz. bo lahko posredoval le ob potrebi, ki mora biti s strani udeležencev dokumentirana. Tu so zakonske rešitve enostavne, niso pa take konceptualne, strokovne in kadrovske, saj je v teh zavodih večina takih, ki so se šole naveličali, so preutrujeni in podobno.

Verjetno najbolj boleča v mojem programu pa bo zadeva okrog **urejanja šolstva v jugoslovanskem prostoru.** Tu smo doslej vselej negativistično reagirali in za nobeno ceno nismo pristajali na t. i. programska jedra, »zajedništvo«, hkrati pa ne ponudili nobene konstruktivne rešitve. Zdaj jo pripravljamo in verjetno bo zelo razburila jugoslovansko javnost, ima pa zaslombo v EGS.

Po letu 1992 naj bi namreč začela Evropa nastopati kot enotno državotvorno telo z nekaterimi svojimi temeljnimi standardi; med njimi so tudi standardi znanja. Gre za vprašanje, kako v tem prostoru vzpostaviti svoboden pretok kapitala, znanja in delovne sile, pri čemer delovna sila nima enotnega standarda znanja. Z istim problemom se srečujemo v Jugoslaviji in mi ponujamo prav to alternativo: enotne standarde znanja, kar pomeni, da bo nekdo, ki diplomira, recimo, na elektrofakulteti v Skopju, imel enako kakovost znanja, kot ga imajo v Ljubljani, Beogradu, Gradcu ali Mannheimu. To bo ena naših najbolj zapletenih in zahtevnih političnih in strokovnih nalog: premakniti se od »zajedništva«, »jezgara«, na enotne jugoslovanske normative in standarde znanja, kar je povezano z mednarodno verificirano maturo in podobnim.

Kot predstavnik vlade, zlasti pa kot široko in vsestransko razgledanega intelektualca vas vprašujemo, kaj sodite o zadnjih dogodkih v Sloveniji in Jugoslaviji (primer Janša-Tasić-Borštner-Zavrl, stavkovni valovi), povezanimi s poskusi uveljavljanja večje demokratizacije, civilne družbe, pravne države in neodvisnega sodstva?

Zelo natančno spremljam dogajanje, saj je vpletenih veliko mojih prijateljev. Eden mojih bivših študentov je tudi Franci Zavrl, s katerim sva se — prej ko je bila objavljena obtožnica proti njemu — pogovarjala glede postdiplomskega študija. Jeseni namreč namerava pustiti uredniške naloge in preiti kot mlad raziskovalec na Pedagoški inštitut. Ne vem, čemu civilistom soditi na vojaškem sodišču, zakaj si sodišča nalagajo toliko možnih podtikanj; povzročili so jih sami s svojo nedoslednostjo. Nastala je politična zmeda ne le v slovenskem, ampak jugoslovanskem prostoru. Udeležil sem se kulturnega mitinga na Trgu osvoboditve v Ljubljani. To je del politične kulture in manifestacija, kakršne smo desetletja zatirali.

Zdaj se je možnost spontano pojavila, izbila; v določenem smislu deluje terapevtsko, očiščevalno. Pri štrajkih, vzemimo mariborski primer, gre za sproščanje napetosti, konfrontacijo mnenj, čeprav ne morem reči, da je šlo za upravičene nemire delavstva. Vprašati pa se moramo, do kod še zategovati in kakšna je vizija. Mislim, da je pri tem zvezna vlada povsem izgubila vajeti z rok; ta ista vlada, ki poudarja odločno restriktivno politiko, pa hkrati pod pritiskom Agrokomerca natiska nekaj milijard dinarjev in jih razdeli — brez kakršnekoli ekonomske osnove.

Govori o ciljni, 95-odstotni inflaciji sredi julija 1988, ko je inflacija že skoraj 200-odstotna. Mislim, da bi morala taka vlada — če zdravorazumsko razmišljamo — odstopiti. Tako pa se oblikuje stereotip družbene nemoči, ki ga vselej ponazarja z nekaterimi raziskavami naše doktorantke v Zagrebu. Ugotovila je, da otroci, ko pridejo v prve razrede osnovne šole, še globoko verjamejo, da je njihov uspeh odvisen od njih samih; a čim dalj časa hodijo v šolo, tem manj v to verjamejo.

Dr. Ludvik Horvat, ki tačas s prijatelji in družinami uživa nekje v divjini na Visu — »samo da bo topla voda in dobra travarica« — šegavo pripominja, da je, prostorsko gledano, v levem krilu slovenske vlade, pri navezanosti na Pomurje/Prekmurje pa dodaja, da je še vedno v dobri telesni kondiciji; »pomagam staršem, igram sparing partnerja sinu pri atletskem treningu in še vedno rad tečem od Murske Sobote do Brezovec in nazaj«. Vsestranska kondicija in dinamičnost bosta našemu šolskemu ministru gotovo zelo dobrodošli.

Branko ŽUNEC

16.777.230 RAZLOGOV ZA PAMETNO IN VARNO VOŽNJO

Kolikokrat ste v časopisih zasledili vest: Zgodila se je huda prometna nesreča. Voznik avtomobila je (zaradi utrujenosti, vinjenosti, nepazljivosti, prehitre vožnje, neizkušenosti, tehnično pomanjkljivega vozila . . .) nenadoma zavil čez vozni pas in čelno trčil v nasproti vozeči avtomobil. Pri tem so se huje poškodovale tri, laže pa sta bili ranjeni dve osebi. Na avtomobilu je za . . . škode.

Preberete in pomislite, hvala bogu na srečo so vsi ostali živi. Odložite časnik in se odpravite na delo. Hvala bogu? Na srečo? Ste se morda kdaj vprašali, koliko pravzaprav stane takšna nesreča? Ne samo, kakšna škoda je bila povzročena na avtomobilih, ampak: koliko stane zdravljenje poškodovanca, koliko denarja izgubi zaradi odsotnosti delovna organizacija . . . Na to niste pomislili? Mi smo.

Stroški zdravljenja

Zgodila se je prometna nesreča. Huje je bil poškodovan voznik. Na kraj nesreče pridrvi vozilo Rdečega križa in bolnika odpelje v bolnico. Poškodbe so hude. Najprej rentgen, nato operacija. Že med operacijo dobi poškodovanec infuzijo, transfuzijo, najrazličnejša zdravila za nemoten utrip srca, omrtvičenje . . . Po uspeli operaciji, ki je trajala eno, dve ali tri ure, morda več, ga odpeljejo v sobo za intenzivno nego. Po določenem času ga odpeljejo na oddelek kirurgije. Ko je toliko zdrav, da ga lahko napotijo v domačo oskrbo, zdravljenje še ni končano, kajti ob nesreči si ponavadi zlomi kosti, ki jih je potrebno s fizioterapijo tudi usposobiti za normalno delo. Za zgled smo vzeli nesrečo motorista (na srečo je bil poškodovan sam) in obračun je takšen:

Vožnja reševalnega vozila 5 × 1.200 din = 6.000 din; operacija in 12 dni intenzivne nege (skupaj z zdravili in vsem, kar sodi zraven) 6,490.636 din; normalna bolniška nega na oddelku za kirurgijo — 33 bolniščničnih dni 3,446.594 din.

Ker je bil poškodovanec šele pred kratkim odpuščen iz bolnice (gre za konkreten primer, ki smo ga preverili naskupnosti socialnega zavarovanja), v to še niso všteti stroški rehabilitacije, se pravi fizioterapija . . . A vzemimo, da je potrebnih še 10 dni fizioterapije. To stane povprečno 310.000 dinarjev. To pa pomeni, da se poškodovanec sam vozi v Rakičan na fizioterapijo. Doslej smo izračunali 10,253.230 dinarjev škode. Pri tem ni vračunana škoda na vozilu! A nič zato, gremo naprej!

Stroški v delovni organizaciji

Ker v omenjenem primeru ne gre za zaposlenega, smo podatke o škodi s kušali dobiti v eni od delovnih organizacij v Pomurju, kjer so nam izračunali, koliko stane en dan odsotnosti z dela. Skušali smo vzeti neko povprečje. Nismo iskali stroškov vodilnega ali stroškov najnižje razporejenega, marveč stroške referenta, komercialista ali kaj podobnega, torej povprečnega delavca. Za nadomestilo OD zaposlenega, ki je na delovnem mestu, pa tovarna izgubi še 87.000 dinarjev. Skupaj torej — 117.000 dinarjev v enem delovnem dnevu. Če vzamemo, da je v mesecu 26 delovnih dni, je mesečna škoda, ki jo ima delovna organizacija: 3,042.000 dinarjev. Ker je bil poškodovanec v bolnici 45 dni in za ozdravitev potrebuje še 10 dni, je to skupaj 55 dni ali dva meseca. Za dva meseca pa bo imela delovna organizacija 6,084.000 dinarjev škode. A to je škoda, ki se da izračunati.

Pri tem nismo upoštevali povečanega obsega dela pri sodelavcih, ki opravljajo delo, vendar za to niso plačani, škode, ki je zaradi zastoja, in še vrsta drugih dejavnikov. Pri tem tudi ni vračunana zmanjšana delovna sposobnost, ko pride poškodovanec nazaj na delo in potrebuje določen čas, da začne svoje naloge opravljati s 100-odstotnim učinkom.

Doslej smo izračunali že 10,253.230 din bolniških in 6,084.000 din tovarniških stroškov, skupaj torej 16,337.230 din škode.

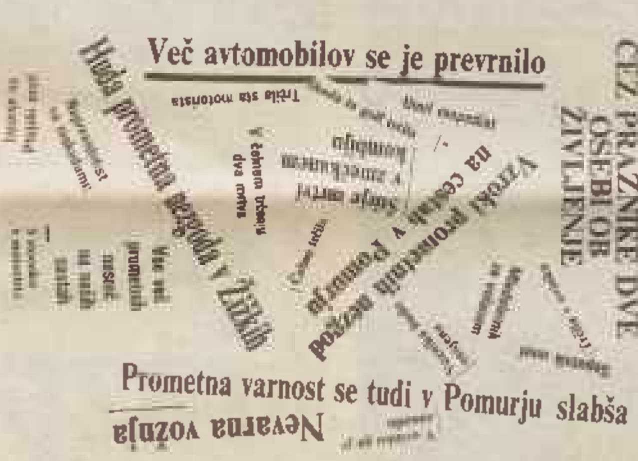

Tudi policija stane

Zgodila se je torej prometna nesreča. Prvi so, poleg udeležencev in morebitnih prič, na kraju nezgode tudi miličniki. Na mesto nezgode prideta obvezno dva miličnika, ki opravita najnujnejše (če je nesreča hujša, pride še drugo interventno vozilo, da pomaga zavarovati prizorišče, usmerjati promet . . .). Če se je nesreča pripetila recimo v 10 km oddaljenem kraju, bi stroški prevoza na mesto nesreče, pisarniško delo (pisanje poročil), delo ob nesreči, fotografije, čas, ki ga miličnik prebije na sodišču (če je potrebno pričati o krivdi), in še vrsta drugih stroškov znesli približno 300.000 dinarjev (stroški, ki se dajo ovrednotit). Tu je še vrsta drugih stroškov — recimo alkotest in analiza krvi staneta na osebo 140.000 dinarjev. To je pri čisto navadni prometni nesreči, kjer ni potrebna udeležba najrazličnejših sodnih izvedencev, preiskovalnega sodnika in drugih strokovnjakov, kar bi prometno nesrečo le še podražilo.

Ko gre za prometno nesrečo s pobegom, pa stroški nesreče neverjetno narastejo, saj se v iskanje pobeglega vključijo takoj vse patrulje prometne milice v SR Sloveniji; na podlagi sledov, ki jih pusti pobegli voznik, pa se sproži tudi velika akcija iskanja vozila po domovih, preverjanja. Ti stroški se niti ne dajo izračunati. Zato ostanimo le pri navadni prometni nesreči, kot smo jo opisali.

Torej — skupaj z delom prometne milice nas nesreča doslej stane že 16.777.230 dinarjev.

In pri tem strošku bomo tudi ostali, saj delo zavarovalnice, sodišča in vseh drugih, ki bi jih morali upoštevati, pride do veljave le, če je potrebno dokazovati krivdo, pri tožbi za vračilo določenih stroškov . . . Ti zneski se sicer dajo izračunati, vendar pa jih lahko vsak doda sam. Vsekakor pa ne gre za majhne zneske, saj takšna dela opravljajo visoko izobraženi in strokovno usposobljeni ljudje.

Sklep

Prišli smo do visoke številke 16,777.230 dinarjev. To je škoda, ki jo mora plačati družba iz naših žepov. Gre za eno osebo, brez upoštevanja škode, ki je nastala na vozilu, brez upoštevanja nekaterih drugih stroškov, ki so nujni pri večjih nesrečah. A že ta številka je zgovorna sama zase.

K temu dodajmo še nekaj: Nekaterih številk in stroškov se niti ne da izračunati. Ob teh pa naj se zamisli vsakdo sam. Že podatek, da je bilo v minulem letu na slovenskih cestah toliko poškodovanih vozil, da bi s škodo, kije nastala na njih, lahko dvakrat pokrili celotne izgube slovenskega gospodarstva, je dovolj zgovoren. Samo za primerjavo: osebni avtomobil stane povprečno osem do deset milijonov dinarjev. Če smo izračunali še drugotno škodo v višini 16,777.230 dinarjev (a ta številka je vsaj še enkrat višja), potem je izračun tako grozljiv, da bi se vsak posameznik moral globoko zamisliti nad škodo, ki jo dela sebi, drugim in seveda celotni družbi. In sedaj smo zopet pri vprašanju: hvala bogu in ali res na srečo?

Dušan Loparnik

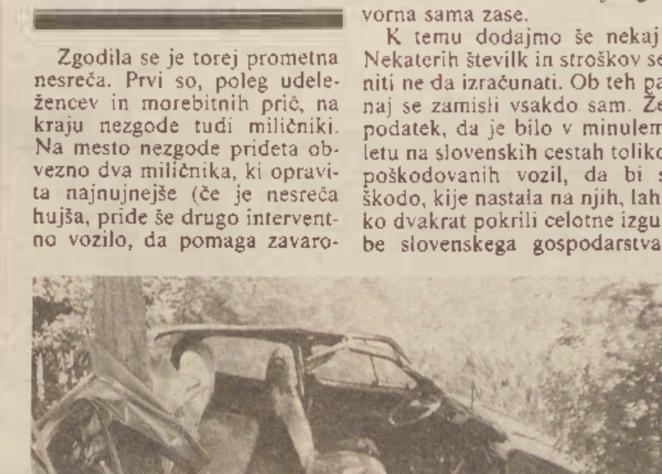

Zanimivo je, da pri nas (gre za celotno državo), še nismo uspeli dobiti natančne številke, ko gre za ocenjevanje prometne nezgode. Na Zahodu imajo pripravljeno metodologijo in točne izračune stroškov prometne nesreče. Pri huje poškodovanem vozniku so ti stroški okoli 19.000 dolarjev. Če so v nesreči še mrtvi, so občutno višji.

Tudi reševanje tega problema so se drugod lotili s širokimi preprečevalnimi akcijami (recimo: v Avstriji že dve leti poteka tako imenovana akcija minus 10 odstotkov, se pravi, da bi vsako leto zmanjšali število prometnih nesreč za 10 odstotkov), ki so v glavnem uspešne. Pri nas pa ne. Po podatkih, ki smo jih uspeli dobiti, so se v SR Sloveniji lotili akcije minus 20 odstotkov. Namesto toliko manj se je zgodilo skoraj toliko več prometnih nesreč. In kakšne so možne rešitve? Ob izboljšanju stanja slovenskih cest, kar bi morali biti seveda prvi pogoj za uspešno akcijo, so tu seveda nujni strožji kaznovalni ukrepi (denarne kazni, odvzemi vozniških dovoljenj, strožji nadzor nad prometom, uvedba kaznovalnih točk za prekrške . . .), ki bi morali spametovati še tako trdovratnega prekrškarja in nedisciplniranega voznika. Žal je to edina možna rešitev za varnejšo in cenejšo vožnjo.

Tričtrač Tričtrač Tričtrač

Gostilniška diferenciacija

POVEJ MI, V KATERI LOKAL ZAHAJAŠ, IN POVEM TI, KAKŠEN SI!

Vrček hladnega piva, dober »škropec« ali »špricar« se pač vselej prileže, pri čemer ne more biti vseeno, kje in kako si ga privoščite. Če pa vam je vendarle malo mar za reprezentančnost, ali ste, recimo, ravnodušni do elitnih družb, se boste podali — velja kajpak za Mursko Soboto in njeno ožje območje — na kolodvorsko ali avtobusno, v Centralovo, Jelšino, podmornično ali kakšno drugo okrepčevalnico mešane kategorije. Navsezadnje je tudi prav imenitno posedeti pri Zvezdi pod sedmimi kostanji ali postati pri »šanku« na tržnici ali s sejmarji »potračkati« pri Habotu. Podobno velja za gostišča na vpadnicah: Gaj z radensko-radgonske strani, Čačinovič z rakičansko-beltinskega konca, Baranja z martjansko-tešanovskega območja in Titan z goričkih bregač.

Če pa ste le nekoliko izbirčnejši in petičnejši, boste dvakrat premislili, kje in kako si privezati dušo, točneje: pogasiti žejo. Lokalčki, kot so Tulpika, Julija, Grajski hram, Atrij, Pikapolonica in še kakšen, so že po imenu sodeč za bolj ali manj izbrane druščine: obrtnike, polinteligenco in podobno klientelo. Tukaj lumpenproletariat nima kaj iskati. Kam pa pridemo, če bi se sredi oblazinjene, stilno navdahnjene opreme, kristalnega posodja in video naprav razlegalo: »Hitro, hitro en šor!«

Seveda pa je še vedno možnost, da se s pedigrejem kronane soboške glave, torej nasledniki Benkov, Hartnerjev, Cvetičev, Šiftarjev in kar je sorodnih družinskih debel, zatečejo k Rajhu v Bakovce, Lovenjaku v Polano, Šinjoru ali v Čardo v Martjance, morda kar v Diano ali Zvezdo. Še raje pa se izbranci elegantno umaknejo na svoje »vikendice«, v kleti in zidanice, kjer se nič ne vidi in nič ne (z)ve. Skratka, gostilniška diferenciacija je na pohodu!

BRŽ

Gor-(IMO)!

Bolj ali manj je znano, da se je s 1. julijem lendavski Gorenje Varstroj preobrazil v dve enoviti delovni organizaciji: DO Tovarna varilne opreme (TVO) in DO Industrija in montaža (IMO). Če in kako se bo odločitev obnesla, bo pokazal čas. Mi pa smo te dni na ugledni medobčinski ustanovi sredi Murske Sobote na ta račun slišali kaj zajedljivo puščico, skovano iz začetnic novonastale firme. Ljudska domišljija pač nima meja in tako si je hudomušnež omislil skovanko GOR-IMO. Brez vezaja je glagolska oblika dovolj razumljiva , čeprav se morebiti le delno tiče preoblikovanega Gorenjevega podjetja v Lendavi. Zato pa toliko bolj zadeva nekaj drugih ozdov po Pomurju in v tem smislu je puščičar z ugledne pomurske ustanove zadel v črno: gorimo in to že lep čas. Predolgo!?

BRŽ

Avioni

Njega dni so hrumeli nad Apaško dolino, zdaj nad Murskim poljem. Veržejci so v ljutomerski skupščini že protestirali. Zaman. So jim rekli, da tako pač mora biti.

Gre za letalsko škropljenje poljščin, ki naj bi bilo cenejše, smotrnejše, učinkovitejše. Glede stranskih učinkov si baje ni vredno beliti glave.

V Veržeju niso tega mnenja. Čim zarohni tam zgoraj, vedo, da je herbicidno-fungicidno-pesticidni lobi že spet na delu. Adijo zelenjava in druge vrtnine po »ogračakih«! Sploh pa, prav vam bodi vrtičkarji. Bi se raje šli monokulturno, plantažno-farmarsko pridelavo. Tako vprašanje škropiti ali ne škropiti sploh ne bi bilo več vprašanje!

BRŽ

IMP BLISK Murska Sobota, Bjedičeva 3

objavlja prosta dela in naloge:

1. VODJA KOMERCIALE
2. VODJA PROJEKTOV
3. SAMOSTOJNI KONSTRUKTER

Pogoji za zasedbo:

1. Vodja komerciale — visoko- ali višješolska izobrazba ekonomske ali tehniške smeri, 5 let delovnih izkušenj.
2. Vodja projektov — visoko- ali višješolska izobrazba tehniške smeri, 5 let delovnih izkušenj, strokovni izpit s področja gradbeništva.
3. Samostojni konstrukter — visoko- ali višješolska izobrazba tehniške smeri, 3 leta delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela pošljite v 8 dneh od dneva objave na naslov: IMP BLISK, montaža in obdelava kovin, p. o., Murska Sobota, Bjedičeva 3. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh od dneva sprejema sklepa o izbiri.

TOVARNA DUŠIKA RUŠE n sol.o.

TOZD PROIZVODNJA KREMENČEVEGA PESKA PUCONCI n.sol.o.

69201 Puconci
Telefon: (069) 72-520, 72-521
Telegram: Separacija Puconci

GRADITELJI!

Naša ugodna ponudba za vas v juliju in avgustu:

— gradbeni agregat za zidanje, grobe omete in izravnalne betone 0—5 mm;
— fina gradbena mivka za fine omete in estrihe;
— kremenčevi agregati 3—5 mm in 5—8 mm za izdelavo pranih teraco plošč, stopnic itd.;
— gotova pripravljena frakcija za izdelavo bavarske fasade;
— gradbeno lepilo ADHEZIV za vse vrste gradbene keramike, siporeksa, heraklita in drugih gradbenih elementov po zelo ugodni tovarniški ceni (vreča s 25 kg 16.700 din);
— materiali za hidroizolacijo na temeljih zgradbe, v kopalnicah, kleteh, silosih, bazenih, jamah za odpadne vode itd.;
— naravni kremenčev kamen za ureditev dvorišč, ki daje lep videz.

Po vašem naročilu in vplačilu pripeljemo material tudi domov po ugodnih prevoznih cenah.

Gradite s kakovostnimi materiali! Kupujte ceneje, zgradili boste hitreje. Pokličite nas po telefonu 72 520, 72 521.

PANOVCI

Panovci. Vas na Goričkem. Takšna kot druge ali pa tudi ne. Ko se pripelješ z avtom po makadamski cesti, se ti zdi vse tako lepo, idilično, mirno. Pa vendar, ali ni nekoliko preveč tega miru? Otroškega joka ni slišati že skoraj 20 let. Mnogo kmetij je zapuščenih, dosti jih je tudi že popolnoma izginilo. Tu in tam kakšen kos ponošene obleke, polomljen cvetlični lonček, opuščen in zaraščen vodnjak, polomljeno orodje . . . Ali so tu res še pred kraktim živeli ljudje? Vse je zaraščeno. Tišina, ki vzbuja strah, tesnobo.

In vendar je pred leti vas živela svoje normalno življenje: Ljudje so se rojevali, delali, se veselili, prepirali in tudi umirali. Sedaj pa jih je iz leta v leto manj.

Otroci so šli, njihovi ostareli očetje in matere pa posedajo pred svojimi domovi in z otožnim pogledom gledajo, kako izginja njihova vas in oni drug za drugim.

S. Eöry
foto: N. Juhnov

Lepoto rojevajo žulji

Zbigovci, Orehovski in Ivanjševski Vrh, Ptujska Cesta, Janžev Vrh, Kapela . . . Grič za gričem in v soncu se bohoti žlahtno grozdje, ki ga je bog blagoslovil stoterno in tisočerno . . .

In tam na Orehovskem Vrhu v romantični globeli ob gozdiču in pod kapelo, v kateri domuje največja lesena podoba križanega daleč naokoli in morda največja nasploh v naši deželi, tam je idiličen kotiček miru. Oblikujeta si ga zakonca Marica in Rado Krajnc iz Gornje Radgone. Tukajšnjo lepoto rojevajo njuni žulji.

Oni dan sem ju obiskal. Pozno popoldne, ko je sonce skoraj pravljično ozaljšalo nebo nad bližnjimi Zbigovci in ko sta Kranjčeva odložila delo na jutri.

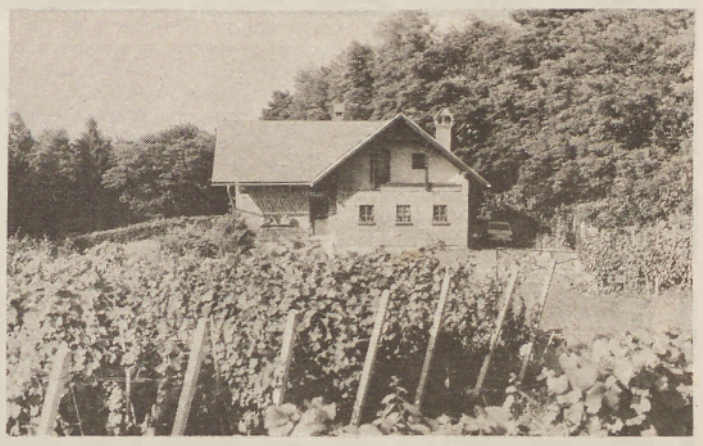

Zdaj sta Krajnčeva v vinogradu in kmalu zatem mešata malto in zidata s pokrajino zlito domovanje . . . Foto: Nataša Juhnov

Trta, ki so jo zasadile in jo negujejo njune roke, jima vrača hvaležnost z obilimi plodovi. In popeljala sta me v prostorno »velbano« klet, kjer te ob toplem poletnem popoldnevu prijetno spreleti mraz. In ko smo nazdravili ob leseni podobi boga vina pred hišo na koncu kleti, sem videl lesk v njunih očeh. Lesk sreče in veselja, ker jima je uspelo ustvariti ta prijetni kotiček. In Cankar je ob tem občutenju zapisal: »Razlilo se je po moji nedolžni krvi to božanstveno vino in moje misli so odpotovale na čudovita pota . . . «

Grči v naši deželici naravnost kričijo po pridnih rokah. Za Kranjčeva bi morda kdo dejal, da sta vikendarja. Delno že, le časa za počitek imata malo. Zdaj sta v vinogradu in že mešata malto in zidata — s pokrajino zlito domovanje. Obogatila sta svet na Orehovskem Vrhu s hiško, ki je vsa domača, prijazna, kot sta njuna lastnika.

Marica in Rado Krajnc ter njun vnuk Blažek v svoji »velbani« kleti.

In za koga ta napor? Za lastno zadovoljstvo. Za smiselno preživeti prosti čas. Za otroke, vnuke, prijatelje. Da bo spomin na nju lepši . . .

Človeku je dano, da ustvarja. In če ima za to smisel, če gradi, sadi, seje in žanje z občutkom za zlitje s krajino, z izročilom naroda, potem je ustvaril svoje najvišje poslanstvo. In leta, preživeta v zasluženem pokoju, bodo potem tekla umirjeno, zadovoljno, ob plodovih lastnih žuljev.

Franček Štefanec

OBISKALI SMO ČEVLJARSKI MUZEJ

CEHMEŠTROV NI VEČ, OSTAL JE MUZEJ

Veliko obiskovalcev Turnišča si ogleduje freske v stari župnijski cerkvi, le malo pa jih ve za čevljarski muzej, ki so ga postavili pred desetimi leti v neposredni bližini tovarne obutve Planika. Vredno si je ogledati ta spomin na davne dni, ko sta v tem kraju cvetela čevljarski in krojaški ceh. Ni čudno, da v Turnišču stoji danes sodobna tovarna obutve, saj se je čevljarska obrt prenašala iz roda v rod vse do današnjih dni.

V 16. stoletju je bilo najpomembnejše gospodarsko središče današnje občine Lendava Turnišče, kjer se je gospodarstvo hitreje razvijalo kot v Lendavi, ta je imela bolj obrambni značaj.

Osnova za razmah obrtne dejavnosti v Turnišču so bile mestne pravice, ki jih je Turnišče dobilo že leta 1548. S temi pravicami so bili prebivalci Turnišča oproščeni davkov, volili so svojega sodnika in imeli pravico do sejma kadarkoli. Močno so se začele razvijati obrti, med njimi zlasti čevljarska in krojaška.

Čevljarski mojstri so se v Turnišču združili v ceh leta 1760. Ceh so vodili »cehmešter«, »atjamešter« in »bejaromešter«. Sestal se je vsako leto enkrat (27. decembra), ko so spili bratovščino, to je veljalo predvsem za pomočnike. Ceh je imel svoja pravila, ki so jih morali strogo spoštovati. Prvi ceh je končal svoje delo 1848. leta, takoj pa so ustanovili novega, ki je štel 168 članov, v njem so bili tudi čevljarji iz sosednjih vasi.

Najvažnejši člen pravilnika je bil tisti, ki je zahteval od članov pravilno vzgojo obrtniškega naraščaja in pošteno življenje. Po letu 1880 se opazi začetek propadanja ceha, začela se je doba industrializacije. Turniški čevljarji, so bili znani izdelovalci obutve na vseh sejmih, so najprej prodali svoje izdelke. Turniškega čevljarskega mojstra si tiste čase lahko našel na vseh sejmih doma in daleč od Turnišča, hodili so celo v Maribor in Varaždin, kar v tistih časih ni bilo lahko.

V spomin na tiste čase je tovarna Planika postavila muzej, ki je odprt vsak dan, le pri vhodu v tovarno je treba poprositi za ključe in rade volje vam bodo pokazali muzej in povedali kaj o slavni preteklosti »varošanskega« čevljarskega ceha.

Jani D.

V čevljarskem muzeju v Turnišču si lahko obiskovalec ogleda nekdanjo delavnico čevljarskega mojstra, ki je slovel po kakovostni izdelavi obutve daleč naokrog na sejmih tedanjega časa.

posezonska razprodaja

V VSEH POSLOVALNICAH S TEKSTILOM
od 1. avg.—13. avg.

Otroški, ženski in moški konfekciji, pleteninam, perilu, ostankom metrskega blaga in usnjene galanterije

TOZD IZBIRA IN TOZD PRESKRBA
veletrgovina Potrošnik
murska sobota

Izplača se ne, prodajajo pa le

Pomurski pridelovalci morajo letos pospraviti pšenico z okrog 18 tisoč hektarjev polj. Če v začetku žetve vreme žanjcem ni bilo najbolj naklonjeno, sta sonce in vročina v drugi polovici prejšnjega tedna pripomogla, da je pretežni del pšenice že v skladiščih, bodisi v domačih ali žitnopredelovalnih organizacij. Letos je pšenica dobro obrodila, pravijo pridelovalci, zlasti na tistih površinah, kjer so dosledno izvedli vse priporočene agrotehnične ukrepe. Posamezni pridelovalci dosegajo 5, 6 ali celo 7 ton pridelka na hektar, so pa še vedno površine, kjer s pridelkom ne morejo biti zadovoljni. Precejšnje razlike so že od parcele do parcele, pravijo strokovnjaki, zapleveljeni posevki in tisti, ki jih je napadla bolezen, pa tudi predelkov ne dajejo. Še tik pred začetkom žetve je bilo precej negotovosti, kako bo letos s prodajo tržnih presežkov. Največ nejasnosti je bilo predvsem okrog odkupnih pogojev, saj je od njih v največji meri odvisna tudi prodaja. V Jugoslaviji so napovedovali rekordno letino in zaščitna cena, ki jo je določil Zvezni izvršni svet, za slovenske pridelovalce ni bila spodbudna. Je pa slovenskim žitarjem in pridelovalcem le uspelo najti skupni jezik, saj bi nespodbudne cene gotovo vplivale na jesensko setev, in če je letos pšenice preveč, bi se že prihodnje leto lahko zgodilo, da bi je primanjkovalo. Skladišča slovenskih žitnopredelovalnih organizacij se zdaj polnijo nad pričakovanji in tudi v Pomurju napovedujejo, da bodo odkupili rekordno količino pšenice. Za mnenje o letošnjih odkupnih pogojih in še o čem smo povpraševali nekatere pridelovalce.

GEZA BENCIK, Tešanovci: Z žetvijo smo končali in s pridelkom smo zadovoljni. Letos smo imeli pšenico na dveh hektarjih, približno polovico smo je prodali, ostalo pa smo pusti-

li za domače potrebe. Izučile so nas namreč slabe izkušnje iz preteklosti, ko smo pšenico prodali, nato pa se je moka podražila in smo jo morali drago kupovati. Pa tudi za krmila se ne ve, kako se bo gibala njihova cena. Že zdaj so v primerjavi s pšenico predraga, in če bo treba, bomo nekaj pšenice pokrmili tudi živini. Za ceno pšenice moram reči, da je v primerjavi z drugim še vedno poceni. Samo zaščita pšenice me je letos stala 200 tisoč dinarjev, kje pa so potem še vsi drugi stroški. Gnojimo tudi s hlevskim gnojem, z mineralnimi gnojili nismo nikoli pretiravali in vedno jih sejemo približno enako. Tudi spravilo ni poceni, čeprav imamo svoj kombajn, saj so rezervni deli izredno dragi. Sejemo tudi koruzo, ki jo prav tako prodajamo, pšenico pa bomo jeseni še sejali, saj je to potrebno tudi zaradi kolobarja.

ANTON HORVAT, Domajinci: Usmeril sem se v glavnem v poljedelstvo, saj sam gospodarim na kmetiji in imam zato manj živine. Letos sem imel pšenico na hektarju in pol, približno polovico sem je prodal, ostalo pa pustil doma. Jeseni sem vzel semensko pšenico in zdaj je pač treba nekaj pridelka tudi oddati. Pridelovalce nas najbolj moti to, da še niti takrat, ko pšenico že oddamo, ne vemo, koliko bomo zanjo dobili. Vendar, kakorkoli že, pšenica je v primerjavi s tistim, kar kupujemo kmetje, še vedno poceni. Sejem jo predvsem zato, ker lahko pri tem vsa dela opravim sam, le požanjejo mi drugi, saj nimam kombajna. S pridelkom sem letos zadovoljen, seveda je potrebno

primerno gnojiti in opraviti zaščito. Jeseni bom pšenico spet sejal, sicer pa imam še hektar koruze, ki jo bom prav tako prodal, pa tudi pol hektarja sladkorne pese sem posejal spomladi. Slednja daje še najboljši dohodek, vendar pa zahteva tudi več ročnega dela.

CECILIJA BALAŽIC, Odranci: Letos smo imeli pšenico zasejano na poldrugem hektarju, kakšnih 14 arov imamo še nepožete, ostalo pa smo pospravili. Pridelek je bil dober, saj smo škropili proti plevelom, bolezni pa k sreči ni bilo. Kakšne tri tone pridelka smo pustili doma, ostalo pa smo prodali. Pšenico prodajamo vsako leto, odvisno pač od tega, koliko je pridelamo. Moti pa me, da še zdaj, ko smo pšenico že oddali, ne vemo, koliko bomo zanjo dobili. Vsaj po 430 do 450 dinarjev bi morala biti, saj so tudi stroški predelave visoki. Sicer pa kmetje ne zahtevamo visokih cen za svoje pridelke, le vse druge cene naj bi bile temu primerne. Jeseni bomo spet sejali pšenico, saj smo potem, ko je mož umrl, opustili živino in so v hlevu le štiri krave. Sama ne zmorem vsega dela, sin je v Nemčiji in ob večjih delih vedno pride, da jih opravi. Doma pa je vnuk, ki obiskuje srednjo

kmetijsko šolo in on bo verjetno tudi prevzel kmetijo. Mehanizacijo imamo, saj so pri hiši trije traktorji, pa tudi kombajn za lastne potrebe imamo.

FRANC MARIĆ, Noršinci: Končal sem štiriletno srednjo kmetijsko šolo, vendar se še nisem dokončno odločil, ali bom ostal na kmetiji. V teh neurejenih pogojih za kmetijstvo smo mladi v negotovosti, saj ne vidimo dolgoročne zagotovljene prihodnosti. Cene v kmetijstvu še vedno ne sledijo drugim cenam in pšenica bi zdaj morala biti vsaj po 500 dinarjev, če bi želeli doseči vsaj normalna razmerja s cenami drugih proizvodov. Letos smo imeli pšenico posejano na treh hektarjih in oddali smo je le okrog 4 tone. Na poldrugem hektarju smo namreč pridelovali biopšenico, saj se na tem področju odpirajo nove možnosti prodaje in boljšega dohodka. To pšenico zmeljemo in jo pomešano z otrobi prodajamo kot integralno moko. Po njej je veliko povpraševanje zlasti v Ljubljani in Mariboru, na to tržišče pa smo prišli s pomočjo ekološke sekcije. Veliko povpraševanje je

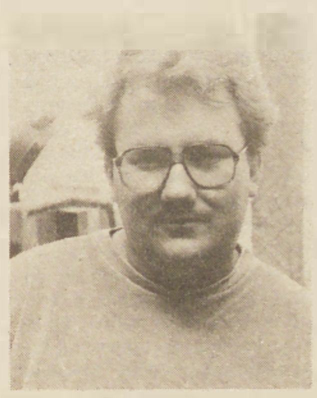

tudi po domačem kruhu, tako da vseh potreb niti zdaleč ne moremo zadovoljiti. Možnosti prodaje se odpirajo tudi na širšem jugoslovanskem tržišču, zato bomo v prihodnje sejali čim več biopšenice.

HERMAN FORJANIČ, Motovilci: Pšenico oddajamo že vsa leta in tudi letos sem jo pripeljal v Mursko Soboto. Tokrat smo imeli lonjo in s pridelkom smo zadovoljni, saj ga je na enem hektarju zraslo od 6 do 7 ton. Seveda je za doseganje visokih pridelkov dosledno izvajanje vseh agrotehničnih ukrepov neizbežno in tako smo pšenico ustrezno pognojili ter poškropili proti plevelom in boleznim. Oddali smo ves pridelek, doma nismo pustili nič, namesto pšenice pa bomo vzeli koruzo. Ukvarjamo se namreč

s pitanjem bekonov, v hlevu jih je 350, in ker pitamo na prirastek, nam obračunajo tudi ceno domače krme. Sejemo samo pšenico in koruzo, več seveda koruze, ki je imamo letos na treh hektarjih, pšenico pa predvsem zaradi kolobarja in tako jo bomo na približno enem hektarju posejali tudi jeseni.

Ludvik Kovač
Fotografije: Nataša Juhnov

OB DNEVU VSTAJE

V MAČKOVCIH ODPRLI NOVO ŽAGO

V okviru praznovanja dneva vstaje slovenskega naroda so v Mačkovcih na Goričkem odprli novo žago Delovne organizacije Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota — tozd Žaga Lendava. Na krajši slovesnosti je govoril direktor delovne organizacije Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota Julijan Klepec ter poudaril, da s tem uresničujejo dolgoletno željo kolektiva. Novi objekt žage so začeli graditi pred dvema letoma zaradi potrebe, ker je bil stari objekt dotrajan, in pa z namenom, da bi bilo delo na žagi lažje, hitrejše in kakovostnejše. Novi objekt je stal okrog 500 milijonov dinarjev, medtem ko je danes vreden veliko več. V glavnem so ga zgradili z lastnimi sredstvi, ki so jih združili v delovni organizaciji. Nova žaga v Mačkovcih pomeni pomembno pridobitev za ta del Goričkega, saj daje možnost razširitve predelave lesa tako družbenega kot zasebnega sektorja.

F. Maučec

POGOVOR Z DIREKTORJEM DO GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO MURSKA SOBOTA, JULIJANOM KLEPCEM

Potreba po enoviti delovni organizaciji

Težave v lesni industriji vplivajo tudi na gozdarstvo, ki se srečuje z vedno večjimi problemi. Kaže, da smo tej dejavnosti v naši družbi namenjali premalo pozornosti. O tej problematiki smo se pogovarjali z direktorjem delovne organizacije Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota, Julijanom Klepcem.

— V gozdarstvu se srečujejo s težavami, ki imajo širše družbene razsežnosti. Kateri so osnovni problemi, ki vas težijo?

»Problematika v gozdarstvu se kaže na večjih področjih dela. Če začnem pri sami organiziranosti, moram reči, da ta ni taka, kot bi morala biti. Pet tozdov v naši delovni organizaciji nikakor ne ustreza, ker je taka organizacija predraga. Zato si prizadevamo, da se organiziramo nazaj v enovito delovno organizacijo, ki je veliko cenejša. Drugi problem so kadri. Mladi se v prejšnjih letih niso odločali za gozdarski poklic, kar bo nekaj let povzročalo težave, četudi se stanje v zadnjih dveh ali treh letih izboljšuje. Tretji problem so nerazčiščene cene gozdnih storitev in draga režija v zasebnem sektorju, zaradi česar dobi kmet manj za les, kot pa je dejansko vreden. To pa seveda slabi odkup, ki se je od nekdanjih 15.000 kubičnih metrov zmanjšal na okrog 4.500. Nizke odkupne cene tako omogočajo, da se les prodaja po črnih kanalih, kajti zato ne obstaja nobena evidenca. Zelo pomembno je tudi vprašanje vlaganj v gozdove. V primerjavi z drugimi gozdnimi gospodarstvi v Sloveniji, ki porabijo za biološka vlaganja v gozdove okrog 21 odstotkov od vrednosti prodaje lesa, smo mi doslej vlagali okrog 40 odstotkov, kar je sicer dobro za gozdove, vendar slabo za delovno organizacijo. Takšnih vlaganj več ne zmoremo, kljub temu da dobimo nekaj sredstev od republiškega sisa, zato smo jih začeli zmanjševati. Veliko problemov nam povzročajo tudi razne katastrofe, kot so ujme, snegolomi in vetrolomi, ki puščajo večletne posledice. Na gozdove vplivajo tudi razne melioracije, kjer pristopi niso vselej na mestu, kar povzroča, da se začnejo gozdovi sušiti.«

— Kaj predlagate, da bi morali storiti za izboljšanje stanja v gozdarstvu?

»Čeprav je stanje zelo kritično, ker denarja enostavno ni in se vsak dan bolj postavlja vprašanje vlaganj, kajti kolektivi nimajo sredstev za osebne dohodke, mislim, da je še vedno čas, da se kolektiv s pametno politiko in podporo širše družbene skupnosti izkoplje iz težav. Jasno pa je, da gozdarstvo samo ne more nositi tega bremena za škodo, ki jo povzročajo razni onesnaževalci in drugi s posegi v naravo. S temi težavami smo seznanili kolektiv, občasno pa seznanjamo tudi širšo družbeno skupnost, vendar so odmevi in učinki majhni, prepočasni. Kaže, da se še vedno vse premalo zavedamo, kaj nam lahko pomenijo gozdovi.«

Feri Maučec

Velika Polana

Ustanovili kmečko zvezo

V nedeljo se je v zadružnem domu v Veliki Polani zbralo kar 85 kmetov na ustanovnem občnem zboru prve kmečke zveze v lendavski občini. Ustanovili so jo za naselja Velika in Mala Polana ter Brezovica. Velika večina udeležencev je že podpisala pristopne izjave. Pričakovati je, da bodo zdaj, ko je led prebit, ustanovili kmečke zveze še na območju drugih večjih krajevnih skupnosti. Seveda pa mora priti pobuda od kmetov, čeprav je res, da občinska konferenca SZDL podpira ustanavljanje teh stanovskih organizacij. Se več: pripravljena je tudi pomagati, predstavnike krajevnih društev Slovenske kmečke zveze pa nameravajo celo vključiti v svet za kmetijstvo.

Na ustavnem občnem zboru v Veliki Polani so izvolili 5-članski odbor; iz Velike Polane Jožka Tivadarja in Jožeta Jaklina, iz Male Polane Stanka Tibauta in Jožeta Hozjana, iz Brezovice pa Jožeta Zvera. Vsi zainteresirani kmetje lahko dobijo pri njih dodatne informacije o namenu oziroma pomenu krajevnega društva Slovenske kmečke zveze. Sicer pa so pravila in tudi že nekatere akcije, ki jih je zveza že izvedla, predstavili na ustanovnem zboru. Kmetje z območja krajevne skupnosti so živo zainteresirani za pravilno delo nove stanovske organizacije, prav tako pa tudi upravičeno pričakujejo, da bo vsak tisti, ki se vključi, upošteval navodila, na primer prekinitev prodajanja pridelkov ali živali iz hlevov, dokler kupec ne bo pristal na ustrezno ceno.

Kmečko zvezo iz Velike Polane pa čakajo tudi naloge pri pripravi in izvedbi načrtov zamljiških posegov. Gre zlasti za načrtovane melioracije. Na ustanovnem zboru so (mimogrede)spregovorili tudi o tem. Kmetje so proti ukrepom, ki bi občutneje spremenili podobo tega območja, nihče pa seveda nima proti, da poglobijo odtočne jarke oziroma da z drugimi manjšimi posegi nastanejo rodovitnejša zemljišča.

Š.Sobočan

TURNIŠČE: cene pujskov

Kot poroča naš dopisnik Matija Pozderec iz Turnišča, je bilo prejšnji četrtek (21. julija) tam spet zelo živahno. Na sejem pujskov so rejci pripeljali 77 pujskov, starih od 7 do 10 tednov in težkih okrog 15 kilogramov. Tudi kupcev je bilo precej in povpraševanje nekoliko večje, tako, da je lastnike zamenjalo kar 62 živali. cene so že nekaj časa ustaljene in tudi tokrat je bilo potrebno za par pujskov odšteti od 80.000 do 120.000 dinarjev. Sejem pujskov v Turnišču odpirajo zdaj že ob 6. uri, lastniki pa morajo imeti za živali potne liste.

Na vseh prevzemnih mestih Intesovega tozda Mlinopek je v teh dneh izredno živahno. Odkup pšenice poteka proti vsem pričakovanjem dobro in kot vse kaže, bomo letos v Pomurju odkupili rekordne količine presežkov. Kljub temu, da so se v Mlinopeku na odkup dobro pripravili, je ob konicah občasno le prihajalo do zastojev pri prevzemu, zlasti v prvi polovici prejšnjega tedna, ko je pšenica vsebovala še nekoliko vlage, zato so morali nekateri pridelovalci tudi dlje časa čakati, preden so lahko oddali pšenico. V Mlinopeku pravijo, da zastojev zdaj več ne bi smelo biti, saj je dobršen del načrtovanih količin že v skladiščih. Fotografija: Nataša Juhnov

FRANCEKOVO PREMIŠLAVANJE

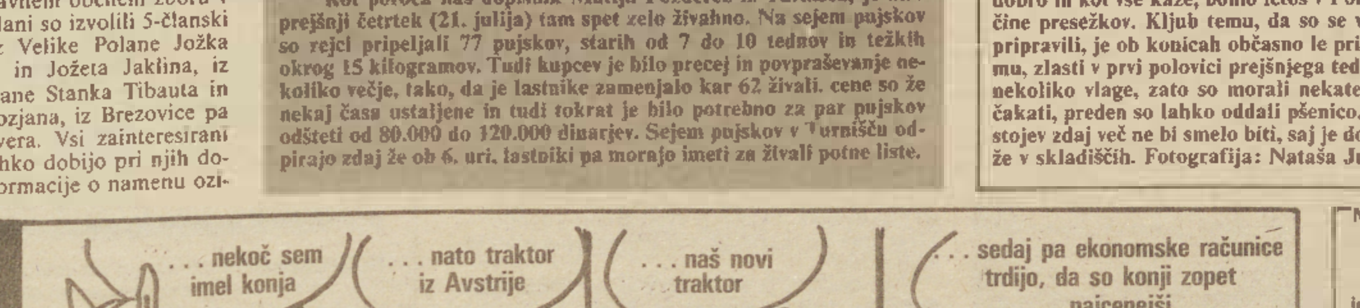

MOTA

Prva vaška kmečka zveza

Blizu sto mladih in starejših kmetov ter vseh, ki jih kmetijstvo zanima, se je nedavno zbralo na Moti pri Ljutomeru ter ustanovilo prvo osnovno celico kmečke organiziranosti v občini. Treba je opozoriti, da je bil prav na območju krajevne skupnosti, kamor spada tudi naselje Mota, po vojni zgrajen prvi slovenski zadružni dom.

Navzoči so se opredelili, da bo njihova organizacija stanovsko-politična in da se bo preko Občinske kmečke zveze Ljutomer združevala v republiško zvezo.

Za predsednika vaške zveze je bil izvoljen Milan Babič, za podpredsednika pa Slavica Škrobar in Milan Rus. Slednji je tudi član predsedstva republiške zveze Slovenske kmečke mladine.

Po končanem uradnem delu je sledilo družabno srečanje. [illegible]

PREJELI SMO

Učiteljev kot gob po dežju — služb pa nikjer

Že sam naslov je dovolj boleč in trpek, a bom kljub temu v nadaljevanju izrazil nekaj kritik v zvezi s problematiko zaposlovanja učiteljev in zaposlovanja nasploh, kar ni samo problem naše občine Gor. Radgona, temveč splošni problem.

Z uvedbo visokošolskega študija je Pedagoška akademija, danes Pedagoška fakulteta, tudi Mariboru in okolici dala možnost študija na visoki stopnji. Mladi študirajo zagnano v upanju, kot vsakdo, da dobijo po končanem študiju svoji izobrazbi primerno zaposlitev. S tem načinom študija, ko so nekaj izpitov razdelili in jih tako dobili več, so samo podaljšali mučenje v nedogled, kajti službe že danes ni mogoče več dobiti. Kaj bo šele čez nekaj let! Odgovora na to ne najdem. Kam s sto in sto mladimi učitelji, ko pa so šole polne, nikogar ne sprejmejo, kvečjemu sprejete za določen čas po hitrem postopku odslovijo. Krčijo se mreže šol, nekatere poskušajo celo ukiniti, kot npr. v Stogovcih, mladi pa še kar naprej študirajo in bi radi postali učitelji. Učiteljev, kot so bili nekoč, sploh ni več in ne vem, kaj mladi sploh še vidijo v tem poklicu, ko se bodo tako ali tako morali prekvalificirati, če bodo hoteli kdaj dobiti ustrezno službo.

Priznati moram, da se dogajajo čudne stvari, ki jih morda enostavno ni mogoče razumeti. Šest let sem bil zaposlen kot predmetni učitelj brez strokovne izobrazbe. Nihče v teh letih niti pomišljal ni, sam pa še najmanj, da lahko izgubim službo. Zaradi vseh obveznosti, ki sem jih kot mlad in neizkušen prevzel nase, niti pomislil nisem, kako mi bo nekoč žal, da nimam strokovne izobrazbe. Zgodilo se je! Danes sem diplomiral na predmetni skupini slovenščina in družbenomoralna vzgoja. Več kot deset odgovorov sem že dobil, in to negativnih, na moje prošnje za sprejem na delovno mesto. Koliko jih bom še, ne vem, a prepričan sem, da je to šele začetek.

Na svojem primeru sem opisal težave neštetih vrstnikov in sotrpinov, ki jih muči enak problem in zaenkrat še ostajajo tiho. Kako dolgo le bodo?

S čim se bodo preživljali v tej draginji? Samo s socialno podporo ne gre! Marsikdo pravi; zakaj pa se ne spraviš delat v tovarno? Zanimivo vprašanje, ki pa ima tudi dokaj zanimiv odgovor. V mesecu septembru nameravajo v dveh delovnih organizacijah odpustiti več kot dvesto delavcev. Kje bodo potem vzeli še več takšnih, ki so nestrokovnjaki, saj jih po drugi strani odpuščajo?! Od takšnih tovarne nimajo koristi, zato se jih želijo rešiti. Po eni strani je tako tudi prav. Dela, in to dobro, naj tisti, ki je za to usposobljen. Le tako se bodo rešili rdečih številk, ki pa jih je v naši občini veliko.

Problem bi rad končal z besedami, ki bodo še bolj boleče, kot so boleče razmere. Starši, zakaj pošiljate svoje otroke v šole, ko pa jim ob končanem študiju ne boste mogli zagotoviti delovnega mesta, niti s pomočjo »VIP-a«, kaj šele kako drugače. Kaj hočemo, minili so tisti časi, ko so tete in strici in vse drugo sorodstvo v devetem kolenu lahko urejali te stvari!

Pa vesele počitnice učenci, dijaki in študenti v upanju, da bo že bolje, saj za dežjem vedno posije sonce!

Bojan Macuh

POPRAVEK NETOČNE INFORMACIJE Z NASLOVOM:

Tone Anderlič v Ljutomeru

V Vestniku št. 26 z dne 14. julija je novinar Dušan Loparnik objavil članek, v katerem kar mrgoli netočnih informacij (kar pa na žalost ni prvič). Govori o seji predsedstva OK ZSMS, kjer sem bil tudi jaz, vendar ne kot član predsedstva, ampak kot mladinec.

Že v uvodu članka je D. L. pozabil povedati, da je Tone Anderlič prišel v Ljutomer kot gost, in sicer na povabilo predsedstva OK ZSMS Ljutomer. Trditev, da se »mladi v občini Ljutomer vrtijo v začaranem krogu nemoči«, je zelo zanimiva in prav pohvalno je (nekaj pa se le da pohvaliti), da je to ugotovil prav D. L. Upam si trditi, da imajo mladi v občini Ljutomer res zelo malo možnosti za uveljavljanje svojih interesov. Ta trditev seveda ne velja za tiste, ki so pripravljeni delati po scenariju kake ZK ali pa SZDL-ja (na primer). Če je glede »neaktivnosti mladih« (D. L.) mislil sedanje začasno vodstvo OK ZSMS, je za novinarja prav žalostno, da mu je neznano, kdo je na primer organiziral ekološko srečanje ob Smodiševem mlinu na Muri; da je sekretar OK ZSMS Ljutomer prispeval pomemben delež pri ustanovitvi Zveze slovenske kmečke mladine, Slovenske kmečke zveze, da o Občinski kmečki zvezi Ljutomer (ki je vznikla kot prva v Sloveniji po ustanovitvi SKZ v Ljubljani) niti ne govorim; kdo je organiziral protestni miting v znak podpore Janezu Janši, Ivanu Borštnerju in Davidu Tasiću . . . Tudi trditev, »da večina OO ZSMS dela«, (kdo ali kaj??!) ne drži, kdo je pa tisti, ki lahko sodeluje pri oblikovanju politike, pa sem že prej pojasnil. Nekaj stavkov naprej to mojo ugotovitev avtor tudi sam potrdi z »evidentiranje so opravile le tri OO ZSMS«. — Od kdaj je lahko 5 odstotkov večina. »Tudi to, ali je sedanje začasno vodstvo še legitimno ali ne«, sploh ni odprto vprašanje, saj je sam **Tone Anderlič** to legitimnost jasno potrdil, pa tudi s pravili o organiziranju in delovanju OK ZSMS Ljutomer se to stališče predsednika RK ZSMS povsem ujema.

Milan Rus

Razmislek ob pismih Evgena Emrija

Pravzaprav bi pozivanje na boj lahko imel za popoln nesmisel, sploh pa, če v bolestnem dejanju ne prepoznavam igralcev in vzrokov, ki tičijo izza. Ker me pojav banalnega in zabavnega pisanja tov. Evgena Emrija le nekoliko izziva, zaradi nadaljnjega poteka in reakcij, razmišljam o povsem drugačnih razmerjih in o predpostavljenih sferah.

Ne zdi se mi posebej smiselno ukvarjati se s sinonimi, ki jih uvaja tov. Emri v pismih, kajti gre za fenomenalno zapleteno ikonografijo, ki kar vleče v vrtinec poneumljanj; bistvenejše je, da se v teh odkriva nemoč jasnega podajanja in zastopanja vloge, ki se na tak način skuša prikriti. Žalostno je, da se na tak način zamejuje nazorska legitimacija, ki se v igri kaže kot dvoumna, blago rečeno, tipajoča. Sploh pa, ko se v tem kažejo poteze popadljivosti, oprijemanja nečesa, kar nujno pelje v krčevito obrambo ortodoksne pozicije moči. Izid je predvidljiv: zdajšnjo metodo bo zamenjala druga, morda neposrednejša. Toda: čas je sodnik!

Ker sem prepričan, da se v teh časih hoče odkrivati, kdo je kdo in kam meri, se zdi ton, ki preveva pisanje tov. Emrija skrajno neukusen in žaljiv; pa ne samo do tistih, ki jih za nesmiselnimi sinonimi okrcava, ampak do tistih, na katere apelira, naj se ne dajo zavajati. Prosim tov. Emri, to je stvar srčne kulture, sploh pa, če jim predpisujemo »modus vivendi«, ob tem, da od njihovih žuljev kar dobro živimo — mar ne!

Janez Balažic, Beltinci

BRIGADIRSKO POLETJE 88

HURA V DEŽJU

Ob obisku soboških brigadirjev na republiški mladinski delovni akciji Bela krajina 88 je odmeval krepki hura brigadirjev v dežju, ko je v njihovo naselje v Lokvah pri Črnomlju pripeljal tovornjak čakovske pivovarne z osvežilno pijačo.

88 brigadirjev v štirih brigadah (MDB Štefan Kovač Murska Sobota, MDB Drago Kobal Maribor Pobrežje, PDB Simon Gregorčič Nova Gorica in PDB Brežiška četa Brežice) ureja teren med kraji Brezovica in Hrast za položitev vodovodnih cevi v skupni dolžini 4 kilometrov. Od tega je poldrugi kilometer del pri planiranju zemlje, ostalo pa so izkopi jarkov v zelo trdi zemlji ter odstranjevanje kamenja. V glavnem so v brigadah pionirji (celo dve pionirski brigadi) in je torej delo zanje precej naporno. Po besedah komandanta akcije, 24-letnega Bojana Levaia iz Črnomlja, potekajo dela po načrtu in so brigadirji dokaj delavni.

Komandant soboške brigade, ki šteje le 10 brigadirjev, Jože Horvat-Muc, nam pa je glede akcije Bela Krajina 88 zaupal, da je delo na trasi ter življenje v brigadirskem naselju kaj slaba reklama za pridobivanje brigadirjev na akcije v prihodnjih letih. Najmlajši brigadir soboške brigade, Geza Kerčmar iz M. Sobote, pa je kot »prekaljeni« brigadir z lanske akcije Slovenske gorice 87 pripomnil, da je bila lani bolje pripravljena.

Med potjo k soboškim brigadirjem v Belo krajino se je delegacija soboške občine ustavila v Sevnici. Tam je namreč naselje letošnje republiške mladinske delovne akcije Sevnica 88, kjer je komandantka akcije 22-letna Rada Vukotić iz Gornje Radgone. To je tudi edina letošnja mladinska aktivistka soboške občine, ki je prišla v poštev za vodstva akcij brigadirskega poletja 88 (kot vemo na ZMDA Goričko 88 ni v vodstvu nobenega domačina).

V nedeljo MDA Sevnica 88, v prostorih Srednje tekstilne šole v Sevnici, domuje 65 brigadirjev prve izmene v treh brigadah (MDB Jože Kovačič Grosuplje, MDB Edvard Kardelj Ljubljana Bežigrad in skupina mladih brigadirjev in brigadirk iz LR Madžarske), ki kopljejo kanale za ptt omrežje v skupni dolžini 11 kilometrov. Tokrat so na trasi Krmelj—Šentjaž, v drugi izmeni pa pride na vrsto trasa Krmelj—Tržišče. Po mnenju Rade Vukotić brigadirji uspevajo dela opravljati po načrtu, navezali so prisrčne stike z domačini in če bo v drugo izmeno akcije (po 24. juliju) prišlo dovolj brigadirjev iz občin Ptuj, Metlika, Trebnje, Novo mesto in iz zasavskih občin, bodo dela končana po programu.

Filip MATKO

»Gospodarica« vile bere knjige

Tako bi lahko dejali za Marijo Šrajner iz Polic, ki že 38 let živi v znani vili Kodalič. Marijo sem srečal v občinski matični knjižnici, ko si je izbirala knjige za branje. Pozornost je vzbudilo njeno poznavanje literature, zato sem obljubil, da jo bom obiskal na domu, kjer bo kaj več povedala o svojih bralnih navadah.

Marija živi s hčerko v mogočni stavbi, ki je v upravljanju Kmetijskega kombinata Radgona, a je zaščitena kot spomenik preteklosti. To tudi zasluži, saj je bil v njej nekoč mogočni samostan za kapucine, kar je moč videti v sami notranjosti. V zvoniku je bil zvon, ki pa je izginil med drugo svetovno vojno. Kot je povedala, je samostan ukinil cesar Franc Jožef, zadnji lastniki vile pa so bili veleposestniki Kodaliči, ki so poslopje dobro vzdrževali. Tudi kombinat skrbi, da je poslopje pokrito, kaj več pa ne.

In kako je Marija Šrajner, ki se je rodila v Plicah davnega leta 1912, vzljubila branje knjig? Ko je bila majhna, je poslušala mater, ki je ob večerih pri borni brlivki otrokom brala knjige. Ko se je v šoli, to je obiskovala na Ščavnici, naučila brati, je začela tudi sama. Prve so bile knjige Mohorjeve družbe in teh ima veliko ohranjenih. Najstarejši je koledar z letnico 1895. Hrani tudi Slovenske večernice, ki so bile v tistem času priljubljeno branje in so zlasti v teh krajih pripomogle k ohranitvi slovenskega jezika.

Že zgodaj je morala Marija služit. Najprej je bila služkinja pri družini Kline v Gornji Radgoni. Gospa, tako je pravila gospodinji, je rada brala knjige, zato je to omogočila tudi njej. Po petih letih se je zaposlila pri gradbenem podjetju Fekonja, kjer je morala nositi malto v škafih na gradbišču. To je bilo težaško delo, po katerem ji ni bilo več toliko do branja.

Ko se je poročila, je ostala doma in se posvetila možu in trem otrokom. Tudi tu je imela dovolj časa za branje. S preselitvijo v vilo Kodalič pa je našla poseben prostor za knjige. Mnoge je prebrala večkrat, zato si je želela novih. Vključila se je v knjižnico in postala redna izposojevalka knjig. Sama jih ne kupuje, ker ima premajhno pokojnino.

In kaj najraje bere? Dejala je, da vse po vrsti, najrajši pa zgodovinske knjige. Posebno tiste, ki obravnavajo zgodovino naših krajev iz časov Avstroogrske. Dobro pozna tudi zgodovino Habsburžanov. Ob koncu obiska je dejala, da bo brala dokler ji bo to vid dopuščal, saj ji je ob kuhanju branje največje zadovoljstvo. Za sprostitev pa poskrbi tako, da se vsak dan odpravi v bližnji gozd po suhljad za zimo, ob tem pa se tudi razgiblje.

Ludvik Kramberger

Člani mladinske delovne brigade 22. december, ki jo sestavljajo učenci srednjih vojaških šol kopenske vojske iz Sarajeva, so med bivanjem na Goričkem v okviru zvezne mladinske delovne akcije obiskali graničarje. Za spomin so napravili tale posnetek na tromejniku. F. M.

Na stalne podražitve se ne jezimo samo potrošniki, ampak tudi trgovci. Med njimi je tudi Marta Škerlak, prodajalka v Potrošnikovi trgovini v Lucovi, ki trdi, da ji precej časa vzame nenehno spreminjanje cen, popis blaga pred podražitvami, preračunavanje itd . . . Nemalokrat pa se zgodi, da tega ali onega ni, čeprav je povpraševanje veliko in to kljub visokim cenam. V trgovini je sama in morajo ji verjeti, da ima dela čez glavo. Pravi, da nima časa niti za dopust in da še lanskega ni izkoristila.

Tekst in foto: Milan Gašpar

Naš park — sivi vsakdanjik

Visoki hrasti, eksotične smreke, kot magnolije z drugimi posebnimi in redkimi drevesi, z zavidljivo starostjo prav gotovo mnogim sprožajo misli, kako so v tem gradu, ki stoji v najlepšem parku naše pokrajine, živeli, delovali in vladali grofje Szaparyjevi skozi stoletja.

Sprehajalec dobi v parku vtis, da je bilo tod velikansko ugodje in razkošje. Dandanes park služi vsem, ki iščejo urice počitka, sprehod ali ogled malega dela narave s programom ptičjega petja.

Pravgotovo moramo k idiliki okolice prišteti še Grajski hram. Pri nas so taki lokali redkost. Najbrž se bodo pri turistični zvezi potrudili tudi s propagando in tako iztržili bistveno več.

Vrstijo se finančno-tehniške težave in zaupanje v projekt obnove teh prostorov je zadušena misel v našem strašljivem vsakdanjiku. Kultura in znanje zahtevata sicer svoje pravice, toda zaznamovani smo kot stari onemogli hrasti v parku.

Komunalni delavci se trudijo popravljati rane časa na še izredno lepih drevesih in sadijo lepotično grmovje. Tako lahko dobre volje vstopiš v mladinsko knjižnico.

Ustvarjalna ljudska domiselnost pa še zmeraj imenu gozdni nasad proti kopališču — fačanoš. Mnogi so prepričani, da je ta del še lepši za določen klepet s partnerjem ali resen pogovor o realnosti vsakdanjika. In kdor je zvest prijatelj načelu — zdrav zrak na rekreaciji, naj brezpogojno uresniči svoboščino!

Neprecenljiva je torej kulturna in urbanistična dediščina, če ji omogočimo preživetje.

Dini Titan

Organizator mislil na vse — razen na dež

Že sam naslov pove veliko. Dež je namreč presenetil organizatorja prireditve PTUJSKA NOČ (16. 7.), ki se ni potrudil niti toliko, da bi ob taki prireditvi kot je izbor najlepše Slovenke, poskrbel vsaj za zasilno streho nad odrom. Da ne pozabim, da so nekatera **lepa dekleta kar posivela** od mraza in sicer po nastopu v kopalkah. Nihče se ni domislil, da bi jih po tem nastopu vsaj toplo ogrnil.

O ozvočenju raje ne bomo izgubljali besed. Gledalce, ki jih ni bilo malo, je stisnilo pri srcu, ko so izzveneli toni Novih Fosilov in priljubljene pesmice Dobre djevojke. Tudi ansambel Lojzeta Slaka ni popravil vzdušja. Kaj šele mladi, obetavni fantje skupine Indiana iz Ptuja, ki so se želeli predstaviti in dokazati sebi ter drugim, da so dobri.

Dež je sicer kmalu pojenjal, a klaviature (last skupine Novi Fosili) nikakor niso hotele in mogle igrati. Bile so polne vode.

Ponovno smo se izkazali: SAMO DA ORGANIZIRAMO, VSE OSTALO TAKO ALI TAKO NI VAŽNO.

Nataša Praprotnik

Bodoči šoferji

Na posnetku so slušatelji šole za poklicne voznike motornih vozil, ki deluje v okviru Združenja šoferjev in avtomehanikov v Murski Soboti, vodi pa jo Franc Čarni. Šolanje traja dve leti, pouk pa imajo po predpisanem predmetniku trikrat tedensko.

—vb—

BISERJANE

Spet nekaj asfalta

V Krajevni skupnosti Videm ob Ščavnici so asfaltirali 600 metrov ceste od Biserjan do Dragutinec in se tako rešili večnega prahu. Dela je opravilo Cestno podjetje Maribor, tozd Murska Sobota. Polovico sredstev so zagotovili s krajevnim samoprispevkom in prispevki občanov.

L. K.

Samo predlogi na papirju niso dovolj

Eno najbolj pestrih in zanimivih področij na mladinskih delovnih akcijah je kultura. Mladi, ki prihajajo iz različnih okolij, tudi različnih krajev Jugoslavije, predstavljajo vsak svoj narod oziroma njegovo kulturo.

Vedno smo trdili in še trdimo, da se v Jugoslaviji preslabo poznamo in da so prav akcije tiste, ki omogočajo stik, možnost, da se pripadniki različnih narodov in narodnosti bolje spoznajo in tako poskušajo razumeti drug drugega.

Kolikšen je pri tem delež kulture in kaj vse sploh spada pod ta pojem? Najbolj razširjena (tudi najcenejša) je lastna ustvarjalnost mladih, ki pridejo na akcijo. Tradicionalni so še vedno tako imenovani brigadirski večeri, kjer se posamezne brigade predstavijo, potem večeri poezije, kvizi, šaljiva tekmovanja in še marsikaj. Vse je odvisno prav od brigadirjev, njihovih sposobnosti in želja. Danes, predvsem na slovenskih akcijah, potekajo tiste dejavnosti, za katere je zanimanje, samoiniciativnost in kreativnost brigadirjev ter njihova pripravljenost za sprejemanje kulturnih vrednot. Pri tem pa ni mišljena samo lastna ustvarjalnost brigadirjev, temveč tudi kulturne prireditve in predstavitev zanimivosti pokrajine, v kateri je akcija. Poleg tega naj bi brigadirji dobili možnost, da se vključujejo v najrazličnejše tečaje in interesne dejavnosti. In prav ta del kulturne ponudbe je že leta in leta problem na akciji Goričko.

Že od vsega začetka akcije je zveza kulturnih organizacij občine Murska Sobota odgovorna, da pripravlja programe kulturno-zabavnih dejavnosti. Na papirju je bila ta ponudbe vedno zelo raznovrstna, od izletov, filmskih in gledaliških predstav do različnih glasbeno-zabavnih prireditev. Zelo spodbudna je bila tudi ponudba tečajev: gledališki, likovni, izrazni ples, folklora, kitara, slovenski jezik . . . In v čem je torej vsako leto problem? V tem, da so vsi ti predlogi le na papirju, pri njihovem uresničevanju pa se pojavljajo velike težave. Tako se je zgodilo pred leti, da so se brigadirji prijavili za tečaj folklore in slovenskega jezika, pa potrebnih mentorjev ni bilo mogoče dobiti. Podobni problemi so se ponavljali iz leta v leto. Tudi letošnji obljubljeni kulturni program ob otvoritvi akcije ni bil »delo« občinske zveze kulturnih organizacij, ampak članov beltinskega kuda.

Vemo, da ima tudi kultura vsako leto manj denarja. Tako od leta 1986 Kulturna skupnost Slovenije ne financira več kulturnih programov na MDA, ampak prepušča to občinskim kulturnim skupnostim, in zvezam kulturnih organizacij. Vse to je še bolj zaostrilo položaj. Toda tudi z malo denarja bi se dalo organizirati marsikatero prireditev, kakšen nastop domačih amaterskih ustvarjalcev, pa tudi boljše izkoriščanje kulturnih zmogljivosti samih brigadirjev. Najslabše je predvsem to, da obljube ostajajo samo obljube. Potrebno je vložiti le nekaj truda, da se tudi na tem področju lahko marsikaj premakne na bolje.

S. Eöry

DRAGO KUHAR

Boječa sveča

(glosa o kmečki kulturi — šesti del)

Kultura je najbolj eksplicitna in avtonomna eksistencialna molitev naroda, ki je neposredno historično in svetovljansko povezana in določena z rojevanjem in umiranjem, a hkrati stalnica življenjske dinamike in kolobarjenja. Pri še tako avantgardni analizi slovenske kulture moramo upoštevati njeno prostorsko in časovno determiniranost v zahodni in srednji Evropi; to pa pomeni, da jo moramo locirati v krščanstvo v najvišjem pomenu besede. Že vnaprej moramo odkloniti vsa namigovanja, da je ona bivanjsko vezana in povezana s kulturo Balkana oziroma južnih Slovanov. Kadar se je taka povezava kazala,. ter se celo hotela uresničiti, je bilo to vedno le politično natolcevanje zaradi nekih kvazi jugoslovanskih skupnih interesov, ki je izražalo posebne dogmatske in demagoške tendence po imaginarni nacionalni pripadnosti in lažni državni določenosti oziroma odločenosti, ki je zahtevala odpovedovanje od izvornih in izvirnih sekvenc nacionalne samobitnosti. Verjetno ne moremo mimo historičnih realitet, ki nam jasno kažejo na jaslice naše kulture, hkrati pa nas opozarjajo na trenutne zmotne poskuse, ki bi hoteli oziroma celo hočejo razglasiti narod in mu vzeti njegovo ogledalo ter mu pustiti le videz, s tem pa ga obsoditi na popolno življenjsko odvisnost od tistih in tistega, čemur slovenski narod ne pripada in lahko postane kvečjemu le podložnik imaginarnega futurizma, ki neodgovorno uničuje materinsko poslanstvo in hčere ter sinove pošilja na pankrtsko božjo pot. Vsi taki poskusi so bili že v preteklosti jalovi, a danes nas je lahko strah, ker so maščevalno egoistično načrtovani in iracionalno aksiomatični, zato moramo še v istem hipu zavarovati svoje seme, da bo ostalo plodno in ne okuženo, ker že izgubljamo estetskost materinstva, a očetovstvo je zameglila njegova nedoločljivost oziroma občost, ki hoče popolnoma degenerirati postavitev na tem koščku zemlje, ki si ga je sam iskal in izbral ter ohranil. Izkustvo slovenskega naroda kaže, da se je mogoče ohraniti le, če človek ne pozabi na samega sebe in njemu svetovljansko korelativno določenega kruha.

Slovenski narod si je sam rezal črni ali beli kruh. Posamezni izrojenci, ki so si želeli enotni kruh, so izgubili na ceni in so jim ostale le drobtine. Danes je že spet prišel čas, ko moramo moliti, da bi se še te drobtine posušile. Zmleti jih moramo v prah in zavreči. Ne smemo dovoliti, da bi morali spoštovati skorjo ali celo skorjico kruha, kaj šele da bi ga nam vzeli oziroma odtujili.

Kruh je najelementarnejša kategorija kulture, ki edini omogoča preživetje, a za živeti dostojno življenje vseeno premalo. Najprej in vedno se mora osamosvojiti in kreirati setev in žetev ter plemenititi tomletje in bogatiti družinsko omizje. V domači peči pečeni kruh daje toplino in varnost. Spoštovanje vsake rezine razsvetli razkosje in omehča srce sejalca in žanjca ter pospeši korak orača.

Naš lastni slovenski kruh nam ni več glorija, ampak greh. Celo sramujejo se ga nekateri in ga mečejo v odpad, ne zavedajoč se, da s tem in tako odpovedujejo svoji nacionalni pripadnosti. Še več. Odpovedujejo se materi, očetu, zemlji in sebi. Tujci si postajajo, in to hočejo vsiliti jejo se materi, očetu, zemlji in sebi. Tujci si postajajo, in to hočejo vsiliti vsem. Vendar je njihovo početje le igrokaz, ki si kot dogma želi postati resnica, a se razprši v volji in moči poštenih ljudi, ki verujejo v bo žanskost življenjske igre. Ta aleluja je smeh otroških ust in radostna rast v himnični igri, ki v svetlobi sveč odpušča grešni misli in zvoni soncu pričakovanega jutri ter slavi preživeto.

Naša molitev naj bo spoštovana, ne pa da ji krademo cvetove in ji pišemo parole ter slavimo pravljične mašnike, ki puščajo svoje ovce na cedilu, njihive solze se cedijo na poslednjo sveco, a ta bo gorela, dokler bo kmet odpuščal. On se še vedno zaveda svojega poslanstva, a ko se mu bo potrpežljivost prelevila v lakoto, bo zemlja odprla svoje žrelo in vsi bomo postali prah.

Slovenski narod se je in se bo, če bo to hotel veselil na kmečki dlani. Ta ga bo razvajala in preživela, vendar za rojstni dan je smiselna le ena torta in le ena sveča in vsak osveščen narod praznuje le en praznik — to je obstoj!

SE NADALJUJE

Obračun plodnega petja

Sindikalni mešani pevski zbor Štefan Kovač Murska Sobota je nedavno sklenil, z rednim letnim občnim zborom, kulturno-prosvetno sezono 1987-1988. Obračun plodnega petja je bil sorazmerno pozen zaradi sklepa upravnega odbora zbora, da mora stari odbor izpeljati praznovanje 20-letnice dela zbora, sodelovanje na Naši pesmi v Mariboru in nekatere druge aktivnosti.

Navzoči so pohvalili delo zbora, prizadevnost zborovodje Tomaža Kuharja in dosedanjega upravnega odbora. Da daje širša skupnost poseben pomen delu soboških pevcev, sta potrdila predstavnika občinske konference SZDL in občinskega sindikalnega sveta soboške občine.

Zboru je uspelo privabiti na jubilejni koncert ob 20-letnici preko 600 poslušalcev. To je skoraj neverjetno število. Mnogi ljubitelji petja, lahko bi celo rekli prijatelji zbora, pa so odšli domov, ker v dvorani ni bilo več prostora.

Na letošnjem republiškem tekmovanju Naša pesem v Mariboru je osvojil zbor bronasto plaketo mesta Mribor. Tokratno tekmovanje je bilo izredno zahtevno in kriteriji strogi. Tekmovalo je 26 najboljših slovenskih pevskih zborov. Zbor Štefan Kovač je lahko z omenjenim priznanjem povsem zadovoljen, so poudarili na občnem zboru

V začetku septembra bodo pevci nadaljevali z rednimi vajami. Vso pozornost bodo posvetili disciplini in pridobivanju mlajših pevcev. Navzoči so poudarili, da so lahko aktivni člani zbora le tisti, ki imajo primeren glas in posluh. Vsak zbor se srečuje z odhajanjem starejših in prihajanjem mlajših pevcev. Poudarjeno pa je bilo, da naj bi bilo slovo pevcev od zbora bolje organizirano.

Izvolili so novo vodstvo. Predsednik upravnega odbora je odslej Miran Žilavec, podpredsednica pa Ika Nemeš. Odbor in predvsem zborovodja Tomaža Kuharja čaka veliko dela. Pred njimi so nastopi v Avstriji, na Madžarskem, v Zahodni Nemčiji, na Hrvaškem in doma. Zaželimo jim uspešne vaje in veliko nastopov, saj je zbor pomembna vez med narodi na tromeji naše domovine in širše po svetu.

Franček Štefanec

SUZANA PUCKO IZ MALMÖJA V ČRENŠOVCE (IN NAZAJ)

Scenarij za prvi slovenski mladinski festival

Skozi njeno pripoved — »tu pri nas je vse drugače, bolj veselo, živahneje« — spoznavamo, da jo sredi daljnega švedskega Malmöja vsake toliko časa pograbi domotožje po ravnici ob Muri, od koder so starši, so njene korenine, je njena kri.

Ko jo poslušamo, neposredno in na posnetku izpred dveh, treh let, ko je v studiu radia Murska Sobota prepevala in brenkala na kitaro, se zvrstijo pred nami zgodbe o razseljeni osebi, o zdomcih, ki postanejo izseljenci, o govorici in sporočilih praznih ognjišč, o . . .Izpoved tega prijetnega 23-letnega dekleta z ekonomsko šolo, zaposlenega pri

Bo Suzana Pucko kdaj poskusila, kako je v naši domovini biti mlad? (Foto: N. Juhnov)

švedski firmi Magnum v Malmoju, je samo še eno iz serije pričevanj o usodi številnih pomurskih/prekmurskih družin, ki jih ni mogla zadržati tukajšnja dežela.

Sicer pa smo lahko Puckove pobliže spoznali predlani, ko je kolegica obiskala več slovenskih družin na Švedskem, tako da se nam je ob nedavnem snidenju s Suzano v domovini ponudila priložnost pozvedeti, kako so prebili zadnji dve leti. Starši ji očitno zapuščajo dediščino, kakršna je za obstoj in razvoj slovenstva tam daleč na evropskem severu neprecenljivega pomena; namreč sposobnost, da organizira in vodi mladino, kulturne prireditve in srečanja, da, skratka, vsestransko skrbi za slovensko kulturo, besedo in tradicijo.

Svojevrstna preskušnja za predano aktivistko iz kulturnega društva z okrog 220 člani iz Malmöja in dobrim poldrugim desetletjem delovanja bo zanesljivo organizacija in izvedba prvega slovenskega mladinskega festivala na Švedskem, ki naj bi ga izpeljali okrog 12. novembra. To bo tudi neke vrste preverba, koliko naših mladih rojakov se sploh še zanima za Slovence in Slovenijo. Kakšen je okvirni scenarij festivala, sprašujemo Suzano. »Sestavlja ga športni (tekmovanje v namiznem tenisu ali malem nogometu), kulturni (nastop folklornih skupin in kakšnega ansambla) in razvedrilni del z veselim večerom,« odgovarja in dodaja: »Želimo si, da bi prišel med nas kakšen ansambel iz Slovenije.«

Svojčas, čeprav le za eno leto, je naša mlada rojakinja vodila radijske oddaje za okrajno organizacijo Jugoslovanov. Bile so enkrat tedensko po 10 do 20 minut, slišale pa so se le na območju Malmöja. »Poslušalcem sem posredovala novice iz Slovenije, s katerimi so me oskrbovali iz RTV Ljubljana, sporočala pa tudi, kaj je novega in zanimivega po slovenskih društvih na Švedskem.«

Kramljamo o njenem delovnem mestu in zaslužku, o socialnih in gospodarskih razmerah v tej skandinavski državi, o visokih davkih in organizirani skrbi za brezposelne, o zadržanosti in zaprtosti tukajšnjega prebivalstva na javnih mestih. Preden se je zaposlila v špedicijskem (prevozniškem, odpravniškem) podjetju Magnum, je bila leto dni na specializaciji iz nemščine v ZR Nemčiji. Delavnik v omenjeni firmi traja od osmih do pol petih, vendar mora večkrat opravljati nadurno delo, tako da ji primanjkuje časa za kulturno udejstvovanje. Vračamo se k njenim izvorom, staršem, prekmurski ravnici, Črenšovcem. Ponavlja, da je tod bolj sproščeno, razgibano, domače okolje, v pesmi, ki jo poslušamo, ne želi biti tujka ne doma ne v tujini. »Sicer pa bi težko sodila, kako je delati in živeti v domovini. Morda bom kdaj poskusila za kakšno leto, ne vem,« premišljuje.

V daljnem Malmöju družina Puckovih še zapoje prekmursko ali slovensko narodno, tu se še govori v prekmurščini, še je živa prekmurska duša. Suzanini zdomski vrstniki — kot ona rojeni na Švedskem — čedalje manj govorijo in razumejo jezik očetov in dedov. Nezadržen je val tujstva in spet smo pri razseljenih osebah, zdomcih, ki se preobražajo v izseljence, smo pri govorici in sporočilih praznih pomurskih/prekmurskih ognjišč.

Branko Žunec

Kultura, kultura in ponovno kultura

Pred letom ali dvema sem že načel temo, ki je zelo problematična, predvsem na podeželju. Priznati moram, da v krajevni skupnosti Stogovci ni od takrat nič slabše, pa tudi popolnoma nič bolje. Veliko se govori, kar je že naša tradicija, a zelo, zelo malo naredi.

Po dolgih letih smo zamenjali celotno vodstvo kulturno-prosvetnega društva (naziv zanimiv, čeprav je v njem skromno število »prosvetarjev«) v upanju, da se bo kaj obrnilo na bolje. Počasi se premika, a zares zelo počasi. Kulturnega življenja ni, vsaj takšnega ne, da bi imeli tudi krajani kaj od njega. Veliko smo razmišljali, kaj kulturnega krajanom sploh ponuditi. Poleti nenehno delo, pozimi razmišljanje, kako se bo gospodarilo čez leto. Kmet nima ne vem koliko časa, a kljub temu bi si odtrgal uro ali dve, da bi si pogledal kaj zanimivega iz kulturnega življenja. Vsaj pred leti je bilo tako in tega se marsikdo z veseljem spominja.

Popolnoma nič se ne naredi — to bi bilo kruto rečeno, saj smo kupili sto novih stolov za večnamenski prostor, ki ga uporablja šola za telovadnico in prirejanje proslav, drugi krajani pa pozimi za rekreacijski prostor. Govori se o napeljavi centralne kurjave. Zaenkrat samo še govori.

Vedeti moramo, da so proslave za krajevno skupnost, kot je naša, premalo. Nanje prihajajo večinoma samo starši, ki bi radi videli svoje otroke, kako nastopajo, in to trikrat do štirikrat na leto, in da lahko, včasih tudi opravičeno, pokritizirajo eno in drugo. Govorniki na proslavah so eni in isti. Nihče se nikoli ni vprašal, če si narod ne želi morda koga drugega. Morda bi lahko povabili kakšno skupino (gledališko, glasbeno, zbor ipd.) in s tem popestrili že tako redka srečanja krajanov v okviru kulturnega življenja. Priznati moram, da je seveda teh srečanj več, a ponavadi le za »šankom« v gostilnah, katerih tu pri nas ne manjka. Vprašati se bomo morali, ali smo sposobni ponuditi kaj boljšega, kot so proslave ob raznih praznikih, puste, enolične in monotone.

Spomniti moramo vse tiste, ki so nekoč bili za to, da se kultura v naši sredini razmahne, da smo živeli za kulturo in žrtvovali marsikatero prosto uro. Krajani so bili zadovoljni, a to je že preteklost . . . Na koncu bi poudaril morda samo še nekaj, kar se tiče mladine, naših upov, naše prihodnosti . . . Gostilna otroka ne more vzgajati, a ga kljub temu in tu je naša napaka, saj premalo naredimo, da bi mlade vključili v kulturne dejavnosti in jih tako v pozitivnem smislu, da ne bo kakšne zamere s strani gostilničarjev, trgali od »šankov«. To je naloga vseh nas, vseh tistih, ki ljubimo kulturo, naloga organizacije mladih v kraju in drugih družbenopolitičnih organizacij, ki bodo morale malo več časa posvetiti kulturi na svojih sestankih, ne samo: »do kod bomo vlekli asfalt; ali so že posipali cesto; kaj pa telefonska govorilnica?« Vse to je potrebno, a če človek nima kulture in po nekaj mesecih telefonsko govornico uničijo (kot se to zgodi marsikje), to vse skupaj popolnoma nič ne koristi. Nekdo je izjavil: »Naredili jo bomo, pa naj jo uničijo. Nam ne bo mogel vsaj nihče nič očitati!«

Tovariši, resnično nam manjka kulture, čeprav vse to, kar sem zapisal v zadnjih stavkih, že diši po kulturi človeka, kar pa je predvsem stvar posameznika.

Prepričan sem, da bo tudi po teh mislih kulturna raven v Stogovcih še naprej stagnirala, morda še naprej celo padala, kajti premalo je samo govoriti. Potrebno je pristopiti h konkretnim nalogam, ki jih je potrebno uresničiti, ne pa samo tarnati, kako ni denarja ipd. in kako ne moremo ničesar storiti. Nekoč sem se pogovarjal s »starim mačkom«, ki je leta in leta delal na kulturnem področju in rekel, da so se včasih dobili kar pod lipo, se dogovorili in dogovorjeno tudi izpeljali. Za kulturo je potrebno nekaj žrtvovati, in to je del samega sebe, del svojega jaza. Potrebno je začeti iz malega in ne takoj obupati. Znana češka pesem pravi takole: »Jaz nimam nič in ti prav tako nimaš nič. Če ta dva niča sestaviva, bova imela nekaj!«

Bojan Macuh

kulturni koledar

PETEK, 29. JULIJA

BELTINCI, 29. JULIJA

BELTINCI — Ob 20.00 se bo na prizorišču pred beltinskim gradom (če bo dež, pa v osnovni šoli 17. oktober) začel tradicionalni folklorni festival. Letos bo potekal v znamenju 50-letnice folklore v Beltincih in bande Kociper—Baranja. »Prijte vsi, šteri ste od kolena menši pa od podplata vekši, z glasnimi gutami, trdimi mošnjami in friškimi petami . . .«, vabi prekmurski pozvačin tudi na 18. foklorni festival.

Prvi večer bo nastop folklorne skupine domačinov ter skupin Vinko Korže Cirlovci in Anton Šrafela Markovci.

MORAVSKE TOPLICE — Ob 20.00 bo v moravski cerkvi Stara glasba od 15. do 18. stoletja Nikolaja Tarasova, solo na kljunasti flavti.

MURSKA SOBOTA — »Če izgubite oblast nad svojim življenjem, je to, kakor da bi počasi umirali. Ena najbolj obžalovanja vrednih stvari je, če človek ni to, kar bi lahko bil. Do tega pride, če ne upravlja sam s svojim življenjem. Kdor ne živi pristnega življenja, ne more postati, kar bi lahko bil, in življenje mu ni kratka izkušnja, ki mu omogoča radosti, ne da bi druge onesrečil.« (P. Hauck)

Tretji KULTURNI VEČER v podporo obdolženi četverici (J. Janša, I. Borštner, David Tasić, F. Zavrl) bo v soboškem Klubu mladih ob 20.00. Gostja pogovora bo Alenka Puhar, novinarka in publicistka.

SOBOTA, 30. JULIJA

BELTINCI — Ob 20.00 bo v okviru festivala večer jugoslovanskih plesov in pesmi v izvedbi folklorne skupine Iskra Kranj in folklorne skupine France Prešeren Celje.

RADENCI — Kot odmev beltinskega folklornega festivala bo v znanem zdraviliškem kraju večer folklore. Nastopili bosta zamejski folklorni skupini Sele in Gornji Senik.

MORAVSKE TOPLICE — Tu bo nastopila (prav tako ob 20.00) folklorna skupina iz Körmenda na Madžarskem.

NEDELJA, 1. AVGUSTA

BELTINCI — Osrednja prireditev 18. folklornega festivala v Beltincih se bo začela s tradicionalno povorko natopajočih na prireditveni prostor, kjer bo ob 14.00 nastop folklorne skupine domačinov z bando Kociper Baranja ter gostujočih folklornih skupin: Kostel Fara, Gornji Senik, Šmartno ob Paki, Sele, Bohinjska Bistrica, Prežihov Voranc Ravne na Koroškem, France Prešeren Celje, Paračin, Körmenda in Iskra Kranj.

Izvedbo 18. folklornega festivala omogočajo Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Kulturna skupnost Murska Sobota in Občinski sindikalni svet Murska Sobota ter delovne organizacije: Radenska, Rašica — Tozd Beltinka Beltinci, Mura Murska Sobota, Ljubljanska banka — Pomurska banka, ABC Pomurka, Veletrgovina Potrošnik Jugobanka Murska Sobota, Gozdnogospodarstvo, Pomurski tisk, Tovarna mlečnega prahu, Dimnikar in Graditelj Beltinci.

razstave

MURSKA SOBOTA — V Pokrajinskem muzeju Kulturnega centra Miško Kranjec je poleg stalne arheološke, etnološke in zbirke NOB še vedno na ogled etnološka razstava Kuhinja avtorice Marije Kozar-Mukič iz Porabja na Madžarskem.

BELTINCI — V beltinski čitalnici je od minule nedelje odprta razstava NAŠIH 50 LET s prikazom beltinske folklorne tradicije.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: priročnik Darinke Vehovar — SADNE SLADICE IN KOLAČI (Kmečki glas), Karolina Kolmanič — SADOVI RANIH CVETOV (Založba Obzorja) in Franci Prajs — SKRIVNOSTNE IGRE (Pomurska založba).

REKLAMNE VONJAVE

Revije smo doslej v glavnem brali ali vsaj s prelistavanjem občudovali v njih objavljene fotografije in zanimive oglase. Po novem pa je mogoče v reklamnih delih svetovnih revij dobiti še nekaj več. S platnic, na katerih je natisnjen oglas za znamke parfumov, se ne smehljajo le raznežene lepotice in urejeni moški, marveč z njih tudi zadiši natanko po tistem parfumu, o katerem oglas govori. Revije, kot so Vogue, Vanity Faire, Town & Country, Harper's Bazaar in še nekatere druge, je torej mogoče tudi vohati, ne samo gledati in brati.

Melisande Congdon-Doyle, direktorica za trženje s kozmetiko v znani reviji Herper's Bazaar, pravi: »V hudi konkurenci parfumarske industrije je to pravi način, da vonj prineseš ljudem tik pred nos.«

Dišeči oglasi se pojavljajo na priloženih karticah. Gre za kose papirja, ki so prekriti z milijoni drobcenih kapsul, ko bralec odgrne oglasni list, in zajamejo ga izbrane vonjave.

Začetnica dišečih oglasov je bila parfumerija Giorgio, kmalu pa so ji sledili še drugi, ker se je izkazalo, da je izum dišavnih listov zelo koristen. Vsekakor pa je zanimivo, da so po dišečih oglasih posegli tudi izdelovalci, avtomobilov.

VINO ODSVETUJEJO

Ni vseeno, kaj popijete na prazen želodec. Nekateri prisegajo, da jih spravi pokonci in v življenje zgolj črna kava, nekateri prisegajo na kozarec mleka, soka, precej pa je tudi takih, ki si zjutraj najraje privežejo dušo s šilcem žganega ali kozarcem vina. Za slednje je nekaj novosti:

Raziskovalci ameriškega centra DVAMC Walter Peterson, Cora Barnett in John Walsh trdijo, da je kozarec vina na prazen želodec bolj škodljiv kot kozarec žgane pijače. Raziskavo so opravili tako, da so merili, kaj posebej spodbuja želodec k izločanju želodčnega soka. In ugotovili so, da vino, naj bo rdeče ali belo, dvainpolkrat bolj spodbuja izločanje kot žgane pijače. Spodbujeno izločanje v praznem želodcu pa je tisto, kar lahko pripelje do različnih želodčnih težav.

Strokovnjaki torej svetujejo, naj se vino uživa le ob jedi in po njej, ker pomaga pri prebavi in delovanju želodca, odločno pa ga odsvetujejo uživati na prazen želodec.

Stavkovni direndaj

Stavka argentinskih srednješolcev je logična posledica stavke prosvetnih delavcev, ki se je končala maja, trajala pa je skoraj dva meseca. Učitelji so se na koncu, čeprav vlada ni v celoti ugodila njihovim zahtevam, vendarle vrnili v učilnice. Vlada je zdaj sprejela sklep, da se bodo zimske počitnice z dveh tednov skrajšale samo na enega. Na ta način naj bi vsaj delno nadomestili izbuljene ure.

Seveda pa je bil to račun brez krčmarja, kajti učitelji in vlada so pozabili na tretji dejavnik v sporu — na učence, ki so zdaj nenadoma dvignili svoj glas. Tako kot večina njihovih profesorjev postavlja najelementarnejše sindikalne zahteve v obliki zahteve po večjih plačah, tudi učenci hočejo samo počitnice. Ne zanima jih to, da dva meseca praktično sploh niso prestopili šolskega praga, vedo le, da je prišel čas štirinajstdnevnih šolskih počitnic in da jih hočejo zdaj prikrajšati za teden dni. Pravijo, da izgubljenega časa ni mogočenadomestiti v enem tednu in da je zato vseeno, če so počitnice dvotedenske.

Vse kaže, da si bodo učenci počitnice vzeli kar sami, kajti vsi poskusi pogajanj z ministrstvom za izobraževanje so se končali bolj ali manj neuspešno. Dijaški nemiri so se že sprevrgli v vandalizem. Ta se kaže v trpinčenju mimoidočih, zapiranju prometa na nekaterih glavnih buenosaireških ulicah, razbijanju šip na oknih omenjenega ministrstva itn.

Nasilje in samomori

Da je alkoholizem hud problem med prebivalstvom najsevernejše ameriške države Aljaske, se ve že dolgo. Tamkajšnji Eskimi, Eleuti in Indijanci so pogoste žrtve alkoholizma, prav tako pa mu podlegajo tudi priseljenci od drugod in belo prebivalstvo Aljaske, čeprav ne v takšni meri. Alkoholizem najhuje kosi prav med omenjenimi skupinami, predvsem v odmaknjenih manjših naseljih. Z alkoholizmom pa sta povezana tudi porast nasilja, nesreč in prava epidemija samomorov.

Do odkritja o epidemiji samomorov in smrti zaradi nasilja ter nesreč, vse je povezano z alkoholizmom, so se dokopali novinarji Anchorage Daily Newsa. V malem naselju Alakanuk, ki šteje 550 prebivalcev, so v 16 mesecih zabeležili 8 samomorov, 12 poskusov samomora, 2 umora in 4 utopitve. Potem so sprožili obsežnejšo akcijo. 30 novinarjev in fotoreporterjev je prepotovalo preko 45.000 kilometrov po Aljaski in zbralo ogromno gradiva za zgodbe, ki so se vrstile v časopisu.

Primerjave podobnih podatkov iz drugih naselij so pokazale, da so domačini desetkrat bolj samodestruktivni, kot je ameriško povprečje. Samomorilnost je še posebno izrazita med moškimi v starostni skupini od 20 do 24 let.

Zanesljivo komuniciranje na daljavo

Japonski gasilci pogosto zelo težko pridejo na kraj požara, saj mnoge ulice prenatrpanih mest sploh nimajo imen ali oznak. V Hikonu in še nekaterih drugih mestih so se problema lotili na sodoben način, s pomočjo računalnika in telefaksa oziroma faksa, kot v svetu pravijo elektronski napravi, ki prenaša celotno sliko dokumentov po telefonskih zvezah. Zdaj tamkajšnji gasilci kmalu po telefonskem pozivu na pomoč zdrvijo z gasilskim avtomobilom na kraj nesreče, saj ima šofer v rokah mestni zemljevid z natančno označenim krajem požara.

Gasilci so namreč del svojega opravila zaupali računalniku. Vanj so vložili vse telefonske številke in podatke o njihovi lokaciji ter natančen zemljevid mesta. Ko torej kdo pokliče na pomoč, računalnik zabeleži številko, klicno mesto vpiše v zemljevid in kopijo ustreznega dela mestnega zemljevida po faksu pošlje najbližji gasilski postaji, kjer tako že nekaj minut po klicu na pomoč vedo, kam peljati.

Seveda je za takšno učinkovito delovanje potrebno marsikaj, ne samo domiselnost. Brez dobre telefonske mreže, dosegljivih računalnikov, uveljavljene uporabe faksa in dobrih mestnih zemljevidov, ki pač ne smejo biti skrivnost za javnost, se sistem ne obnese. V razvitem urbanem okolju pa delujejo zelo učinkovito.

Faksi so tačas naprave, ki najceneje in najhitreje posredujejo različna sporočila na daljavo, naj bo z enega konca mesta na drugega ali pa kar z enega konca sveta na drugega. Račun kaže, da stane telegramska pošiljka sporočila s 70 besedami iz New Yorka v London okrog 22 dolarjev, čas pošiljanja pa je okrog 20 minut. Raznih ekspresnih in letalskih pisem sploh ne bomo primerjali, saj so draga in počasna. Faks opravi enako nalogo za 3 dolarje in v manj kot minuti. Povrhu vsega za pošiljko s faksom ni potreben operater, dela z njim se lahko vsakdo privadi tako hitro kot telefoniranja.

»V bistvu je to papirnat telefon,« pravi Nancy Colon, strokovnjakinja za trženje. »Povsod, kjer je telefon, je mogoče poslati ali sprejeti sporočila po faksu.« A ne samo navadna sporočila, s faksom je mogoče pošiljati rokopisne beležke, skice, grafe, zemljevide, načrte, celo fotografije.

Zares prihaja do prave faksne revolucije. V pripravi so že nove naprave, majhne, prenosne, še hitrejše. Četrta generacija faksov bo prišla na trg po letu 1990. Ti stroji bodo lahko poslali sliko dokumenta okoli sveta v pičlih dveh sekundah.

Pravila so naslednja: treba je izbrati pravi dan, pravo uro, minuto in sekundo in — kar je najvažnejše — izbrati je treba pravo srečko . . .

Foto: Nataša Juhnov

Strnjeno v vrstičke — Strnjeno v vrstičke

Sudanska vlada je sredi julija spet razpravljala o uvedbi šeriatskega kazenskega zakonika (haduda), ki naj bi veljal samo za muslimansko prebivalstvo na severu dežele. Po tem zakonu naj bi tatovom odrezali roko, bičali pijance, kamenjali prešuštnike in usmrtili tiste, ki bi izdali muslimansko vero . . .

• • •

V Milanu je vsak trideseti odrasli meščan okužen z aidsom, je zaupala tamkajšnja zdravstvena služba. Mestna uprava ima hude težave z namestitvijo bolnikov, saj ima zanje na voljo le 170 ležišč . . .

• • •

Policija v Seulu se je pred koncem julija lotila desetdenske akcije, v kateri namerava obračunati z vsemi kriminalci. S tem naj bi zagotovila kar se da miren potek poletnih olimpijskih iger . . .

• • •

Indijski budistični duhovnik Sugrivda Kadešvari Maharadž je zadnjih devet let preživel tako, da je stal na eni nogi. Ves čas je molil za mir na svetu . . .

• • •

Na Danskem so izdelali moped, ki ga poganja stisnjen zrak. Konstruktorji so zadovoljni, moti jih le, da eno polnjenje zadošča le za dvesto metrov vožnje s hitrostjo dvajset kilometrov na uro. Tudi okrog tega bodo kmalu naredili nekaj izboljšav in tako razveselili mladi rod . . .

Vojna proti mamilom se širi

V srditi vojni proti mamilom, ki jo že nekaj let vodijo Združene države Amerike, da bi se rešile hudega zla, ki se na njihovih tleh vse bolj razrašča, ne pomišljajo kaj dosti in ne izbirajo načinov. Med drugim so vojno prenesli s svojih tal na ozemlja drugih držav, predvsem v južnoameriške države, kjer gojijo koko, surovino za pridobivanje kokaina. Tudi na ta način poskušajo zajeziti val narkomanije, čeprav bi bilo najbrž treba glavno bitko le izbojevati na domačih tleh. Med zadnjimi poskusi je tudi načrt o uničenju divjih nasadov koke v Peruju. Prav ta pa je sprožil veliko pomislekov.

Najprej so strokovnjaki odkrili, da znani herbicid tebetiuron, ki ga izdelovalec Eli Lily iz Kalifornije prodaja po vsem svetu pod komercialnim imenom spike, uničuje tudi nasade koke. V dogovoru s perujsko vlado se je ameriška že dogovorila, da bodo s tem herbicidom oprašili območje zgornjega dela doline Huallaga v vzhodnih Andih, kjer zraste večina svetovnega pridelka koke. Ameriška vlada naj bi zagotovila denar za odkup zadostne količine herbicida, perujska pa bi poskrbela za zaprašitev. Tako bi uničili močno surovinsko bazo in zadali trgu z mamili zelo hud udarec.

Toda še predno so začeli akcijo, je podjetje Eli Lily preklicalo sodelovanje. Svojega herbicida noče prodati, Za to se je odločilo na pritisk varstvenikov okolja, ki so opozorili, da herbicid ni zadosti preverjen za perujske razmere in da bi lahko povzročil pravo ekološko katastrofo v občutljivem ekosistemu Andov. Možno je namreč, da bi se del Andov po obsežni uporabi herbicida spremenil v puščavo.

Nasadi koke ležijo v višjih predelih, pod njimi pa so kmetije. Pri uničenju nasadov koke bi uporabili velike količine herbicida, ki bi poleg koke uničil še številne druge rastline in onemogočil njihovo rast za dobrih pet let ali pa še dlje. Ogrozil pa bi tudi nižje ležeče nasade drugih kulturnih rastlin, ko bi prodrl do podtalnice ali če bi ga deževje spralo v nižine. Tebutiuron namreč ni namenjen uporabi na gorskih in vlažnih območjih.

Ekološka odločitev podjetja Eli Lily je vsekakor zanimiva. Čeprav se notranje ministrstvo z njo ne strinja, pa podjetje vztraja pri svojem. Herbicida za veliko akcijo uničevanja koke noče prodati.

GRADITELJI NAŠLI ZAKLAD

Graditelji v poljskem mestu Środa Šlonska so po naključju našli zaklade iz časov vladarske rodovine Piastov v vrednosti nad dvanajst milijonov dolarjev. Gre za zlate in srebrne predmete, posute z dragulji. Mislili so, da so kupi zlatnikov zavrženi kovinski zamaški za steklenice. Oblasti so za najdbo izvedele, ko je nekaj »srečnih najditeljev« poskušalo zlatnike prodati na črno.

Do zdaj so našli kraljevsko krono in naglavnice, narejene iz zlata, biserov in diamantov, kakih tisoč zlatnikov, zlat pas, zapestnice, uhane in drug nakit — verjetno italijanske izdelave. Trije kosi zlatega nakita, okrašenega z dragulji, so oblikovani kot grb dinastije Piastov, prve poljske vladarske hiše, ki je vladala tudi v Šleziji. Policija je pozvala prebivalstvo, naj vrne ukradene predmete s tega izjemno pomembnega arheološkega nahajališča, da bi arheologi lahko zaokrožili podobo o najdenem zakladu.

Nam bo počasi pretesno?

Še nikoli doslej ni bilo človeštvo tako številno, kot je zdaj. Strokovnjaki francoskega inštituta za demografske raziskave so izračunali, da je v vsej zgodovini obstoja človeštva od njegovega nastanka do današnjih dni na svetu živelo okrog 80 milijard ljudi. Se pravi, da na današnje prebivalstvo, ki šteje okrog 5 milijard ljudi, odpade šestnajstina celotnega števila.

Kako se bo demografska krivulja gibala naprej, pa si strokovnjaki ne upajo napovedovati. Če bo vse človeštvo krenilo po poti, kot jo dandanes ubira Zvezna republika Nemčija, potem bo človeški rod izumrl že okrog leta 2400. Če pa se bo rodnost ustalila na normalni stopnji, to pomeni povprečno dva otroka na žensko, bi človeštvo konec 21. stoletja doseglo število okrog 10 do 12 milijard ljudi, nakar bi se rast zaustavila in bi več niti ne naraščala niti upadala.

Kaj bo, če se bo nadaljevala rast prebivalstva, kakor v nekaterih deželah tretjega sveta? Planet bo prenaseljen in, brez izjemnih sprememb v pridobivanju hrane in energije, pred silnimi problemi.

Dosta po svejti je Matyaš buo,
ali kaj takšega je nikdar nej čuo,
ka štoj bi prouti sebi protestejrao
pa po cestaj s parolami mašerao.

Razmi on tou ka v kapitalizmi,
monarhiji, diktaturi pa fišizmi
zatirani delavci zdigajo glas
ali nej njemi jasno, zakoj tou pri nas.

V takšoj državi, gye delavec vlada,
nej je mogouče ka on strada.
Zatou pa pravi: Tu nikaj ne štima!
Ali ka je tou, tisto ga preveč zanima.

Ej dragi moj Matyaš, tij dobro znaš,
če vsi smo eden drujgomi pajdaš,
vrana vrani očij ne skluva,
zakoj bi se ravno krejgala muva.

Bogati in razkošni Japonci

Med 500 največjimi družbami na svetu je večina japonskih, je sporočil tokijski raziskovalni inštitut Vako. Tako so Japonci prvič prekosili Američane. Vrednost delnic na borzah je izpričala, da je bilo na seznamu 500 največjih kar 192 japonskih in le 174 ameriških družb. V primerjavi z lanskim letom se je število japonskih podjetij na tem seznamu povečalo za 47, število ameriških pa se je zmanjšalo za 41.

Pa poglejmo, kako se vse to kaže v vsakodnevnem življenju, kjer je mogoče najti najrazličnejše primerjave. Japonska banka v zadnjem poročilu navaja, da je hitra osebna poraba »ključni dejavnik« sedanjega gospodarskega poleta. NAJBOLJE PRODAJAJO DRAGE STVARI — Japonci so spet sredi velike dirke, le da gre tokrat za lov na razkošje.

Analitiki pravijo, da so vrtoglavi skok vrednosti nepremičnin, cenena posojila, trdne cene in polet japonskega jena glede na dolar spodbudili bliskovit vzpon tržišča z luksusnimi stvarmi. To tržišče je pred manj kot tremi leti, ko je šibki jen prehranjeval industrijo, obrnjeno v izvoz, komaj životarilo. Japonska je lani uvozila enajst ton zlatega nakita in 1,6 milijona karatov diamantov, nadalje 6000 ton cvetja ali za 40 odstotkov več kot leto dni prej (uvoz asparagusa je poskočil kar za 120 odstotkov).

Japonsko ministrstvo za zunanjo trgovino in industrijo ugotavlja, da je večerja zunaj doma zdaj japonska nacionalna zabava številka 1, računano po številu udeležencev. Ta večerja ne stane manj kot 80 dolarjev na človeka, a je kljub temu izredno težko najti prosto mesto v neštetih restavracijah.

Vodja oddelka za dragulje v blagovnici Mitcukosci pravi, da se je pri ljudeh skalil občutek za denar. Pred nekaj leti je lahko Japonec kupil hišo za 50 milijonov jenov. Zdaj v ta namen v Tokiu potrebuje 500 milijonov jenov (štiri milijone dolarjev). Uvoz brušenih diamantov je v prvem polletju porasel za 69 odstotkov, dodaja mož iz draguljarne. V tej blagovnici pravijo, da so lahko pred tremi leti samo sanjali, da bo kdo hotel kupiti diamant za sto milijonov jenov (800 tisoč dolarjev), toda danes je to normalno, najbolj pa povpraševajo po diamantnem nakitu, ki stane dva milijona jenov (16.000 dolarjev).

Vse je pripravljeno, samo prižgati je še treba . . .

NAŠE STANOVANJE

OSVETLITEV KUHINJE

Osvetlitev kuhinje — usmerjena luč na delovni površini.

Za osvetlitev kuhinjskih elementov, na katerih pripravljamo hrano in ki predstavljajo domače delovno mesto, drži naslednje pravilo. Delovna ploskev mora biti osvetljena z močno, neposredno lučjo, tako da se svetloba ne odbija v oči. To dosežemo tako, da pritrdimo flourescenčno cev pod spodnje viseče omarice. Cev zasenčimo s pet centrimetrov široko leseno letvico. Zaradi senčnika pada svetloba naravnost na delovno površino in nas ne bode v oči.

Če imamo kuhinjske elemente postavljene v vrsti, nikakor ne smemo imeti ene same osrednje luči na stropu. Če na primer delamo za kuhinjsko mizo, si s telesom mečemo senco. V nobenem primeru ne smemo imeti samo stropne luči, ampak jo moramo povezati z neposredno osvetlitvijo nad delovno površino.

Če imamo bivalno kuhinjo, moramo ločeno osvetliti delovni in bivalni prostor z lučmi, ki imajo vsaka svoje stikalo. V takem primeru lahko uporabimo luč nad jedilno mizo hkrati za splošno osvetlitev prostora in za usmerjeno osvetlitev mize.

Hitre diete zmanjšujejo srce

Tu je novica, ki bo gotovo razočarala pristaše hitrih diet: če brez redne telovadbe naglo izgubljamo težo, se zmanjša velikost in najbrž tudi moč srca. S podvodnimi meritvami in merjenjem srca z zvočnimi valovi so ugotovili, da so ljudje, ki so hitro hujšali in hkrati niso telovadili, izgubili na teži srca.

Spremembe v velikosti srca so povezane s spremembami v skupni telesni mišični masi. Če torej hujšamo brez telovadbe, se srčna mišica topi skupaj s kilogrami, ker je nemogoče izgubljati maščobo brez izgube mišic.

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota, ob petkih v oddaji 21 232.

1. Heart — Pet Shop Boys
2. Vem — Duo Regina
3. Fefka — Prerod
4. Love will save the day — Whitney Huston
5. Mali bogovi — Martin Krpan

Lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi videostudiom na Kidričevi 21, telefon: 25 577, Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov. Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21 232 je na sporedu vsak petek od 18.00 do 19.00 na Radiu Murska Sobota: UKV 87,6 MHz ali SB 648 kHz.

Za boljše počutje v preznojeni koži

Toliko časa smo se veselili poletja in dopusta, sedaj, ko nam je pošteno vroče, pa tarnamo in se jezimo nad tem in onim. Tehle nekaj nasvetov bo zagotovo pripomoglo, da se bomo bolje počutili v preznojeni koži.

MRZLE PIJAČE NAS OGREJEJO

Pravite, da ne bi mogli brez kave. A če ne želite imeti oznojenega čela, se poleti odpovejte kateri od številnih skodelic. Kava namreč učinkuje podobno kot alkohol, začinjeno kosilo, vroča juha ali mastne jedi. Postane nam vroče. Manj se bomo preznojili, če bomo jedli jogurt ali solato.

Tudi mrzli napitki nas ne ohladijo, celo vroče nam postane, ko zvrnemo ledeno limonado ali pivo. Telo mora namreč tekočino ogreti, za to pokuri kalorije, in posledica je, da se znojimo. Poleti nikoli ne pijmo napitkov, ki bi jih vzeli iz hladilnika in se takoj odžejali. Najprej naj nekaj časa stojijo pri sobni temperaturi.

VROČINSKI MOZOLČKI

Menite, da se boste osvežili, če se boste zjutraj, preden greste na sonce, po telesu natrli z odišavljeno vodico, v kateri je alkohol. Nikar! Razdražili bi kožo, ki mora že tako prenašati precejšnje obremenitve zaradi sončenja in znojenja. Še preden greste na letovanje, prosite v lekarni, naj vam svetujejo primerno mazilo.

VLAŽNE ROKE

Preden nam postane neprijetno, ker imamo vlažne dlani, poskušajmo to preprečiti. Kdor je nagnjen k temu, naj si roke pogosto okoplje v vodi, v kateri je prevrelo hrastovo lubje. Lahko si jih večkrat zdrgnemo z galunom, ki ga dobimo v lekarni. Vse to so tudi ukrepi za preznojene noge.

Nogam pomaga puder, v čevlje pa si vtaknemo vložke, ki vsrkavajo znoj.

PAZIMO NA ZDRAVJE OTROK

Otroka v senco

Posebno otroci s svetlo kožo hitro dobijo sončne opekline. Vsaka taka opeklina pa poveča nevarnost, da pozneje zbolimo za melanomanom — najnevarnejšo obliko kožnega raka. Zato majhnih otrok ne pustimo dolgo na vročem soncu. Najučinkovitejša zaščita proti soncu je še vedno senca.

Tudi v senci moramo majhne otroke natreti z zaščitnim sredstvom. Čim občutljivejša je koža, tem višji naj bo zaščitni faktor. Najučinkoviteje ščiti širokospektrno zaščitno sredstvo, ki ustavi žarke UV A in UV B.

Ker potrebuje normalna otroška koža prej vlago kot maščobo, je mleko za sončenje boljše kot olje ali krema. Zaščitno sredstvo moramo vtreti v kožo najmanj pol ure pred zadrževanjem na prostem. Pri daljšem zadrževanju na prostem moramo otroku obleči majico.

Vaja za blažitev volčje lakote

Če se ravnate po kateri od diet, ker bi radi izgubili kakšen od-

HUJŠANJE

večen kilogram, gotovo poznate občutek volčje lakote, ki vas občasno prevzame, čeprav pridno grizljate korenje. Uprite se skušnjavi, da bi segli po koščku čokolade, in poskusite raje z naslednjo vajo:

Skrčite trebušne mišice, kolikor le morete, in preštejte do deset, potem jih sprostite za deset sekund in dvakrat ponovite. S tem se zmanjša izločanje želodčnega soka, ki povzroča občutek lakote. Tako svetuje znameniti ameriški strokovnjak, ki je mnogim pomagal, da so izgubili »rešilni pas« na trebuhu. Navajamo še nekaj novih nasvetov, ki jih lahko koristno uporabite:

Vadite zjutraj, ker boste lahko vztrajnejši. Vsakih vaj se sčasoma naveličamo, toda najvztrajnejši so telovadci zjutraj, hitreje popustijo popoldanski, večina tistih, ki se odločijo telovaditi zvečer, pa hitro preneha.

Naredite vsaj polovico vaj, če ne morete vseh. Vadbo lahko skrajšate, nikar pa popolnoma ne prenehajte. Če le morete, se držite urnika in naredite vsaj nekaj vaj, kajti bolje malo kot nič. Nikar ne vadite s polnim želodcem. Sprehod po kosilu morda prija, vsak drug napor pa vam bo pustil grenak okus v ustih, in to dobesedno, ne le v prenesenem smislu. Med obroki in napornimi telesnimi vajami morajo preteči vsaj tri ure. Tako se boste izognili driski in krčem, imeli boste tudi več moči, ker se mišice ne bodo borile s prebavili za kri.

NAŠI KUHARSKI MOJSTRI

Ni je čez domačo kuhinjo

Rozalijo Savič smo srečali na termalnem kopališču v Petišovcih. 22 let že dela kot kuharica in tu na termalnem kopališču je že od vsega začetka. Njeno življenje se je začelo v številni družini s sedmimi otroki. Rada bi se sicer šolala, pa ni bilo možnosti, zato se je odločila za kuharski poklic. Pot jo je vodila po različnih krajih domovine, tudi v Bački je bila, in od takrat dodaja svojim jedem nekatere nove začimbe, znane za madžarsko kuhinjo. Danes, ko so cene tako visoke, gostje na termalnem kopališču jedo le ocvrt krompir, nekoč pa so si naročali tudi druga jedila. Rozalija je znana kuharica, še zlasti pa je znan njen bograč. Postregla nam je z receptom, morda ga boste poskusili tudi vi. Potrebujemo 1/4 kg čebule, 15 dag mesa (mešano goveje in svinjsko, dobro je tudi, če imate divjačino), 1/2 kg krompirja, poper, sol, rdeče vino, ajvar, malo gorčice, lovorjev list, 2 stroka česna in 1 dcl merlota.

Čebulo prepražimo, najbolje na masti, potem dodamo meso, ko se to duši, dodamo vse začimbe in nazadnje krompir. Vino dodamo na koncu.

J. D.

PROMETNA VZGOJA

Kolesarska steza ali pločnik

Kjer ni kolesarske steze, morajo otroci, mlajši od osem let voziti kolo po pločniku. Kjer je pločnik, ne smejo na cesto. Namen tega je, ločiti majhne kolesarje od osebnih avtomobilov in tovornjakov na cesti, kjer je to le mogoče. Otroci, stari šest in sedem let, še ne obvladajo kolesa tako dobro, kakor morda mislimo. V teh letih zna otrok le voziti kolo, ne pa paziti na druge močnejše in hitrejše udeležence v prometu. Mnogi starši sicer menijo, da je njihov otrok spreten in prekaljen kolesar, ker vidijo, kakšne umetnije že obvlada. Vidijo pa le, kar njihov otrok zna, ne pa, česar ne zna. To, kar nam otroci radi pokažejo, za cestni promet sploh ni pomembno. Tam je življenjsko pomembno, da znamo peljati naravnost in se lahko ozremo, ne da bi pri tem količkaj spremenili smer. Tega mali kolesar še ne zna, zato zadeva v težave izgubi pregled, dela usodne napake. Z vzgojo, opozarjanjem ali vajo pri teh letih ne moremo narediti iz otroka zanesljivega kolesarja. Torej ostane le ena pot — otroke ločiti od nevarnega prometa na cestah. Ali to delamo? Otroškim kolesarjem moramo dopovedati, da so na pločniku gostje, ne pa gospodarji. Ali jim to dejansko dopovedujemo?

Rak na požiralniku

Pri skupini 44 bolnikov s histološko dokazanim rakom na požiralniku so ugotovili, da to vrsto raka učinkovito razkraja ionizirajoče sevanje. Po opravljeni radijski terapiji je kar tri četrt prizadetih spet začelo normalno jesti, preostala četrtina pa je lahko uživala le mehko, utekočinjeno hrano.

Radioterapija je torej učinkovita alternativa pri raku na požiralniku in veliko upanje za tiste bolnike, pri katerih bi bila operacija preveč tvegana. Pri 23 bolnikih od 32, ki so jim po terapiji z obsevanjem naredili endoskopijo in ponovili bioskopijo, niso našli nobene nove bule, ki bi jo bilo mogoče histološko dokazati.

SESTAVIL MARKO NAPAST	PREDSEDNIK NIKARAGUE	RAZMEROMA NIZEK GRM (VOLČIN)	PARJENJE SRNJADI	AVIACIJA	ŽUŽELKA, KI BOLEČE PIKA	PROMETNI OBJEKT	GRŠKI BOG DIVJEGA VOJSKOVANJA
VRSTA ŠOLSKEGA SPRIČEVALA							
NAPADALEC							
PRED LETI ODLIČEN ROMUNSKI TENISAČ							
PISATELJICA VAŠTE					TRST / URADNA KRATICA ZDA		
EDVARD KARDELJ			LUTECIJ / FILM PO ČANKARJEVEM DELU			DEBELA KMEČKA VAV	ZDRAVILO PROTI MORSKI BOLEZNI
ŠVEDSKI SLIKAR IN GRAFIK (CARL)							
KISIK		NADSTROPJE / STARO-GRŠKI FILOZOF					
DESNI PRITOK ZAPADNE MORAVE					ELDA VILER / PRITOK DONAVE V ČSSR		
TRAJNA ZELIKA S STRUPENO KORENIKO						RIMSKA 1 / GLASBENIK SOSS	
NAJVEČJI ITALIJANSKI NAFTNI KONCERN				ETIOPSKI PLEMIČ / TORINO			
MNOŽINA ČESA NA DOLOČENI POVRŠINI							
SKLADATELJ DVORAK							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: montaža, alergen, kariera, Ena, No, dd, somi, O, Kirst, Nal, Ki, štabnik, časar, IM, Caen, nalivka, analist.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

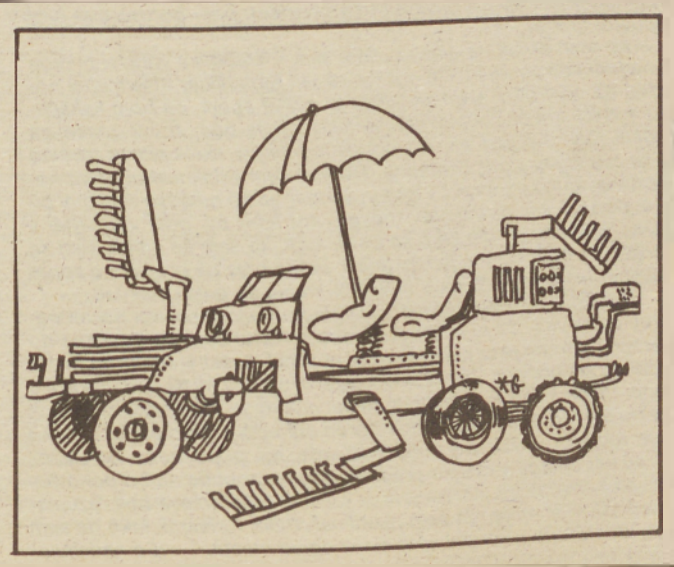

Duhovite pripise k novi risbi pošljite do četrtka, 4. avgusta 1988 na naslov: VESTNIK, Titova 29/I, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

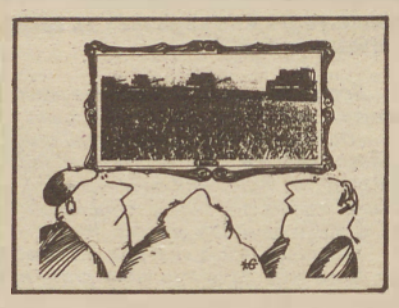

— To je slika iz petdesetih let, ko so glave še obilno rodile. (Tinč)

— Kaj se bojite, pridite na polje pa boste videli kombajne v živo.

(Ludvik)

— Letos smo štirje čakali na en kombajn, drugo leto pa bodo štirje kombajni čakali na kmeta, ki bo še sejal pšenico. (JaŽ)

— Pri tej ceni bomo prihodnje leto takole »spremljali« žetev pšenice.

(Bela K.)

Manko Golar

BIL SEM NOGOMETAŠ

(Ob 65-letnici NK Mura)

V tistih časih, ko sem hodil v 4. razred ljutomerske meščanske šole — to je bilo v šolskem letu 1925/26 — je bil nogomet od šolskih oblasti prepovedan in velika pregreha. Moj ravnatelj Jan Baukart, ki je vodil ljutomersko meščansko šolo, nas je lepo vrtel, če je zvedel, da delamo greh z žogo.

V Ljutomer so prinesli žogobrcarsko novost Jandli. Bilo je pet fantov in dekle Anica, ki je bila na »treningih« vedno vratar. Najboljša med Jandli sta bila Janez in Franček. Iz nogometne družine Jandlov se je kasneje razvil v imenitnega vratarja Slavko, ki je dolga leta branil vrata soboške Mure.

Ker nismo imeli nogometnega igrišča, smo se selili s travnika na travnik. Namesto gola smo položili na tla kar suknjiče in srajce. Potem smo brcali, zabijali gole, se kregali in stepli in bežali pred lastniki travnika, ki so nas preganjali s koli in psi, ker smo jim teptali travo. Toda Janez je vedno dejal: »Paj, dečki, ne dajmo se!« In se res nismo dali in smo poteptali travnike daleč naokoli. Toda nihče nas ni vedel od blizu, ker smo imeli postavljene straže, ki so nas z žvižgi opozarjale na nevarnost. In v hipu nas ni bilo več.

Neki dan pa me je stari Sagaj skoraj ujel in mi zagrozil: »Paj, Manko, ti si bil tudi poleg. Spoznal sem te po tvojih dolgih nogah. Nič ne laže! Bom že povedal Baukartu! Ta ti bo že pokazal, kak se češe grah!« Jaz sem seveda zanikal in tajil še druge.

V počitnicah je prihajal iz Zagreba v Ljutomer k stricu Martinušiču, ki je bil usnjar, ali, kakor smo rekli, »kužnar«, študent Miro. Ta dečko je bil pravi brcar! Igral je kot mladinec pri zagrebški Conkordiji, ki je bila poleg Haška in Gradjanskega najboljši hrvaški nogometni klub. Ta Miro nam je solil pravo nogometno pamet in šele takrat smo spoznali, da se igra nogomet tudi z glavo, in ne samo z nogami. Paj, ta Miro je počenjal za nas v tistih prvih nogometnih časih z žogo prave vragolije, da so bili Jandli proti njemu pravi »siromaček«.

Potem se je nenadoma razneslo: gremo igrat proti SK Muri v Mursko Soboto, da pokažemo Prekmurcem, kako se igra nogomet! Kaj bodo le toti »hašeki« proti Prlekom. Največji Jandl, to je bil Tonček, je bil za branilca, družbo mu je delal Robert Kukovec, študent medicine iz Maribora, ki je prihajal na počitnice k svojemu stricu Viktorju Kukovcu in je bil kasneje v partizanih znamenити zdravnik in padel v boju z Nemci. Potem smo imeli na razpolago še tri Jandle, toda Anice nismo mogli postaviti za vratarja, čeprav je silila pred mrežo. Za centra je bil Miro iz Conkordije, mene so dali za desnega »halfa« in rekli, da bom delal na tem mestu najmanj škode, ker bo namesto mene brcal medicinec Robert. V napadu smo imeli še Severjevega Boža in Miloša, ki sta v NOB padla v partizanih. In če se prav spomnim, tudi Lojzeta Zavratnika, ki je bil že takrat telesna velesila, ker so imeli doma hotel in mu ni nikoli zmanjkalo jedače. Ker se nam je izneveril vratar, smo dobili novega kar na cesti, ko smo šli na vlak, čeprav fant še nikoli ni videl žoge. Kaj bo njegov posel, smo mu povedali šele na igrišču v Murski Soboti. No, in tako se nas je nateplo enajst, dovolj za nogometno moštvo.

Za drese smo oblekli kar sokolske rdeče majice, za hlačke pa spodnje hlačke, ki smo jim zašili razporek, da se ne bi »kaj« videlo. Na noge smo obuli gojzerice, ki smo si jih sposodili od ljutomerskih hribolazcev. Zagrebčan Miro pa se je odločil, da bo igral kar v nizkih čevljih.

Ko smo tako junaško razpoloženi stopali na igrišče, so se nam Sobočani smejali, kajti z gojzericami in nizkimi čevlji opremljeni nogometaši — ne, kaj takšnega še niso videli. Našo borbenost je podžigala ciganska muzika, ki je veselo zavijala pod košatim hrastom. Potem smo si ogledali naše nasprotnike, ki so bili obuti že v prave nogometne čevlje, ki pa jih mi, razen Mira, še nismo poznali. Našemu golmanu »Fričeku« pa smo naročili, da žoge ne sme spustiti mimo sebe med lesenimi drogovi.

»Če nič drugega, prava figa,« je dejal in si od daleč ogledoval žogo, ki jo je najbrž videl prvič, saj v Stročji vasi, kjer je bil Friček doma, še niso poznali tega čuda.

Pa se je začelo. Toda že prvo minuto je priletela žoga nekje od sredine mimo »Fričeka« v gol. Na obeh straneh igrišča se je razlegala divja radost Sobočanov in cigani so zaigrali marš, da se je še hrast, pod katerim so godli muzikantje, razradostil.

Do polčasa so nam nabutali kar deset primerkov, toda naš Friček je samo stal med drogovi in gledal žogo, ki je veselo letala mimo njega. Zagrebčan Miro je preklinjal po hrvaško, medicinec Robert po mariborsko, mi pa po prleško.

Med odmorom smo se gentlemensko dogovorili z nasprotniki, da ne bo več take toče na naš gol. In res smo dobili do konca tekme samo še štiri gole, mi pa nismo zabili niti enega. Tega ni zmogel kljub vragolijam, ki jih je počenjal na igrišču, niti Miro niti Kukovčev Robert, saj so letele žoge obeh mojstrov visoko med oblaki. Čeprav so igralci Mure obljubili, da si bodo potisnili žogo vsaj enkrat sami med drogove, besede niso držali.

Ko smo se vračali proti Ljutomeru, smo si drgnili noge, kajti letati poldrugo uro z gojzericami po igrišču ni bilo kar tako. Na postaji v Ljutomeru, kjer so nas čakali naši občudovalci, smo rekli, da smo igrali neodločeno.

Prihodnje leto smo se zopet merili z Muro v nogometu, čeprav nas je zapustil Zagrebčan Miro, ki si ni hotel nakopati še ene sramote. Pač pa nam je ostal zvest Robert, ki je prihajal k svojemu stricu Viktorju Kukovcu vsake počitnice. Bili smo torej zopet v Murski Soboti in Cigani so zopet igrali vesele viže, ko so se podili Prekmurci proti našemu golu. Toda take toče ni bilo kot pred letom, kajti v golu je stal Robert, ki pa se ni dal ugnati tako kot Friček.

Na eni od tekem se je zgodilo, da sem moral za hip za grm na kratek opravek, kajti takrat so bili grmi torišča za opravljanje takih reči. Ko pridrvim nazaj na igrišče, so se naši pravkar motali nekaj pred soboškim golom. Pa ti prileti nenadoma od nekod proti meni močna žoga. Ker sem se ustrašil, da me bo zadela v trebuh, sem hitro dvignil nogo, žoga pa but v koleno in od tod mimo začudenega Murinega vratarja v mrežo. Seveda je nastala v našem brcarskem taboru gromozanska radost, čeprav je bilo krivo gola le moje koleno, in ne jaz. Potem so me naši veselo trepljali, le medicinec Robert me je začudeno gledal in dejal: »Pa ravno ti, ki niti žoge ne veš brcniti.«

POVZELI SMO

Mura pognala turbine, vročina pa znoj

135 tisoč kubičnih metrov vode steče vsako sekundo preko turbin nove hidroelektrarne v Lebringu. Gostje in udeleženci slovesnosti tega niti niso mogli popolnoma dojeti, saj je v neznosni opoldanski vročini znoj tekel v potokih. Deželni glavar Josef Krainer je tako po večjem številu govorov sklenil slovesnost z najkrajšim govorom v svoji karieri: »O pomenu tega objekta sem želel spregovoriti kaj več, ampak razumeli boste, da zdaj tega ne bom storil. Torej prisrčni štajerski: Srečno« in že je bila hidroelektrarna odprta.

Hidroelektrarna v Lebringu je že tretja pridobitev podjetja »Stairmarkischen Elektrizitats — AG (STEG) v zadnjih letih. Leta 1982 so odprli hidroelektrarno v Veinzdolu, 1987 pa v Rabensteinu. V Lebringu pa je bila sedaj zgrajena največja hidroelektrarna na Muri. Stara elektrarna, ki so jo na istem mestu zgradili leta 1902, je prenehala delovati lani, potem ko je že 20 let niso posodabljali.

Obe turbini nove hidroelektrarne bosta letno proizvajali 89 milijonov kilovatnih ur.električne energije, kar zadostuje za 5000 gospodinjstev. Objekt je stal 710 milijonov šilingov in kar 90 odstotkov te vsote so prispevala štajerska podjetja. 17 milijonov šilingov so uporabili za zaščito okolja. Podjetje STEG je uvedlo zanimivo novost »ombudsmana«, človeka, ki je spremljal vse probleme in proteste prebivalcev ob gradnji in jih poskušal čim prej rešiti. Direktor STEG-a Gerhard Schoberl je tako z zadovoljstvom ugotavljal: »Hidroelektrarna je bila zgrajena v popolnem dogovoru s prebivalci.« KZ

Splošno gradbeno podjetje Pomurje Murska Sobota

OBJAVLJA
prosta dela in naloge za nedoločen čas
OBDELOVALEC KOOPERANTSKIH PONUDB
(obrtniško-inštalacijska dela)
Pogoja:
— višja strokovna izobrazba strojne, elektro ali gradbene stroke,
— 2 leti delovnih izkušenj.
Poskusno delo 90 dni.
Rok za vložitev ponudb je 8 dni po tej objavi.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 15 dni.
Ponudbo z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: SGP Pomurje, Murska Sobota, Stefana Kovača 10.

ALAN UJČIČ

IRAN

DEŽELA Z ENIM SAMIM ZAKONOM — ISLAMOM

6

Dan se je vlekel v neskončnost. Komaj sem čakal večerjo, pa ne zaradi lakote, ampak ker je bil to znak, da je nastopila noč. Ves večer sem se v zakajeni in vroči celici sprehajal od stene do stene, ni mi bilo do pogovora, le čakal sem, kdaj bom lahko zaspal. Če bi moral preživeti v takšni celici nekaj mesecev, bi prav gotovo znorel, vendar sem se tolažil, da bom prej ali slej na prostosti. Ves moker sem zaspal in zjutraj sem se odločil, da vstanem že za zajtrk, ki se ga znova nisem niti dotaknil, ter čakal, da me odvedejo na zaslišanje.

Približno ob istem času kot prejšnji dan me je paznik znova odvedel v posebno celico. Kmalu sta prišla moja »stara znanca«, ki sem ju pričakal brez maske na očeh, stol pa sem obrnil tako, da mi nihče ni mogel stati za hrbtom. Nekaj časa sta molče listala po papirjih, potem pa je tisti, ki mi je dan prej postavljal vprašanja, rekel: »Vemo, da delaš za ameriško obveščevalno službo!«

Čakal je na mojo reakcijo, vendar sem bil pripravljen na takšna vprašanja, zato sem se delal popolnoma neprizadetega, kot so mi svetovali sojetniki.

»Nič me ne zanima, kaj mislite o meni,« sem mirno dejal. »Predno sploh začnem govoriti, bi želel navezati stike z jugoslovanskim ambasadorjem.«

Nasmehnila sta se, kakor da sem povedal dobro šalo, eden se mi je približal in uničujoče resno dejal: »Samo nekaj ljudi ve, kje si in tukaj boš ostal toliko časa, dokler vsega ne priznaš, zato je zate bolje, da začneš govoriti.«

»Kako vama lahko dokažem, da sem iz Jugoslavije, tukaj je moj potni list in nobene pravice nimate, da me še zadržujete!« je bruhnilo iz mene.

Zopet se je nasmehnil in rekel: »Ta tvoj potni list nam ne pomeni čisto nič, ker ga v nekaj dneh lahko naredimo popolnoma enakega, z vsemi vizami v njem, zato se ne naslanjaj nanj.«

»Kako naj vama potem dopovem, da nisem Američan?« sem vprašal začudeno, saj razen potnega lista in študentske izkaznice nisem imel ničesar, kar bi bilo iz Jugoslavije. »Začni govoriti rusko!« je ponovil kot prejšnji dan.

Tokrat sem jima bolj natančno razložil, kako je z ruščino pri nas, vendar mi zopet nista verjela, saj vendar ONI vse vedo.

Med mojim zagovarjanjem me je eden ali drugi prekinil in nenadoma vprašal kakšen podatek iz potnega lista, npr. kdaj je bil izdan, na kateri strani so podatki o veljavnosti in podobno.

Kaže, da sta me poskušala ujeti nepripravljenega in še sreča, da sem s tem potnim listom prestopil toliko mej in izpolnil vse vrste obrazcev, tako da sem znal na pamet vse podatke.

Končno sta prišla na dan z vprašanjem, za katerega sem imel občutek, da sta ga hotela postaviti že prej: »Ali poznaš Johna Cooperja?«

»Če je to kakšen etilmski junak, ga ne poznam, ker gledam televizijo bolj poredko, če pa je postal predsednik ZDA, pa mi ni znano,« sem v šali odgovoril. Toda njima ni bilo do šale.

»Cooper je ameriški vohun, ki smo ga pred nekaj dnevi prijeli in je vse priznal. Tudi zate nam je povedal, zato je bolje, da vse priznaš, ker ti bo to samo koristilo.«

Nič več mi ni bilo jasno. Nisem vedel, ali naj se smejim ali jima kaj zabrusim, zato sem raje ostal tiho.

»Naštej vse, ki so bili poslani v Iran kot vohuni, in zagotavljam ti, da ne boš imel težav,« me je začel nagovarjati eden zasliševalcev.

Tokrat mi je bilo že vsega čez glavo in komaj sem zadrževal smeh, ko sem dejal: »O. K., piši!«

Tisti, ki mi je prvi dan stal za hrbtom, je hlastno pograbil beležnico in s sijočimi očmi čakal.

»Torej pozam: Johna Wayna, Charlsa Bronsona,« sem začel naštevati.

V farščini je hitel zapisovati imena, medtem ko se je drugi začel glasno smejati. Po farsko mu je nekaj razložil, potem pa je drugi zardel in zavpil: »Zakaj se delaš iz nas norca!«

»Če bosta vidva mene spraševala neumnosti, vama bom odgovarjal na enak način. Najbolje je, da se resno pogovorimo, potem pa naredite z menoj, kar hočete,« sem mu odvrnil, kajti nisem hotel biti več igračka v njihovih rokah.

Posebej ograjeno kopališče za ženske v Babolsarju na Kaspijskem morju

Spogledala sta se in tisti, ki je razumel šalo, se je znova začel smejati, čeprav se je trudil ostati resen.

»Dobro, pustimo to!« je odvrnil drugi, ki se mi je zdel nekoliko zmeden. Nato me je začel spraševati tisti, ki je šalo razumel. Postavljal mi je vse vrste nemogočih vprašanj, ki so bila popolnma nepovezana: kaj mislim o punku, revoluciji v Iranu, njihovi neuvrščenosti, kaj mi ljudje na ulicah govorijo itd.

Na vsa vprašanja sem odgovarjal na tak način, da jima je ugajalo, le ob tem, da je Iran edina prava neuvrščena država, smo se skoraj sporekli. Vrgel sem jima v obraz afero Irangate, dobavo orožja iz socialističnih in kapitalističnih držav (tudi o naših pošiljkah) in lažno podpiranje boja za osvoboditev Palestine. Tako se je zasliševanje obrnilo v moje obtožbe, ki sta jih poskušala zanikati.

Po kakšnih treh urah sem ju znova vprašal, če mi še vedno ne verjameta, da sem iz Jugoslavije. Tisti, ki je sprva vodil zasliševanje, se ni dal prepričati, medtem ko je drugi skomignil z rameni.

Vsaj enega sem prepričal, mi je rojilo v možganih. Nisem hotel, da bi znova odšla brez konkretnega odgovora, zato sem obrnjen k »nezaupljivemu« na vse načine poskušal opisati jugoslovansko ozemeljsko in politično sestavo in govoril vse mogoče reči, ki se tičejo Jugoslavije, da bi končno dojela, da je to moja domovina. Poslušala sta me kakšne pol ure, nato pa je dal tisti, ki je prej skomignil z rameni, drugemu znak, da gresta. »Mi verjameta ali ne?« sem že ves obupan na pol zavpil. »Jaz ti ne verjamem, vendar boš kmalu prost,« je hladno in vidno razočaran odvrnil tisti, ki sem ga potegnil za nos z Johnom Waynom.

»Kdaj bo to?« sem vprašal, kajti hotel sem dobiti kakšen konkreten odgovor. »Mogoče jutri ali čez nekaj dni, to bomo še videli,« mi je odgovoril. Vendar, ko sta odhajala skozi vrata in sem si jaz natikal na oči masko, mi je drugi zašepetal: »Še danes boš prost.«

Bil sem ves prepoten, ko sem si zopet snel masko, kajti v teh štirih urah sta me psihično popolnoma izčrpala. Nisem vedel, ali naj verjamem, da bom še isti dan svoboden, ali se bom moral znova vrniti v celico.

Čez kakšni dve uri je prišel pome čuvaj, mi prinesel potni list, beležnice in denar. Najbolj sem se bal, da so mi ukradli kaj denarja, vendar se je vse ujemalo. Znova mi je nataknil masko, me peljal pred celico, kjer sem si nataknil čevlje, in me nato odvedel ven. Ko sem snel masko, sem bil že zunaj zapora, na istem mestu kot prvi dan, in s kretnjami mi je pokazal, da lahko grem. Ni pa mi prinesel nahrbtnika, in ker ni znal angleško, mu sprva nisem mogel dopovedati, kaj mi manjka, zato sem ga začel zmerjati kar v slovenščini. Končno se mu je posvetilo, kaj hočem, in vrnil se je v poslopje, da mi prinese moje stvari.

Stražar, podoben buldogu, ki je stal ob zapornici, mi je s kretnjami ukazal, da moram stopiti v neki kot, da ne bi videl notranjosti zapora, vendar sem bil pošteno razkačen, in ker sem vedel, da se ne sme premakniti s svojega stražarskega mesta, sem ga začel iz varne razdalje glasno zmerjati, vse dokler mi ni čuvaj prinesel popolnoma razmetanega nahrbtnika. Nisem ga pustil oditi, dokler mi ni zložil vanj vseh stvari ki sem jih prej pregledal. Čeprav sem bil na prostosti, sem bil popolnoma iz sebe, saj me je zasliševanje psihično tako zlomilo, da sploh ni ugovarjal, ko mi je pospravljal nahrbtnik. Kaže tudi, da ni bil vajen takšnega obnašanja, ker so hoteli drugi zaporniki ko so bili zopet na prostosti prav gotovo čim prej zapustiti ta kraj.

Ko sem prišel na glavno ulico, sem v arabščini vprašal prvega mimoidočega za ime ulice, kjer je zapor, kajti nikjer nisem imel potrdila, da sem bil v njem, in lahko se zopet zgodi, da bom kakšnemu ambicioznemu homeinistu sumljiv ter se bom znova znašel za zapahi. Odpravil sem se na avtobusno postajo, da kupim vozovnico in se odpeljem proti Teheranu. Še prej sem poskušal poiskati homeinista, ki me je spravil v zapor, vendar ga na njegovo srečo ni bilo v pisarni, saj bi mu tako besen, kot sem bil, prav vse vrgel v obraz. Mogoče je bilo tako še bolje, kajti, ko sem se umiril, sem se sprijaznil s tremi izgubljenimi dnevi, poleg tega pa bi si lahko zopet nakopal težave, če bi ga v takšnem stanju še enkrat srečal.

Tokrat sem imel težave z nakupom vozovnice, vsi so mi namreč zatrjevali, da je ni mogoče dobiti. Taval sem od agencije do agencije, ko me je iz neke pisarne poklical moški srednjih let in me vprašal, kaj hočem. Zopet bodo težave, sem si mislil, toda izkazalo se je, da mi hoče le pomagati. Rezerviral mi je vozovnico za popoldan ki sem jo prišel kupit tri ure pred odhodom. Med pogovorm, ko sem mu tudi opisal prestano doživetje, me je poskušal potolažiti, da se kaj takega v drugih predelih države mogoče ne bo ponovilo, ker so homeinisti v osrednjem in južnem delu države bolj razumevajoči. Dovolil mi je, da sem pustil nahrbtnik v pisarni, tako da sem čas do odhoda izkoristil za temeljit ogled mesta. *(Se nadaljuje)*

Športni obrazi

Marija Števanec — republiška prvakinja

Osemnajstletna Marija Števanec iz Borejec, absolventka Srednje družboslovne in ekonomske šole v Murski Soboti, sicer pa članica AK Pomurje iz Murske Sobote, sodi med najboljše pomurske atletinje. V svoji kratki atletski karieri je dosegla nekaj odličnih rezultatov.

S tekom se je začela ukvarjati že v osnovni šoli, za kar jo je navdušila učiteljica telesne vzgoje. Udeleževala se je predvsem krosov. Ker pa jo je bilo pred startom strah, je čutila odpor do teka. Zato se kljub dobrim uvrstitvam na tekih ni hotela vključiti v AK Pomurje, kamor so jo vabili. Vseeno pa jo je v drugem letniku SDEŠ pritegnil kolega, ki je treniral pri AK Pomurje. Sprva pa treningov ni jemala resno, zato tudi rezultati niso bili takšni, kot sta pričakovala s trenerjem Tiborjem Lebarjem. Šele pred dvema letoma se je atletike lotila resno in rezultati niso izostali. Tako je že v lanski sezoni na republiškem prvenstvu za starejše mladinke v Postojni zasedla dve drugi mesti. Na 400 m je dosegla čas 59,78, na 800 m pa je tekla 2.21,2. V teku na 800 m v Postojni na srednješolskem prvenstvu Slovenije je bila prav tako druga s časom 2.20,4. V zadnjih šestih mesecih, ko je njen trener Mirko Šeruga, trenira pogosteje, petkrat tedensko. Tudi rezultati so boljši. Tako je na državnem prvenstvu za starejše mladinke v Varaždinu v teku na 400 m s časom 57,7 in na 800 m 2:15,4 zasedla drugi mesti. Pred dnevi pa je na republiškem atletskem prvenstvu za starejše mladinke v Mariboru zmagala v teku na 800 m z novim pomurskim rekordom2:14,4 in postala republiška prvakinja. V teku na 400 m je bila druga s časom 58,6, na 100 m pa je tekla 12,7 in zasedla četrto mesto. Z mladinsko reprezentanco je bila na Madžarskem kot rezerva na 400, 800 in 4 x 400 m. Zadnji rezultati so njej kot tudi trenerju nova spodbuda za še zavzetejše delo. Zato se nadejata, da bo že letos izboljšala čas v teku na 400 in 800 m. Jeseni pa se namerava preizkusiti tudi v teku na 1.500 m. Želimo, da bi se ji napovedi in želje tudi uresničile.

Feri Maučec

NOVI ČLANI PNL

Nogometno moštvo Cankove — prvak prve medobčinske nogometne lige Murska Sobota in novi član pomurske lige. Stojijo od leve: Habot (trener), Baranja, Kacjan, Pugel, Kerec, Železen, Gregor, Vrhovski in Kolar. Čepijo: Škodnik, Zorjan, Šadl, Pregar, Kočar in Žnidarič. (frku)

Nogometno moštvo Polane — novi član pomurske lige. Stojijo od leve: Stanko Horvat (trener), Tibi Klujber, Drago Vuk, Iztok Kranjec, Stanko Režonja, Jože Cvetko, Alojz Kranjec, Slavko Jaklin, Štefan Žerdin in Štefan Žalik. Čepijo: Alojz Denša, Ignac Horvat, Marjan Tompa, Jože Cvetko, Jože Pucko, Ciril Žerdin, Jože Vuk in Jože Žižek.

Nogometno moštvo Lipe — novi član pomurske nogometne lige. Stojijo od leve: G. Zadravec, J. Zver, Rous, Žerdin, S. Zver, I. Tkalec, V. Zadravec, J. Zver in Glažar (trener). Čepijo: A. Tivadar, J. Tkalec, V. Zadravec, J. Zadravec, Gjerkeš, Sobočan, M. Tivadar in Matjašec.

Foto: Franc Vitez

KAJAKAŠTVO

Varga prvi v slalomu, Vereš drugi v spustu

Brodarsko društvo Mura iz Kroga je na valovih reke Mure pripravilo tradicionalno kajaško prireditev Mura '88. Sodelovalo je okrog 130 kajakašev in kanuistov iz BiH, Hrvaške in Slovenije. Med njimi so bili tudi tekmovalci in tekmovalke BD Mura iz Kroga in KK Bistrica ter dosegli nekaj odličnih uvrstitev. V slalomu se je izkazal domačin Varga, ki je pri članih zasedel prvo mesto. Simon Kuzmič je bil peti. Pri pionirjih je bil najboljši pomurski tekmovalec Iztok Horvat na trinajstem, Dušan Kuzmič na štirinajstem, Borovič na osemnajstem, Cipot na dvajsetem, Škraban na enaindvajsetem in Hegedeš na dvaindvajsetem mestu. Pri mladincih je Simon Kovačič zasedel enajsto, Roman Kovačič pa štirinajsto mesto. V dvojicah sta bila kanuista Marič—Titan druga. Pri ženskah je bila Gjerekova druga, Žižkova (obe Bistrica) pa tretja.

Tekmovalci BD Mura iz Kroga.

V spustu se je izkazal Vereš (Bistrica), saj je zasedel drugo mesto za državnim reprezentantom Arnautovičem. Kuzmič je bil tretji, Varga pa četrti (oba Krog). Pri pionirjih je Iztok Horvat (Mura) zasedel tretje, Čizmazija peto, Horvat deveto in Krampač (vsi Bistrica) deseto ter Skraban (Mura) osemnajsto mesto. V konkurenci mladincev je bil Simon Kovačič drugi, Roman Kovačič (oba Mura) tretji, Ozbetič deveti in Gabor (oba Bistrica) trinajsti. Pri turistih sta kanuista Graj—Kustec (Bistrica) zasedla tretje mesto. Med kajakaši turisti je bil Donko drugi, Jakšič (oba Bistrica) pa tretji. Pri pionirkah je zmagala Gjerekova pred Jakšičevo in Žižkovo (vse Bistrica). Prireditev je ob lepem vremenu lepo uspela.

Ekipno: 1. KKK Ljubljana 189, 2. BD Mura Krog 174, 3. Hrastnik 165 točk.

F. Maučec

V nedeljo tekmovanje na Muri

Kajak-kanu klub Bistrica organizira v nedeljo, 31. julija 1988, tradicionalno tekmovanje v spustu na reki Muri od kroškega broda do Bistrice. Štart bo ob 12. uri pri kroškem brodu, za pionirje in pionirke pa ob 13.00 pri veržejskem mostu. Tekmovanje sodi v okvir akcije Spoznavajmo slovenske reke. Pričakujejo, da se bo tekmovanja udeležilo okrog sto kajakašev in kanuistov iz Hrvaške, Slovenije in Avstrije.

STRELSTVO

SD Noršinci in ZRVS Gančani

V Gančanih je bilo tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško v počastitev dneva vstaje slovenskega naroda, ki sta ga pripravili ZRVS Beltinci in SD Štefan Kovač Beltinci. Sodelovalo je 70 strelcev. Med strelskimi družinami so zmagali Noršinci I s 496 krogi pred Noršinci II, 485, in SD Jovo Jurkovič Videm, 480 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Janez Horvat s 181 krogi pred Brankom Bukovcem (oba Noršinci), 175, in Štefanom Flisarjem (ABC Pomurka MI), 173 krogov. Pri ekipah ZRVS je prvo mesto zasedla ekipa iz Gančanov s 391 krogi pred Beltinci, 373, in Dokležovjem, 360 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Vlado Maučec s 142 krogi pred Jožetom Puckom (oba Gančani) in Jožetom Kolaričem (Beltinci) 136 krogov.

Filip Matko

NOGOMET

Občinska liga z desetimi klubi

V novi tekmovalni sezoni bo prva občinska nogometna liga Lendava štela deset članov. Novi člani bodo: Hotiza, Odranci in Panonija iz Gaberja. Tako so se dogovorili na letni skupščini Občinske nogometne zveze Lendava. Druga občinska liga Lendava bo imela pet moštev. Tekmovanje se bo začelo prvo nedeljo v septembru, pokalne tekme pa bodo 14. in 21. avgusta.

I. MNL — mladinci

Končna lestvica

Ljutomer	22	19	1	2	114:28	39
Rakičan	22	18	2	2	111:31	38
Radgona	22	13	6	3	109:35	32
Ižakovci	22	10	3	9	86:60	23
Tešanovci	22	9	5	8	70:55	23
Tromejnik	22	11	1	10	55:57	23
Čarda	22	9	4	9	56:52	22
Cankova	22	8	2	12	58:73	18
Lipa	22	8	0	14	47:88	16
Puconci	22	7	2	13	73:74	15
Gančani	22	6	1	15	53:95	13
Filovci	22	0	1	21	12:196	0

Namizni tenis

Vrnitev Sobočanov v drugo zvezno ligo, po dveletnem premoru je bila uspešna, saj je osvojeno 3. mesto s 24 točkami zelo dobra uvrstitev, ki je bila v okviru pričakovanj. Ta liga je namreč zelo kakovostna, kar pove tudi podatek, da je iz lige izpadla ekipa Jajca, ki je bila v lanski sezoni četrtouvrščena in je letos nastopala z istim igralskim kadrom, kar kaže na to, da se vsako slabše strokovno delo in popuščanje pri treningih zelo maščuje.

Ne gre namreč prezreti tudi tega, da bi Sobočani lahko letos osvojili tudi prvo mesto, če bi se za drugi del tekmovanja bolje pripravili in če ne bi igralci v drugem delu precej popustili pri treningu zaradi objektivnih pa tudi subjektivnih razlogov. To se je zelo poznalo v odločilnih srečanjih, saj se je videlo, da igralci, ki ne izvedejo 7—8 treningov tedensko, težko zmagujejo v tej ligi. Imeli so verjetno najperspektivnejši igralski kader (z dvema bivšima mladinskima državnima reprezentantoma, Benkom in Kuzmo, ob (solidnem Benkoviču,) premalo pa so vključevali v tekmovanje četrtega in petega igralca, čeprav je bilo veliko priložnosti za to ob slabih igrah v posameznih tekmah nekaterih ključnih igralcev, to pa se jim utegne maščevati v tekmovanju nove sezone, ko kar dva igralca (Benko in Benkovič) odhajata v vojsko. Prav zaradi tega se lahko zgodi, da bo tekmovanje v novi sezoni boj za preživetje oziroma za obstanek, in že danes bi se moralo strokovno vodstvo tega zavedati, da bi razpoložljivi igralski kader čimbolje pripravilo za tekmovanje v ligi, ker je malo verjetno, da bi lahko dobili v slovenskem prostoru na pomoč kakšnega-kakovostnega igralca, ker tudi v Sloveniji ni večjega števila dobrih igralcev, poleg tega pa bodo v drugi zvezni ligi letos igrale kar štiri slovenske ekipe.

Tudi posamezni rezultati igralcev nam kažejo, da so vsi dosegli slabše rezultate v drugem delu tekmovanja, čeprav smo pričakovali prav obratno — glede na večje izkušnje iz prvega dela, vendar je slabše delo vplivalo tudi na rezultate. Najuspešnejši v ekipi je bil Borut Benko z rezultatom 38:16, bil je peti igralec lige, v prvem delu pa četrti, in za njega lahko povemo, da je upravičil vlogo prvega igralca, čeprav tudi pri njem ni manjkalo nekaj nepričakovanih spodrsljajev. Ivan Kuzma je dosegel rezultat 30:23 in je bil dvanajsti igralec lige, po prvem delu sedmi, prav pri njem pa so bila največja nihanja v igri, posebno še v drugem delu, ko je le na koncu zaigral tak, kot smo od njega pričakovali. Robi Benkovič je z rezultatom 20:23 dosegel nekoliko manj od pričakovanj, saj so bile njegove sposobnosti precej večje, vendar je ta rezultat tudi soliden za tretjega igralca. Mirko Unger (z rezultatom 6:5) je igral premalo, da bi lahko ocenili njegov nastop, to, kar je, je bilo solidno, Matjaž Žitek pa je imel rezultat 1:0. Pred začetkom tekmovanja v novi sezoni je za Sobočane najpomembnejše, kako izpolniti vrzel zaradi odhoda Benka in Benkoviča v vojsko, predvsem pripraviti mlada Orija in Rihtariča za tekmovanje v ligi, kar je velika in pomembna naloga strokovnega vodstva pred začetkom sezone.

KONČNA LESTVICA

1. Metalac-Olt	18	15	3	109:53	30
2. Industrogradnja	18	13	5	96:66	26
3. SOBOTA	18	12	6	95:67	24
4. Partizan	18	11	7	95:67	22
5. Kvarner	18	9	9	82:80	18
6. Ilirija	18	7	11	71:91	14
7. Vitez	18	7	11	73:89	14
8. Sloga-Izbor	18	7	11	74:88	14
9. Radnik	18	7	11	75:87	14
10. Jajce	18	2	16	40:122	4

ZAMUJENA PRILOŽNOST

V A moški republiški ligi so Radgončani ponovili lansko odlično tretje mesto, in če še upoštevamo, da so ga dosegli z izredno mlado ekipo, potem je letošnji uspeh še toliko večji. Pri tem je potrebno še povedati, da so bili v spomladanskem delu edina ekipa brez poraza, in če ne bi imeli slabe osnove sedmega mesta iz prvega dela tekmovanja, jim tudi naslov letos ne bi bil nedosegljiv. V drugem delu se je pokazala igralska zrelost — in tudi redno delo skozi vso sezono — najmlajših Rihtariča ter Orija, ob veliki pmoči najizkušenejšega Ungerja. Škoda je le, da ta homogena ekipa tudi v prihodnji sezoni ne bo mogla nastopati skupaj, ker bodo nekateri morali igrati za Sobočane v drugi zvezni ligi, saj bi se gotovo potem lahko potegovala za sam vrh. Najuspešnejši igralec v ekipi je bil Mirko Unger z rezultatom 37:10, bil je tretji igralec v ligi, po nepotrebnem pa je tudi on izgubil nekaj partij. Boris Rihtarič z rezultatom 30:15 je bil enajsti igralec v ligi in glede na to, ker je bil najmaljši član ekipe, je ta rezultat zelo dober ter velika perspektiva za naprej. Janko Ori je bil z rezultatom 29:17 dvanajsti igralec v ligi, vendar zanj velja, da si je privoščil preveč nepričakovanih spodrsljajev, kljub vsemu pa je ta rezultat zanj dober, saj je premagal tudi drugega igralca lige Hribarja. Matjaž Žitek je dosegel rezultat 13:7 in je igral samo v prvem delu, Igor Vinčec pa 3:1. V novi sezoni bodo Radgončani morali še bolj pomladiti ekipo in sestaviti vsaj takšno ekipo, ki bi se potegovala za sredino lestvice.

KONČNA LESTVICA

1. POL. Olimpija	18	15	3	115:47	30
2. Kočevje	18	15	3	121:41	30
3. RADGONA	18	13	5	112:50	26
4. Novo mesto	18	11	7	109:53	22
5. TKI Kemičar	18	11	7	99:63	22
6. Merkur	18	10	8	97:65	20
7. Strojna Maribor	18	8	9	79:83	18
8. Branik	18	4	14	38:124	8
9. Piran	18	2	16	35:127	4
10. Vesna	18	0	18	5:157	0

V B republiški ligi za člane sta obe pomurski ekipi dosegli uvrstitve v okviru pričakovanj, čeprav bi Sobočani lahko osvojili tudi prvo mesto, če bi v obeh odločilnih tekmah drugega dela nastopil Močan, ker sta mlada Smodiš in Gerendaj prav v odločilnih tekmah odpovedala. Najuspešnejši v ekipi je bil Robi Smodiš z rezultatom 31:8, bil je šesti igralec lige, kar je manj od pričakovanj, Damir Gerendaj je bil z 38:10 sedmi in tudi od njega smo več pričakovali, Mitja Županek s 27:18 deveti, Simon Unger je imel 6:3 in Miran Močan 3:0. Beltinčani so svojo nalogo obstanek v ligi uspešno opravili, saj so osvojili osmo mesto in nastopali s samimi pionirji. Dosegli so naslednje rezultate: Tkalec 11:28, Tratnjek 11:31, Lenarčič 14:30, Baša 0:2, Sapač 3:0, Vinkovič 1:4. V novi sezoni bosta obe pomurski ekipi nastopali brez posebnih želja za visoko uvrstitev, saj bodo v tej ligi mladi igralci nabirali potrebne izkušnje.

KONČNA LESTVICA

1. Ingrad	16	15	1	116:28	30
2. Sevnica	16	14	2	103:41	28
3. SOBOTA	16	12	4	105:39	24
4. Petovia	18	8	8	81:63	16
5. Nuklearka	16	8	8	56:88	16
6. Fužinar	16	7	9	77:67	14
7. Velenje	16	4	12	55:89	8
8. BELTINCI	16	3	13	40:104	6
9. Poljčane	16	1	15	15:129	2

M. U.

Jubileji

Trideset let rokometa v Radgoni

V Gornji Radgoni praznujejo letos 30-letnico rokometa. Začetki tega športa segajo v leto 1956, ko sta učitelja telesne vzgoje na Osnovni šoli v Gornji Radgoni začela v pouk uvajati rokometno igro. Dve leti kasneje (pred natanko tridesetimi leti) pa so se mladi rokometaši in rokometašice prvič sodelovali na pomurskem pionirskem prvenstvu. Pionirji so zasedli tretje, pionirke pa drugo mesto. Samo leto kasneje je Šolsko športno društvo Mejnik že organiziralo prvo občinsko rokometno prvenstvo, na katerem so sodelovale štiri ekipe. S prihodom v službo v Gornjo Radgono Borisa Zupana, vodnika JLA, pa je rokomet dobil novega pobudnika in organizatorja, ki je še isto leto organiziral občinsko rokometno ligo. Ekipa radgonskega Partizana je tri leta tekmovala v občinski ligi, nato tri leta v medobčinski ligi Radgona — Ljutomer. Potem je prišla v pomursko rokometno ligo. Ekipa Radgone je v sezoni 1966/67 postala pomurski prvak in se uvrstila v štajersko rokometno ligo. Po štirih letih Radgona postane prvak v štajerski ligi in se uvrsti v republiško ligo, kjer je igrala tri sezone. V tem času je imela ekipa Radgone nekaj zelo dobrih igralcev, kot so Klemenčič, Klopčič in brata Klun. Po odhodu le-teh na odsluženje vojaškega roka je ekipa Radgone izpadla iz slovenske lige. V tem času je v drugi republiški ligi nastopala tudi ženska ekipa Radgone. Trenutno imajo v Radgoni žensko in moško ekipo, ki tekmujeta v drugi republiški ligi, poleg tega pa ekipo veteranov, mlajše in starejše pionirje, pionirke in mladince.

Letošnji jubilej — 30-letnico rokometa bodo v Gornji Radgoni proslavili od 27. avgusta do 3. septembra, ko bo članski turnir in tretji memorial Mateja Klopčiča. V tem času bodo tudi srečanja pionirskih ekip, v četrtek, 1. septembra, pa je predviden ženski rokometni turnir. Ob letošnjem jubileju bodo zaslužnim posameznikom podelili priznanja za dolgoletno delo.

Feri Maučec

Zaradi otroške igre (pre)večkrat zagori

V rubriki varnost in samozaščita smo že nekajkrat pisali o požarih kot neizprosnih uničevalcih družbenega in zasebnega premoženja. Opozarjali smo na nevarnost električne energije, samovžigov, odprtih ognjev itd . . . Ob vsem tem pa smo kar nekako zanemarili otroško igro kot vse pogostejši vzrok požara. Dokaz, da temu področju namenjamo premalo pozornosti, so podatki, da je zaradi otroške igre v letu 1987 v SR Sloveniji kar 99-krat zagorelo, povzročena pa je bila materialna škoda v višini 246.563.000 dinarjev. Na območju Pomurja je zaradi igre otrok v letošnjem letu že sedemkrat zagorelo, s požari pa je nastala meterialna škoda v višini 54.000.000 dinarjev. Podatki, ki nam morajo dati misliti.

Družina, navefičana mestnega vrveža, se odloči, da bo nedeljsko popoldne preživela pri sorodnikih ali znancih na podeželju. Obisk pač, kot vsak obisk, za mizo v kuhinji kavica, dobra kapljica in neskončno dolge debate. Ob poglobljenem obujanju spominov na dobre stare čase pa kar nekako pozabijo na še enega gosta, malega »kratkohlačnika«, ki mu je bil pogovor že po nekaj besedah dolgočasen, zaradi tega se odloči za raziskovalno pot po kmetiji. Pregleda hleve, ustavi se pri psu in odide na skedenj, kjer sta seno in slama. Tu je vse tiho in mirno, tu ga nihče ne vidi in zdi se mu dovolj varno, da lahko počne stvari, ki jih drugje pred očmi staršev ne sme. Tu lahko prižge eno prvih cigaret ali pa samostojno prižge vžigalico, ki jo sicer lahko le upihne, ko si oče prižge cigareto. Kanček nepazljivosti in seno se vžge. Najprej panični in jalovi poskusi, da bo požar pogasil, nato sledi beg na varno. Kot bi trenil, se skedenj spremeni v gorečo kupolo, ki običajno uniči vse, kar je v njej in okoli nje. In tako se je prijeten nedeljski obisk na kmetih spremenil v dogłotrajno moro, ki pri starših slejkoprej mine, v psihi našega »kratkohlačnika« pa zaradi preživetega stresa lahko pusti hude posledice. Tokrat mu je uspelo pobegniti, pogostokrat pa je konec take igre tragičen.

Zgled smo opisali zato, ker je na podoben način povzročen požar ob otroški igri najpogostejši. V vseh sedmih požarih, povzročenih ob otroški igri letos v Pomurju, je bil požar povzročen z vžigalicami, večina otrok, ki je požar povzročila, pa ni bila iz gospodinjstva, kjer je zagorelo. Mnenja smo, da je začetnih požarov, povzročenih ob otroški igri, veliko več, vendar jih na srečo še pravočasno pogasijo bodisi otroci sami ali pa ljudje, ki jih pokličejo na pomoč.

Kadar delavci ONZ obravnavamo otroka, ki je povzročil požar, v razgovorih z njihovimi starši pogostokrat opažamo, da so do tega problema nekritični in pogostokrat neiskreni. Opažamo, da pogostokrat pred prihodom delavcev milice ali kriminalistov svojemu nebogljenemu »požigalčku iz nesreče«, zabičajo, da naj ne prizna dejanja in mu ponujajo lažne alibije ter od njega podzavestno zahtevajo, da naj razmišlja kot kriminalec. Vse to ustvarja poleg že preživetih stresnih situacij ponovne in otrokova duševnost ni sposobna prenesti vsega tega bremena. Iz lastnih iskušenj lahko povemo, da se vsak tak razgovor med otrokom ter delavcem ONZ konča s priznanjem in neredkokdaj s solzami obžalovanja. Zaradi tega staršem svetujemo, da otrok, ki povzročijo požar v igri, ne obremenjujejo z izmišljenimi lažmi ter tako otroka še bolj izpostavljajo. V tej zvezi naj omenimo, da zoper otroka, starega do 14 let, delavci OZN ne podajamo kazenskih ovadb na Temeljna javna tožilstva, saj otroci niso kazensko odgovorni, pač pa pošiljamo o dejanjih poročila na Center za socialno skrbstvo območja, kjer otrok živi, in to predvsem zaradi tega, ker si vsi skupaj prizadevamo temu otroku pomagati.

Samo po sebi se postavlja vprašanje, kaj storiti, da bi se število požarov, povzročenih med igro otrok zmanjšalo. Rešitev je predvsem v pravilni vzgoji in informiranosti otroka o požarni varnosti. Del vzgoje nosijo osnovne šole v okviru svojih učnih programov ter posamezna društva in krožki v okviru svoje dejavnosti. Vse to pa je zaman, če te vzgoje ni v domačem krogu, tam, kjer otrok preživlja prosti čas. Nevarnosti za povzročitev požara in ognja mu morajo biti predstavljene ter konkretno prikazane. Nesmiselno je pred otrokom skrivati vžigalice, saj je to zanj še večja neznanka in kot taka še večji izziv.

Ko bo vaš otrok poučen o nevarnostih pred požarom in ko mu boste v tej zvezi lahko tudi zaupali, boste naredili največ, kar lahko za otrokovo varnost sploh naredite; konec koncev pa je to velik korak naprej k varovanju družbenega in zasebnega premoženja.

Aleksander JEVŠEK

GASILSKO DRUŠTVO GORNJA RADGONA

Radgonski gasilci se uveljavljajo

Gasilsko društvo Gornja Radgona, ki bo čez tri leta praznovala 110-letnico delovanja, se v zadnjem obdobju vse bolj uveljavlja na organizacijskem, preventivnem in tekmovalnem področju, posebno skrb pa namenja tudi družabnosti in rekreaciji članstva. Društvo, ki šteje 210 članov, od tega 35 članov, 33 članic, drugo pa so mlajše desetine, kar je še posebej razveseljivo, je uveljavilo dejavnost preko posameznih komisij. Nedavna polletna ocena dela društva je pokazala, da

svoje naloge sproti uresničujejo in da imajo v zadnjem času malo požarov, kar je gotovo rezultat boljšega preventivnega dela. Radgonski gasilci in gasilke pa se uveljavljajo tudi na tekmovanjih v Leobnu v Avstriji med tujimi ekipami in na mednarodnem tekmovanju v Beltincih med domačimi skupinami. Več prvih mest pa so radgonski gasilci dosegli tudi na društvenih tekmovanjih v domači in sosednjih občinah. Desetino, ki skupaj dela že štiri leta, uspešno vodi poveljnik Štefan Fartek. Sicer pa so radgonski gasilci dobro opremljeni, z zgraditvijo gasilskega doma pa imajo tudi dobre prostorske možnosti za delo. Treba je povedati, da so ponosni na svoj dom, pri gradnji katerega so sami opravili okrog 14.000 prostovoljnih delovnih ur, zato zanj tudi dobro skrbijo. Za radgonsko gasilsko društvo pa je še značilno, da nemenjajo posebno skrb članstvu. Tako v društvu igrajo odbojko, prirejajo družabna srečanja, organizirajo vsakoletni spust po reki Muri, ogled planiških skokov, skupno odhajajo na morje in podobno. Po besedah predsednika društva Petra Cvetkoviča sta rekreacija in družabnost velikega pomena za kondicijo članstva, kakor tudi dobre medsebojne odnose. Zato bodo tej dejavnosti tudi v prihodnje posvečali posebno skrb. Upravni odbor društva je tudi podprl pobudi članic, da v okviru društva organizirajo predavanja, tečaje, ročna dela in razne športne aktivnosti. Tako odigrava radgonsko gasilsko društvo pomembno vlogo pri požarnem varstvu v mestu, hkrati pa tudi kot občinski center. Čeprav so svoje vrste zelo pomladili, si v prihodnje želijo še več mladih. Posebno skrb bodo tudi namenjali izobraževanju in sledili tehničnemu napredku pri požarnem varstvu. Želijo pa si tudi, da bi čim prej dogradili gospodarski objekt in dokončno uredili okolico doma.

Feri Maučec

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

ILEGALNO ČEZ MEJO

V zadnjih dneh je bilo na pomurskih cestah veliko nesreč. Vroče je in vročina marsikomu stopi v glavo, tako da nekateri več ne upoštevajo niti takšnih prometnih znakov, kot je STOP. Med ponesrečenimi je veliko mladih, kolesarjev in voznikov koles z motorjem.

SOPOTNIKA VRGLO IZ AVTA

18. julija v popoldanskih urah se je voznik osebnega avtomobila Srečko Rožman peljal iz Ljutomera proti Križevcem. Zaradi neprimerne hitrosti in domnevne vinjenosti je zapeljal na bankino, nato nazaj na cesto, nakar se je vozilo obrnilo na bok in se ustavilo ob robu ceste. Ob tem je sopotnik Maksimiljan Sagaj s Cvena padel iz vozila ter se hudo poškodoval.

NEUPOŠTEVANJE PREDNOSTI

20. julija se je peljal iz Kroga proti gramoznici v Satahovce voznik traktorja s priklopnikom Branko Gornjec iz Vanče vasi. V križišču ni upošteval znaka stop in zapeljal na prednostno cesto v trenutku, ko je iz Satahovec pripeljal voznik kolesa z motorjem Bojan Weindorfer iz Kroga. V trčenju se je Weindorfer hudo poškodoval.

Tudi v Rakičanu niso upoštevali prednosti. Mladen Dominič iz Murske Sobote je z osebnim avtomobilom zapeljal na magistralno cesto in izsilil prednost Antonu Novakoviču iz Domačincev pri Čakovcu, ki se je pripeljal z osebnim avtomobilom iz beltinske smeri. Hudo se je poškodoval sopotnik v Novakovićevem vozilu, njegov šestnajstletni sin.

NESREČE KOLESARJEV IN VOZNIKOV KOLES Z MOTORJI

Rudolf Kuplen iz Murske Sobote se je 20. julija peljal na kolesu z motorjem po ulici Štefana Kovača proti Černelavcem. Med vožnjo je zapeljal na pločnik, trčil v prometni znak in se pri tem hudo poškodoval.

21. julija se je peljal Anton Hojs iz Polic s kolesom od doma proti Gornji Radgoni. Med vožnjo po klancu navzdol so se mu pokvarile prednje zavore in poškodovale pnevmatiko, ki se je snela. Kolesar je padel po cestišču in se hudo poškodoval.

22. julija pa sta se na podoben način poškodovala kolesar Janez Nagy Iz Dolgovaških Goric in voznik kolesa z motorjem Aleksander Kovač iz Adrijanec. Oba sta med vožnjo zapeljala v jarek, padla in se hudo poškodovala.

MED VOŽNJO POČILA GUMA

23. julija se je peljala po cesti z Vaneče proti Martjancem z osebnim avtomobilom Rozalija Kiralj iz Murske Sobote. Na ravnem delu ceste ji je med vožnjo počila guma, avto je začelo zanašati in se je prevrnil. Pri tem se je voznica hudo poškodovala, sopotnik in sopotnica pa lažje.

TESNO PREHITEVANJE

23. julija zvečer se je voznik traktorja Štefan Tibaut peljal iz Lendave proti Hotizi. Med vožnjo je prehiteval pešca Martina Antolina s Hotize, ki je ob sebi potiskal kolo. Zaradi pretesnega prehitevanja je pešca najprej zadel in nato še povozil. Antolin je dobil hude poškodbe in njegovo zdravstveno stanje je kritično.

UMRL ZA POSLEDICAMI NESREČE

V mariborski bolnišnici je 21. julija umrl Alojz Vračko, ki, kot smo že poročali, se je ponesrečil konec junija v Črešnjevcih.

NEUSPEŠEN POSKUS ILEGALNEGA PRESTOPA MEJE

20. julija malo pred polnočjo so skušali trije neznanci ilegalno prestopiti državno mejo pri Petanjcih. Opazili so jih naši vojaki in jih opozorili, naj se ustavijo. Ker tega niso storili, so vojaki uporabili orožje in kasneje dva tudi prijeli. Enemu so dali prvo pomoč, sedaj pa se zdravi v soboški bolnišnici. Oba prijeta sta iranska državljana.

SMRTNO SE JE PONESREČIL

23. julija je vozil Alojz Pušenjak iz Kamenščaka s traktorjem in pripeto cisterno na njivo gnojnico. Ko je črpal gnojnico, je začel traktor nenadoma drseti po klancu. Pušenjak ga je poskušal ustaviti, se pri tem zapletel v jekleno vrv, ki ga je stisnila in takok hudo poškodovala, da je umrl.

S. Šory

Delavski svet ABC POMURKE — AGROSERVIS Murska Sobota objavlja

javno dražbo

za naslednja osnovna sredstva

	Izklicna cena
Osnovna sredstva ponovno za prodajo	
1. Dvigalo H-196 (letnik 1964)	475.000.— din
2. Pralni stroj za pranje delov TAJFUN	427.500.— din
3. Optična naprava 575	427.500.— din
4. Oljna peč 1170	3.800.— din
5. Peč EMO B57	3.300.— din
6. Peč EMO 991	3.300.— din
7. Peč EMO 1321	3.300.— din
8. Zračno hidravlično dvigalo (cilindrično)	585.200.— din
Osnovna sredstva, ki so prvič v prodaji	
1. Dvostebrno dvigalo HOFMAN	1.570.000.— din
2. Elektromotor RADE KONČAR	350.000.— din
3. Oljna peč 730	41.300.— din
4. Oljna peč 732	41.300.— din
5. Oljna peč 992	58.000.— din
6. Oljna peč 1281	24 000.— din

Javna dražba se razpisuje za 3. avgust 1988 na dvorišču delovne organizacije ABC POMURKA — AGROSERVIS, Murska Sobota, Kroška ulica 58, ob 15. uri.

Ogled osnovnih sredstev je mogoč uro pred dražbo. Interesenti morajo pred dražbo položiti 10 % varščine od izklicne cene, kupljena osnovna sredstva pa takoj plačati in odpeljati iz DO.

Osnovna sredstva se prodajajo po načelu ogledano-kupljeno in je izključena vsaka možnost pritožbe zaradi kakovosti. Prometni davek plača kupec.

ABC POMURKA

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

SERVIS motornih vozil in kmetijskih strojev

V času žetvenih opravil smo v naši trgovini z rezervnimi deli uvedli podaljšani delovni čas. Prav tako smo uvedli dežurstvo mehanikov za popravila kombajnov ZMAJ.
Dežurstvo in delovni čas v trgovini traja od 11. 7. 1988 do 31. 7. 1988 od 7.00 do 20.00 Rezervne dele za kombajne lahko dobite tudi v soboto in nedeljo.
Se priporočamo.

PRODAJA vozil zastava in rezervnih delov

zaščita Dinitrol zaščita anti-expio

ABC POMURKA — TRGOVSKO PODJETJE VESNA Ljutomer, p. o., Ljutomer, Glavni trg 5a
Delavski svet

RAZPISUJE
DELA IN NALOGE (reelekcija) za dobo 4 let:

— vodje splošnega sektorja

(dela s posebnimi pooblastili in odgovornostmi)

Zahtevani pogoji:
— da ima visoko izobrazbo pravne ali ekonomske smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 3 leta pri opravljanju del s posebnimi pooblastili in odgovornostmi;
— da ima višjo izobrazbo pravne ali ekonomske smeri in najmanj 8 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 5 let pri opravljanju del s posebnimi pooblastili in odgovornostmi;
— da izpolnjuje splošne pogoje, predpisane z zakonom.

Vloge na razpisana dela in naloge naj kandidati pošljejo v 8 dneh na zgornji naslov.

Kandidate bomo o odločitvi obvestili 15 dni po izbiri.

Osnovnošolski vzgojno-izobraževalni zavod Murska Sobota, Trstenjakova 73, na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja

razpisuje
prosta dela in naloge

UČITELJA TEHNIČNEGA POUKA-FIZIKE,

PRU, z dopolnilnim znanjem za usposabljanje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju s polnim delovnim časom in za nedoločen čas.

Začetek dela 1. 9. 1988.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na tajništvo Osnovnošolskega vzgojno-izobraževalnega zavoda, Trstenjakova 73, Murska Sobota.

MALTIT® z aerantom
hitro in enostavno do kvalitetne malte

novo

Malta, pripravljena s hidravličnim vezivom Maltit®, ki vsebuje aerant, zagotavlja odlično obdelovalnost in oprijemljivost, povečano plastičnost, večjo mehansko odpornost, odpornost ometa proti zmrzovanju in obstojnost barvnih dodatkov.

Informacije in prodaja
Služba prodaje cementa in trgovina na drobno,
Anhovo, tel. (065) 51-030

®SALONIT ANHOVO
industrija gradbenega materiala, anhovo

URADNE OBJAVE

Leto XXIV | Murska Sobota, 28. 7. 1988 | Št.: 23

URADNE OBJAVE OBČINSKIH SKUPŠČIN: GORNJA RADGONA, LENDAVA IN MURSKA SOBOTA

Odgovorni urednik: Martin Vinčec

175. Odlok o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev dolgoročnega plana občine Lendava za obdobje od leta 1986 do leta 2000 ter sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Lendava za obdobje 1986—1990

176. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve v občini Lendava

177. Odlok o zazidalnem načrtu za del industrijske cone v Lendavi

178. Odlok o zazidalnem načrtu za območje ob ulici Vladimirja Nazorja k. o. Lendava

179. Ugotovitve in stališča o oceni gospodarskih gibanj, skupne in splošne porabe v I. polletju 1988 ter uresničevanje resolucije občine Murska Sobota v letu 1988

175

Na podlagi 277. člena Statuta občine Lendava (Ur. objave, št. 37/81) drugega odstavka 25. člena, 50. in 161. člena zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije (Ur. list SRS, št. 1/80 i n 33/80) ter na osnovi 7. člena odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 2000 ter sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986—1990 je Skupščina občine Lendava na sejah zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora dne 12. 7. 1988 sprejela

ODLOK
o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev dolgoročnega plana občine Lendava za obdobje od leta 1986 do leta 2000 ter sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Lendava za obdobje 1986—1990

1. člen

Skupščina občine Lendava določa s tem odlokom, da se pristopi k pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev dolgoročnega plana občine Lendava za obdobje od leta 1986 do leta 2000 ter k pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev srednjeročnega plana občine Lendava za obdobje 1986—1990. Spremembe in dopolnitve obeh planskih dokumentov se opravijo na način in v rokih, ki ga določa ta odlok.

Nosilci planiranja, ki so bili z odlokom o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine Lendava (Ur. objave, št. 10/87) zadolženi za pripravo in sprejem tega planskega akta, bodo pri pripravi sprememb in dopolnitev planskih dokumentov občine in svojih planskih aktov izhajali iz usmeritev (smernic) Skupščine občine, ki bodo sprejete na osnovi analize in možnosti za spreminjanje in dopolnjevanje dolgoročnega in srednjeročnega plana občine.

Pri tem bo nova ocena možnosti gospodarskega in družbenega razvoja občine temeljila na upoštevanju spremenjenih sistemskih, materialnih in prostorskih pogojev, pogojev, ki jih zahteva varovanje okolja ter ugotovitvah o usklajenosti prostorskih sestavin dolgoročnega plana občine Lendava z obveznimi izhodišči iz dolgoročnega plana SR Slovenije.

2. člen

Izvršni svet SO Lendava določi program dela za pripravo sprememb in dopolnitev dolgoročnega oz. srednjeročnega plana občine.

Vsi nosilci planiranja (OZD, SIS, KS) sprejmejo v skladu s programom iz prejšnjega odstavka svoj program dela za pripravo in dopolnitev svojih dolgoročnih in srednjeročnih planov ter zagotovijo usklajeno in sočasno pripravo sprememb in dopolnitev dolgoročnega in srednjeročnega plana občine v rokih, ki so določeni s tem odlokom.

3. člen

Izvršni svet SO Lendava pripravi na osnovi analize in do 30. julija 1988 predloži Skupščini občine predlog smernic za spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine od leta 1986 do leta 2000 ter družbenega plana občine Lendava za obdobje 1986—1990.

4. člen

Izvršni svet SO Lendava pripravi in do 30. septembra 1988 predloži Skupščini občine osnutek ter do 30. novembra predlog sprememb in dopolnitev dolgoročnega plana občine Lendava za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (Ur. objave, št. 13/87).

5. člen

Izvršni svet SO Lendava pripravi in do 30 septembra 1988 predloži Skupščini občine osnutek ter do 31. decembra predlog sprememb in dopolnitev srednjeročnega plana občine Lendava za obdobje od leta 1986 do leta 1990 (Ur. objave, št. 21/87).

6. člen

Odbor udeležencev dogovora o temeljih družbenega plana občine bo do 30. septembra 1988 predložil podpisnikom osnutek in do 30. novembra 1988 predlog sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana občine Lendava za obdobje 1986—1990 (Ur. objave, št. 21/87).

Izvršni svet SO Lendava bo tekoče obveščal zbore občinske skupščine o usklajevanju sprememb in dopolnitev dogovora iz prejšnjega odstavka in jo obvestil o njihovi končni uskladitvi.

7. člen

Nosilec aktivnosti pri pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev dolgoročnega in srednjeročnega plana občine Lendava je IS SO Lendava, strokovni nosilec pa Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine, ki bo v delo vključeval tudi druge občinske in republiške upravne organe, Zavod za urbanizem Maribor, Zavod za spomeniško varstvo Maribor ter strokovne službe SIS materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti občine Lendava.

8. člen

Za delo v zvezi s pripravo sprememb in dopolnitev dolgoročnega in srednjeročnega plana občine se poleg sredstev za redno dejavnost Komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj v občini določijo posebna sredstva iz proračuna občine.

Obseg in poraba teh sredstev bo opredeljena v skladu z delovnim programom IS za pripravo sprememb in dopolnitev planskih aktov.

9. člen

Za namensko porabo sredstev iz prejšnjega člena tega odloka je odgovoren IS SO Lendava.

10. člen

Delo na pripravi sprememb in dopolnitev planskih dokumentov se prične takoj.

11. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občinskih skupščin: Gornja Radgona, Lendava in M. Sobota.

Številka: 30/1/88
Lendava, dne 12. julij 1988

Predsednik
SO Lendava
Rudolf LEINER, l. r.

176

Na podlagi 1. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 43/83, 66/83, 71/84, 39/85, 11/86, 21/87, 10/88, 27/88 in 31/88) ter 277. člena Statuta občine Lendava (Ur. objave št. 37/81 in 29/83) je Skupščina občine Lendava na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti 12. 7. 1988 sprejela

ODLOK
o spremembah in dopolnitvah odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve v občini Lendava

1. člen

V Tarifi posebnega občinskega prometnega davka, ki je sestavni del Odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve v občini Lendava (Uradne objave št. 2/79, 17/81, 10/81, 7/83, 34/83, 8/85, 30/85 in 30/87) se črtajo tarifne številke 2, 4 in 5.

Tarifne številke 6, 7, 8, 9 in 10 postanejo tarifne številke 1, 2, 3, 4 in 5.

2. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja, uporablja pa se od 1. julija 1988 dalje.

Številka: 421-1/88
Datum: 12. 7. 1988

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Rudolf Leiner, l. r.

177

Na podlagi 39. člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18/84) je Skupščina občine Lendava na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 12. 7. 1988 sprejela

ODLOK
o zazidalnem načrtu za del industrijske cone v Lendavi

1. člen

Sprejme se zazidalni načrt za del industrijske cone v Lendavi, ki ga je izdelal SGP Konstruktor TOZD PTB Komuna-Projekt Maribor pod številko 205/86 z dne 19. 4. 1988 in je sestavni del tega odloka.

2. člen

Zazidalni načrt za del industrijske cone v Lendavi določa območje industrijske cone za potrebe SGP Konstruktor TOZD Gradbenik Lendava in LEK Ljubljana. Določa maksimalno prostorsko izrabo površin z razširitvijo obstoječega prostora za LEK Ljubljana proti vzhodu, skladno s prostorskimi pogoji in tehnološkimi zahtevami ter vsebuje določbe o:

— prostorskih pogojih za realizacijo planskih odločitev
— prostorskih ureditvah po posameznih področjih
— delitev parcel in tehnične spremembe za zakoličbo
— etapnost izgradnje
— oceno stroškov za izvedbo načrta ter soglasja pristojnih organizacij

3. člen

Meja območja za zazidalni načrt poteka po naslednjih parcelnih mejah:

Severno od poti, parc. št. 1695 do parc. št. 764, 763, 759 in 761, vzhodno ob železniški progi do parc. št. 6776 in na jugu do parcelnih številk 1778, 1779, 1819.

Meja ureditvenega območja je prikazana v katasterski situaciji v merilu 1:2000.

Površina celotnega območja meri 14,76 ha.

4. člen

Zazidalni načrt za del industrijske cone v Lendavi upošteva tehnološke zahteve proizvodnega programa in prostorsko ureditvene pogoje.

Območje je namenjeno proizvodnim dejavnostim SGP Konstruktor TOZD Gradbenik in LEK Ljubljana.

Investitorja sta dolžna pred začetkom pozidave pridobiti podatke o kvaliteti tal in nivoju podtalnice.

Lokalna cesta, občinska pot, parc. št. 6667 je zaradi pozidave pomaknjena proti vzhodu upoštevajoč neovirano odvijanje prometa ter varno vključevanje vozil v celotni industrijski coni.

Ureditev zelenih površin je predvidena od severa proti jugu na parcelnih mejah med Gorenje-Varstrojem in SGP Konstruktor TOZD Gradbenik ter SGP Konstruktor TOZD Gradbenik in LEK Ljubljana. Parkirišče za obe organizaciji združenega dela je določeno ob novi predvideni občinski cesti, ob uvozih v območje posameznega uporabnika.

5. člen

Pogoji za urbanistično oblikovanje industrijske cone, arhitektonsko oblikovanje objektov oz. posegov v prostor na območju zazidalnega načrta so:

— gradbena črta proizvodnih prostorov za SGP Konstruktor TOZD Gradbenik Lendava poteka od severa proti jugu z določenim odmikom od skrajno severne meje Varstroj — SGP Konstruktor TOZD Gradbenik Lendava in z določenimi tehnološkimi pogoji proizvodne hale;

Ostali pogoji so:

— novi objekti se morajo po tlorisih in višinskih gabaritih prilagajati obstoječim oblikam in razpoložljivem prostoru;

— dimenzije novih objektov so le okvirne in določajo maksimalne tlorisne in višinske gabarite, zato so pri detajlnejšem načrtovanju možna manjša odstopanja;

— etapnost izgradnje proizvodnih objektov mora biti enotno ponavljajoč sistem gradbene konstrukcije, elementov fasad in dvokapnih streh z minimalnim naklonom;

— ureditev zunanjih manipulacijskih površin v vzhodnem delu zazidalnega načrta mora slediti povečanju števila zaposlenih oz. mora biti urejen interventni dostop — funkcionalno zemljišče mora biti vgrajeno.

6. člen

Drugi pogoji za izvedbo posegov:

— temeljenje po geotehničnem poročilu
— vpeljava fekalnih vod v zbirni kolektor (v I. fazi še preko lokalne čistilne naprave)
— izgradnja hidrantnega omrežja
— elektrifikacija objektov je možna kot priključitev na obstoječe omrežje
— možnost priključitve na parovod INA-Nafte Lendava
— komunalni odpadki se morajo zbirati v ustreznih kontejnerjih na določenih mestih in odvažati, nevarne odpadke pa je potrebno zbrati, odvažati in uničiti na drugih lokacijah.

7. člen

Etapnost izvajanja zazidalnega načrta:

1. SGP Konstruktor TOZD Gradbenik:

— I. etapa: izgradnja obrata za ključavničarstvo, železokrivnica, mehanična delavnica, steklarska delavnica, skupni prostori peskanje, žerjavna proga, kolesarnica, plato za pranje kamionov, bencinska črpalka, garaža, skladišče vnetljivih snovi, kotlovnica, in trafopostaja;
— II. etapa: izgradnja tesarskega obrata;,
— III. etapa: izgradnja hale in deponije za centralno skladišče;
— IV. etapa: izgradnja hale in platoja za izdelavo betonskih izdelkov;
— V. etapa: izgradnja uprave.

2. LEK Ljubljana:

— I. etapa: izgradnja proizvodnje linkomicina v dograjenem obstoječem objektu Gentamicina oz. izgradnja cisternskih skladišč in objekta za izolacijo;
— II. etapa: izgradnja nove hale za proizvodnjo farmacevtskih surovin s fermentacijsko tehnologijo in dograditev spremljajočih objektov (cisternsko skladišče), novo trafopostajo, parovod in objekt za proizvajanje pare ter napravo za predčiščenje tehnoloških odpadnih voda.

8. člen

Začasna namembnost zemljišč, ki niso predvidena za izgradnjo in ureditev v prvi etapi, ostane do začetka ustrezne etape nespremenjena, s tem da se na teh zemljiščih dovoljujejo posegi v prostor, ki so nujni za nemoteno realizacijo predhodne etape.

9. člen

Zazidalni načrt je delovnim ljudem in občanom, organizacijam združenega dela, samoupravnim organizacijam in skupnostim na vpogled pri občinskem upravnem organu, oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve občine Lendava.

10. člen

Nadzor nad izvajanjem tega odloka in zazidalnega načrta opravlja urbanistični inšpektor, Uprave za inšpekcijske službe občin Murska Sobota, Gornja Radgona, Ljutomer in Lendava.

11. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 350-5/88-7
Datum: 12. 7. 1988

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Rudolf LEINER, l. r.

178

Na podlagi drugega odstavka 39. člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 12/80, 37/85 in 29/86) ter 267. člena Statuta občine Lendava (Ur. objave pomurskih občin št. 37/81 in 9/86) je Skupščina občine Lendava na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 12. 7. 1988 sprejela

ODLOK
o zazidalnem načrtu za območje ob ulici Vladimirja Nazorja k. o. Lendava

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom se sprejme zazidalni načrt območja ob ulici Vladimirja Nazorja v Lendavi, ki ga je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota pod št. 8/87-ZN/LE.

2. člen

Zazidalni načrt vsebuje sestavine, ki prikazujejo pogoje za urbanistično oblikovanje, funkcionalne in oblikovalske rešitve objektov in naprav ter rešitve prometnega, energetskega, vodovodnega in kanali-

zacijskega omrežja, omrežja zvez in drugih posegov v prostor.

Vsebina dokumentacije:

a — Tekstualni del:

— usmeritve iz dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana občine Lendava

— funkcionalne in oblikovalske rešitve objektov in naprav

— idejne rešitve omrežja infrastrukture

— vodnogospodarske ureditve

— ureditev zelenih površin

— ureditve prostora za potrebe SLO in DS

— osnove za parcelacijo

— elementi za zakoličenje objektov in gradbenih parcel

— etapnost izvajanja

— soglasja pristojnih organov.

b— Grafični del:

1. Izrez iz prostorskih sestavin srednjeročnega družbenega plana občine Lendava za obdobje 1986—1990 M 1:5000
2. Programske zasnove območja — zazidalne osnove M 1:5000
3. Programske zasnove območja — komunalne osnove M 1:5000
4. Kopija katastrskega načrta M 1:500
5. Situacija obstoječih komunalnih naprav M 1:500
6. Arhitektonsko zazidalna situacija M 1:500
7. Zbirna karta komunalnih naprav M 1:500
8. Prometna situacija M 1:500
9. Zakoličbena situacija M 1:500
10. Požarno varstvo M 1:500
11. Gabariti M 1:200

II. OPIS MEJE

3. člen

Območje zazidalnega načrta obsega zemljišča z naslednjimi parcelnimi številkami:

3015/1, 3015/2, 3018/1, 3018/2, 3019, 3020/1, 3070/1, 3070/6, 3071, 3070/5, 3073/4, 3072, 3073/1, 3083/1, 3083/10, 3084/1, 3084/2, 3083/11, 3084/3, 3088/1, 3089, 3083/6, 3083/8, 3088/3, 3092, 3102/2, 3090/3, 3093/1, 3101, 3090/1, 3091 in 3090/2.

Obravnavana površina ureditvenega območja znaša 4.08 ha.

III. FUNKCIJA OBMOČJA S POGOJI ZA IZRABO IN KVALITETO GRADITVE IN DRUGIH POSEGOV V PROSTOR

4. člen

Zazidalni načrt, ki določa pogoje za funkcionalne in oblikovalske rešitve območja, prikazuje:

— razporeditev objektov

— namensko rabo površin

— velikost objektov in odprtih prostorov

— javne utrjene površine in njihovo ureditev

— ureditev zelenih površin

— zaklanjanje, obrambo in zaščito

5. člen

Znotraj opisane meje zazidalnega načrta iz 2. člena tega odloka so določene funkcije posameznih območij in sicer:

— individualna stanovanjska cona, cona A s skupno površino 2.0217 ha

— stanovanjsko obrtna cona, cona B s skupno površino 0.5004 ha

— industrijska cona, cona C s skupno površino 1.5621 ha

6. člen

Pogoji za urbanistično oblikovanje območja ter za arhitektonsko oblikovanje objektov so za posamezno gradnjo in za druge posege v prostor naslednji:

1. Stanovanjsko območje — predvideno za pozidavo za 18 stanovanjskih objektov

— stanovanjska hiša mora biti v minimalni tlorisni velikosti 9.00 × 9.00 m, maksimalne velikosti pa 14.00 × 14.00 m, medetažna ali P + M. Smer slemena vzhod-zahod, s temno kritino ali kritino v opečni barvi in naklonom strehe 20—35°.

— dovoljene so postavitve pomožnih objektov kot prizidek k stanovanjski hiši in sicer garažo v velikosti 5.00 × 5.00 m ali drvarnico 4.00 × 5.00 m. Pomožni objekti se lahko gradijo kot zidani prizidki ob ulici Vladimirja Nazorja na zahodni strani objekta, ob novi ulici ob železniški progi pa vzhodno od objekta.

— obvezna je gradnja zaklonišča v stanovanjski hiši

— fasade naj bodo ometi svetle barve

— dovoljuje se gradnja ograj, ki je lahko med posameznimi parcelami v žični izvedbi ali je zasajena živa meja. Ob ulični strani je obvezna zasaditev žive meje v višini 1.20 m in širini 0.50 m na notranji strani parcelne meje.

2. Stanovanjsko obrtno območje

— pogoji za urbanistično oblikovanje hiš so enaki kot so navedeni pod 1. točko tega člena

— ob interventni dovozni in peš poti je dovoljena gradnja obrtnih delavnic za potrebe izvajanja uslužnostne obrtne dejavnosti, tehnično mehanske storitve, projektiranje in tehnične storitve ter proizvodne dejavnosti, ki ne povzročajo negativnih vplivov na okolje.

— obrtna delavnica mora biti zidani objekt v minimalni tlorisni velikosti 9.00 × 6.00 m in maksimalni velikosti 14.00 × 6.00 m, priključen, s streho dvokapnico, smer slemena sever-jug.

— odmik od interventne dovozne ceste oz. peš poti je 1.00

— parkirišče za osebne avtomobile je urediti na severni strani tega območja.

3. Industrijsko območje

— dovoljena je novogradnja objektov, ki pomenijo dopolnitev tehnološkega procesa proizvodnje v skladu z zazidalnim načrtom sicer:

a — baterija silosnih celic

b — skladiščno proizvodni prostori maksimalne velikosti 70. × 30.00 m,

c — prizidek poslovnih prostorov

d — zunanji depoi

e — zunanje manipulativne površine

IV. UREJANJE PROMETNEGA, ENERGETSKEGA, VODOVODNEGA IN KANALIZACIJSKEGA OMREŽJA TER SISTEMA ZVEZ

7. člen

Osnovno prometno omrežje na območju zazidalnega načrta poteka po že obstoječi ulici Vladimirja Nazorja in predvideni cesti o nasipu opuščene železniške proge.

V stanovanjsko obrtni coni je predvidena peš povezava v sme sever-jug, ki obenem predstavlja interventni dovoz do obrtnih delavnic.

Vhod v industrijski coni se uredi tako, da se dovozna cesta pr makne proti severu in se formira zaščitni zeleni pas oz. protihrupn zapora za preprečevanje emisije hrupa.

V industrijski coni notranji promet poteka po že obstoječih a faltiranih površinah.

8. člen

Širine predvidenih komunikacij za javni, mirujoči in peš prom so podane v grafičnih prilogah in so obvezne.

9. člen

Ogrevanje objektov in obrtnih delavnic znotraj območja zazida nega načrta se bo reševalo z individualnimi sistemi.

10. člen

Trase, zmogljivosti, mesta priključkov, hidrantna mreža ter v ostali podatki v zvezi z rešitvami energetskega, vodovodnega in kan lizacijskega omrežja ter sistema zveze, so podane v grafičnem delu z zidalnega načrta.

V. ETAPNOST IZVAJANJA

11. člen

Pred začetkom gradnje objektov, objektov v stanovanjski in st novanjsko obrtni coni je obvezno zagotoviti minimalno infrastrukt no omrežje, ki obsega prometno, kanalizacijsko, vodovodno in ele tro omrežje.

Zazidalni načrt se lahko izvaja v posameznih etapah. Posamezn etapa graditve in spremljajočih ureditev mora potekati kot zaključe in dokončno urejena celota.

Ureditev komunalne in prometne opreme posameznega obmc ja mora biti zaključena v prvi fazi izvajanja posamezne etape.

12. člen

Do pričetka gradnje načrtovanih objektov in naprav posamez etape obdržijo zemljišča dosedanjo namembnost.

VI. KONČNE DOLOČBE

13. člen

Zazidalni načrt območja ob ulici Vladimirja Nazorja v Lenda je na vpogled občanom in organizacijam pri Oddelku za urbanize gradbene in komunalne zadeve Občine Lendava.

14. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem tega odloka vrši Uprava za inšpe cijske službe občin Pomurja — enota v Lendavi.

15. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objav pomurskih občin.

Številka: 350-6/88-7

Datum: 12. 7. 1988

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Rudolf LEINER, l. r.

Na podlagi 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave št. 12/80, 36/81 in 11/84) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 14. julija 1988, sprejela

UGOTOVITVE IN STALIŠČA
o oceni gospodarskih gibanj, skupne in splošne porabe v I. polletju 1988 ter uresničevanje resolucije občine Murska Sobota v letu 1988

Zbori Skupščine občine Murska Sobota so na seji, dne 14. julija 1988 razpravljali o oceni gospodarskih gibanj, skupne in splošne porabe v I. polletju 1988 ter uresničevanju resolucije občine Murska Sobota v letu 1988 in ugotovili:

1. Gospodarska gibanja, ki slonijo na oceni OZD gospodarstva so nominalno na dokaj visokem nivoju in nekoliko preoptimistično prikazujejo pričakovane rezultate I. polletja. OZD niso v zadostni meri upoštevale posledice ukrepov, sprejetih po »15. maju«, ki bodo še bolj neugodno vplivali na rezultate poslovanja v II. polletju.

2. Podatki iz ocene kažejo, da se resolucijske usmeritve le delno uresničujejo. Načrtovana rast bo predvidoma dosežena pri družbenem proizvodu, izvozu, zaposlenosti in produktivnosti dela. Nizka je zlasti rast industrijske proizvodnje za katero se pričakuje, da bo še nadalje upadala.

3. Zaskrbljujoče je predvsem padanje akumulativne in reproduktivne sposobnosti gospodarstva, povečevanje obveznosti iz dohodka in osebnih dohodkov ter zaostrovanje likvidnostnih problemov na vseh področjih dejavnosti.

4. Dohodkovni položaj OZD vedno bolj otežujejo problemi pri nabavi repromaterialov, neurejeni pogoji poslovanja s tujim tržiščem, finančna nedisciplina, naraščanje obveznosti za skupne in splošne družbene potrebe, obveznosti za najeta kreditna sredstva ter administrativno urejanje cen na nekaterih področjih ob izredno hitrem naraščanju na drugih področjih.

5. V letošnjem letu so se pričele kopičiti težave v poslovanju in izgube predvsem v živilsko-predelovalni industriji. Tudi v kmetijstvu se rezultati poslovanja slabšajo. V kolikor bi v oceni gospodarskih gibanj zajemali zasebni sektor kmetijstva bi bili finančni kazalci v občini manj ugodni.

6. Osebna in splošna poraba se gibljeta v okviru resolucijskih in zakonskih določil, medtem, ko sredstva skupne porabe dosegajo rast dohodka v gospodarstvu občine.

7. Zaradi omejevanja skupne porabe se povečuje razkorak med programi samoupravnih interesnih skupnosti in dovoljenim obsegom sredstev. Kljub dokaj visokemu prilivu sredstev so na področjih družbenih dejavnosti prisotni številni problemi.

8. Do večjih finančnih težav prihaja na področju zdravstva, zlasti v TOZD Splošna bolnica, ki se že dalj časa srečuje s pomanjkanjem likvidnostnih sredstev in z drugimi motnjami v poslovanju. V neugodnem položaju se nahaja tudi kulturna dejavnosti, kjer bi bilo potrebno izvesti nekatera nujna investicijska vlaganja, vendar ni ustreznih sredstev.

Na podlagi ugotovitev iz ocene in razprave, so zbori občinske skupščine sprejeli naslednja stališča:

1. Zaradi vedno bolj zaostrenih pogojev gospodarjenja se morajo vse OZD učinkovito prilagajati spremenjenim razmeram in sprejetim ukrepom tudi z organizacijskimi spremembami, večjo tržno usmerjenostjo, zlasti na tuja tržišča, povečanjem konkurenčne sposobnosti, racionalizacijo dela v vseh fazah poslovanja ter z izvajanjem vseh drugih ukrepov gospodarske stabilizacije.

2. V organizacijah združenega dela, ki so v I. trimesečju letos poslovale z izgubo oz. na meji rentabilnosti in pričakujejo slabše poslovne rezultate tudi v I. polletju, morajo podrobno analizirati vzroke za neugodna gibanja, podvzeti aktivnosti za izboljšanje stanja ter sproti spremljati poslovne rezultate.

3. Vse OZD v katerih je prisotno padanje fizičnega obsega industrijske proizvodnje morajo podrobno analizirati vzroke takšnih gibanj in sprejeti ukrepe za zaustavitev negativnih trendov.

4. Z zniževanjem prispevnih stopenj iz dohodka in osebnih dohodkov je potrebno čim bolj razbremeniti gospodarstvo in s tem zagotoviti krepitev akumulativne in reproduktivne sposobnosti OZD.

5. Za hitrejši gospodarski razvoj občine in izhod iz krize je nujno pospešiti investicijsko aktivnost ter nameniti sredstva predvsem za izvozno usmerjene programe, tehnološko in razvojno intenzivno proizvodnjo ter odpiranje produktivnih delovnih mest.

6. Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj naj oceni likvidnostni položaj OZD v občini in ugotovi vzroke za upadanje akumulativne sposobnosti gospodarstva.

7. Cene proizvodov in storitev morajo organizacije oblikovati odgovorno z upoštevanjem ponudbe in povpraševanja na tržišču ter kupne moči prebivalstva.

8. S krepitvijo štipendiranja si morajo v vseh sredinah prizadevati za izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih.

9. Vse OZD in DS s področja gospodarstva in negospodarstva morajo izdelati oceno ekonomskih in tehnoloških viškov zaposlenih delavcev.

10. Ker ostaja pri SIS materialne proizvodnje, predvsem zaradi nepravočasno pripravljene investicijske dokumentacije, večji obseg sredstev dalj časa neaktiviran je nujno več skrbi nameniti racionalni porabi zbranih sredstev ter v zvezi s tem proučiti možnost prelivanja sredstev iz gospodarstva na račune SIS šele pred pričetkom izvajanja investicije. To bi prispevalo tudi k izboljšanju likvidnostne situacije OZD.

11. Nujno je povečati učinkovitost poslovanja z reorganizacijo in racionalizacijo dela v vseh neproizvodnih dejavnostih, predvsem v SIS in proračunskih porabnikih ter takoj pristopiti k prestrukturiranju družbenih dejavnosti v smeri uskladitve delovanja družbenih dejavnosti s sprejetimi programi ukrepov racionalizacije in razpoložljivimi materialnimi možnostmi.

12. Za sanacijo zdravstva je potrebno na nivoju republike doseči, da se večji stroški poslovanja TOZD Splošna bolnica zaradi aktiviranja novega kirurškega bloka, upoštevajo pri določanju obsega dovoljene porabe za leto 1988. Občine v pomurski regiji se morajo dogovoriti o pokrivanju skupnih fiksnih stroškov delovanja splošne bolnice v Murski Soboti.

13. Občinska zdravstvena skupnost naj analizira učinke delovanja sprejetih ukrepov racionalizacije v zdravstvu glede na različne možnosti prebivalstva za plačevanje participacij ter ugotovi vpliv na obseg poslovanja in finančni položaj izvajalskih organizacij oz. SIS.

14. Izvršni svet in strokovna služba SIS morajo v okviru danih možnosti, zakonskih določil in razpoložljivih materialnih sredstev zagotoviti delavcem v negospodarstvu enak družbenoekonomski položaj, kot ga imajo delavci v gospodarstvu.

15. Poslovodni in samoupravni organi v OZD in DS naj sproti informirajo delavce o pogojih poslovanja, poslovnih rezultatih in razvojnih možnostih.

Številka: 30-4/88-3
V M. Soboti, 20. julija 1988

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, dipl. oec.

Radijski in televizijski spored od 29. julija do 4. avgusta

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, Pionirski hura, reklame, glasba), 18.00 21-232.

TV LJUBLJANA

15.45 — 00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 16.15 Tednik, ponovitev. 17.15 Poletna noč, ponovitev nadaljevank Sužnja Isaura (6/30), Kdo bo nosil hlače, 8. del. 18.35 Oliver Twist, angleška otroška nadaljevanka. 19.24 Tv okno. 19.30 Tv dnevnik. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Cagney in Lacey, ameriška nanizanka. 21.10 Na krilih vetra, na južnih morjih, dokumentarna serija (4/8). 22.00 Tv dnevnik. 22.15 Poletna noč. Sužnja Isaura, brazilska nadaljevanka. Informativna oddaja za tujce. 00.00 Pevec jazza, ameriški film (čb).

Oddajnik II. TV mreže:
19.00 Alpski večer 88, ponovitev 5. oddaje. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Akademska folklorna skupina France Marolt. 20.45 Poročila. 20.50 Dokumentarna serija. 21.40 En avtor, en film. 22.00 Igrani film.

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Poletno dopoldne, 12.00 Počitniški spored, 16.50 Ponovitve, 18.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Nezgodni center, 21.00 Zabavna serija, 21.45 Dnevnik, 22.05 Kultura, 23.10 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 15.15 Počitniško popoldne, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Bogati in revni, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Slamnata lutka (film), 22.10 Zabavno iz sveta, 22.55 Šport, 23.25 Umetnine
Drugi program
16.00 Otroški spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Avstrijci v Afriki, 21.20 Smrtonosni posli (dok. film), 22.00 Čas v sliki, 22.22 Smodnik in svinec (film), 0.05 Diamantna lutka (film),

TV MADŽARSKA

9.05 Dogodivščine kapetana Vrungla, risanka. 11.05 Delta, pon. 11.30 Telovadba za invalide. 17.05 TV program za 4 dni. 17.15 Za upokojence. 17.45 Teka, uporabni napotki. 18.00 Okno, služnostni program. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Dva proti ena za policijo, z. nemška kriminalka. 21.10 Videoklipi. 21.20 Nova odprta knjiga: Nedokončana revolucija. 22.20 TV dnevnik.

NEDELJA, 31. JULIJ
TV 15.25

ŠEFI

ameriška nadaljevanka

Nadaljevanka je nastala po romanu Stewarta Woodsa, v njej pa nastopa nekaj znanih ameriških igralcev. Zgodba se začenja precej vznemirljivo. Nekega zimskega jutra leta 1920 so v gozdu blizu mesta odkrili truplo neznanega mladeniča. Morilca niso odkrili, vendar umor ni bil pozabljen. Lov na ubijalca je trajal štirideset let. Vodili pa so ga kar trije policijski šefi. Serija je polna akcije, političnih intrig, ljubezni in sovraštva.

Nadaljevanka ima šest delov.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, Strokovnjak odgovarja, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (Dežurstvo: od 14 do 16 na telefon 21-232).

TV LJUBLJANA

17.10 — 00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 17.40 Radovedni taček: Zajec. 17.55 Pamet je boljša kot žamet: Učena Pepelka. 18.00 J. Ribičič: Miškolin-mišji sovražnik. 18.10 Poletna noč, ponovitev nadaljevanke Sužnja Isaura (7/30). 19.24 Tv okno. 19.30 Tv dnevnik. 19.59 Naš utrip. 20.30 Ciklus filmov A. Christie: Umor z ogledali, ameriški film. 22.05 Tv dnevnik. 22.20 Poletna noč. Sužnja Isaura, brazilska nadaljevanka. 00.30 Informativna oddaja za tujce. Rožnata nanizanka (5/10).

Oddajnik II. TV mreže:
14.35 Kako biti skupaj. 15.05 Dolina miru, domači film. 16.35 Tamburaši, ponovitev. 17.35 Otroška predstava. 18.40 Dallas, ameriška nadaljevanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Glasbeni večer. 22.20 Športna sobota. 22.50 Kronika poljskega filmskega festivala.

TV ZAGREB

Prvi program
7.55 Glasba, 8.50 Dirka za rožami (film), 10.20 Ponovitve; 12.00 Izviri, 13.05 Dediščina za prihodnost, 14.00 Kako biti skupaj, 14.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Ženske (film), 21.35 Dnevnik, 21.55 Festival dalmatinskih klap

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 15.15 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Šport, 19.00 Sobotni predvečer, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Arena senzacij, 22.00 Zlati časi, 22.50 Jazz, 23.50 Hammer, 0.20 Zabavna oddaja,

TV MADŽARSKA

8.30 Naš ekran, pon. 9.05 Enovitost živega sveta. 9.20 Za otroke. 9.45 Tretji kanal. 10.30 Sosedje, pon. 11.00 Cirkuški film. 15.25 James Burke, angleška serija. 16.15 Barkochba. 17.00 Dnevnik. 17.25 Vroči veter, pon. 18.45 Pumuklijeve dogodivščine. 19j.30 TV dnevnik. 20.30 Pesem za vsakogar. 20.35 Ugrabljeni ekspresni vlak, ameriški film. 22.30 TV dnevnik.

SOBOTA, 30. JULIJA
TV 20.30

VEČER Z AGATHO CHRISTIE:

UMOR Z OGLEDALI

— ameriški barvni film, 1985
(Murder With Mirrors)

V Angliji ni druge ženske, ki bi uživala sloves gospodične Marple. Scotland Yard jo zelo dobro pozna — trdovratno, celo nadležno vsiljivko, ki pa je bistre pameti in je lahko v veliko pomoč. Tako meni inšpektor Curry in da amaterski detektivki vedeti, da bi mu bila njena pomoč zelo dobrodošla.

Gospodična Marple je močno zbegana, v nevarnosti je življenje njene prijateljice iz šolskih dni, nežne in krhke Carrie Louise, o kateri vsi pravijo, da ne živi v resničnosti, marveč lebdi na oblakih. Neznana roka jo hoče zastrupiti. To gospodični Marple zaupa Carriejin ljubeči pastorek Christian Guldbarndsen in jo prosi, naj popazi na njegovo mačeho. A komaj pride gospodična Marple na posestvo, kjer živi Carrie z družino in kjer strašijo naokrog čudni mladoletni prestopniki, se zgodi umor. Neznana roka ustreli Christiana. Zakaj je moral umreti? Gospodična Marple ima občutek, kot da tava v labirintu, in Carrie, za katero se zdi, da nima stika z resničnostjo, je tista, ki ji pokaže pot iz njega.

Scenarij: George Eckstein po romanu A. Christie. Režija: Dick Lowry. Igrajo: Helen Hayes (Jane Marple), John Miles (Lewis Serrocold), Bette Davis (Carrie Louise Serrocold), Leo McKern (inšpektor Curry), Liane Langland (Gina), John Laughlin (Wally), Dorothy Tuttle (Mildred), Anton Rodgers (dr. Hargrove), John Woodvine (Christian) in drugi.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Spored v madžarščini, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldne (aktualni prispevek, minuta za varstvo okolja, športne in druge novice, kmetijska oddaja, humor, glasba), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV LJUBLJANA

9.00 Video strani, 9.10 Živ-žav, 10.00 Oliver Twist, angleška nadaljevanka ponovitev, 10.30 Cagney in Lacey, ponovitev ameriške nadaljevanke, 11.20 Alpski večer, 12.00 Kmetijska oddaja, tv Novi Sad, 12.30 Video strani, 15.10 Video strani, 15.25 W. Woods: Šefi, ameriška nadaljevanka, 16.15 Prisluhnimo tišini, 16.55 Effi Briest, nemški film, 18.55 Vreme, 19.04 Tv mernik, 19.24 Tv okno, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 V. Pavevski: Predinfarktno stanje, drama Tv Skopje, 21.20 Zdravo, 22.50 Informativna oddaja za turiste,22.55 Video strani,

Oddajnik II. TV mreže
8.55 Poročila. 9.00 Danes za jutri in Pod zastavo, jugoslovanski film. 12.00 Anglunipe, oddaja v romščini. 13.30 Zabavno popoldne: 30 let Televizije Beograd, serije, otroška predstava, glasba. 19.30 Dnevnik. 20.00 Po letu 2000, poljudna serija. 20.45 Poročila. 20.50 Mali koncert. 21.10 Športni pregled.

TV ZAGREB

Prvi program
10.20 Poročila, 10.30 Nedeljsko mladinsko dopoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 14.00 Kuharji in zvezde (nadaljevanka), 15.40 Dokumentarno popoldne, 17.00 Tisoč klovnov (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Večerni zvonovi (nadaljevanka), 20.50 Liga gentlemanov (film).

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Ponovitve, 14.40 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Novica (film), 22.15 Spektrum,

TV MADŽARSKA

8.55 Za otroke. 9.45 Obiskovalci, češka serija. 10.15 Enovitost živega sveta. 10.30 Glasbeni film. 14.15 Pesmi J. Szerdahelyija. 14.55 Mali izlet, filmska komedija. 17.10 Delta. 17.35 Oglejmo si skupaj. 18.20 Pravljice. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.10 Gala v Vigadu, nastop mladih opernih pevcev. 21.30 Telešport.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, športna oddaja, kronika, glasba in reklame), 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

16.55 Videostrani, 17.10 Naš utrip, ponovitev, 17.25 Zrcalo tedna, ponovitev, 17.40 Poletna noč, ponovitev, 18.20 Spored za otroke in mlade, 18.35 Mala Nada, 8. del otroške serije Tv Beograd, 18.05 Risanka, 19.18 Vreme,19.19 Videostrani, 19.24 Tv okno, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 H. Lawson: Joe Wilson, avstralska nadaljevanka, 20.55 Mozaik kratkega filma: Norina Namibija, nemški film, 21.45 Tv dnevnik, 22.00 Poletna noč; Sužnja Isaura, informativna oddaja za tuje turiste, Tudi takšni se rodijo, 1.00 Videostrani,

Oddajnik II. TV mreže
18.30 Beograjski tv program. 19.30 Dnevnik. 20.00 Paralele, zunanja politika. 20.45 Poročila. 20.50 Mali koncert. 21.10 Alternative 4, poljski serijski film. 22.10 Mejaši, dokumentarna oddaja. 22.45 Poezija.

ljubljanska banka
Pomurska banka Murska Sobota

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Poletno dopoldne, 12.00 Počitniški spored, 16.50 Ponovitve, 18.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Mandela (drama), 21.10 Znanost, 21.55 Dnevnik, 22.20 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 15.15 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Bogati in revni, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Magnum, 22.00 Mladoporočenca (film), 23.30 Munsterjevi

Drugi program
16.00 Glasbene želje, 17.00 Očarljiva Jennie, 17.25 Risanka, 17.30 Škotska, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Hotel (nadaljevanka), 21.15 Schilling, 22.00 Čas v sliki, 22.22 Holokavst (dok. film), 23.15 Dokumentarni večer,

TV MADŽARSKA

Prvi program ne oddaja, oddajniki druge mreže pa od 20.00 prenašajo programe regionalnih studiev Budimpešta, Pecs in Szeged (do 21.00)

PONEDELJEK, 1. avgust
TV 20.55

NORINA NAMIBIJA

zahodnonemški barvni film 1986
(Noraš Namibia)

Namibija, dežela na jugozahodu afriške celine, je bila svojčas nemška kolonija. Pretresajo jo hude politične in gospodarske težave, katerih žrtev so predvsem brezpravni domačini, črnci. Takšno Namibijo nam v tem filmu predstavlja domačinka, ki se je šolala v Nemčiji in zdaj dela kot vodja oddelka za vzgojo pri namibijskem cerkvenem svetu. Informacija o tej daljni, premalo znani deželi seveda ni popolna — je predvsem subjektivna ocena izobraženke, ki si v okviru skromnih možnosti prizadeva za boljši jutri svoje domovine.

Režija in scenarij: Norbert Bunge in Caroline Goldie

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, reportaža s pogovorom v živo, glasba, reklame), 18.00 Sotočje.

TV LJUBLJANA

17.10 Videostrani, 17.25 Poletna noč, ponovitev, 18.40 Spored za otroke in mlade, pamet je boljša kot žamet Vode in njena družčina, 18.45 Naš vrtec je ob meji, oddaja za otroke, 19.05 Risanka, 19.18 Vreme, 19.19 Videostrani, 19.24 Tv okno, 19.30 Tv dnevnik 1, 19.55 Vreme, 20.05 Ž. Žilnik: Brookyln-Gusinje drama TV Beograd, 21.35 Tv dnevnik, 22.00 Poletna noč; Sužnja Isaura, informativna oddaja za tujce, Nenavadne zgodbe: Tujec v mestu, 0.45 Videostrani.

Oddajnik II. TV mreže
19.00 Druga godba, 3. oddaja. 19.30 Dnevnik. 20.00 L. van Beethoven: V. koncert za klavir in orkester. 20.45 Žrebanje lota. 20.50 Zabavni torek.

ljubljanska banka
Pomurska banka Murska Sobota

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Poletno dopoldne, 12.00 Počitniški spored, 16.50 Ponovitve, 18.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Saga o Gosti Berlingu (film), 21.10 Dialogi, 22.10 Dnevnik, 22.35 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 15.15 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Bogati in revni, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ljudje v deževnem gozdu (dok. film), 21.07 Srečanje v Budimpešti (tv film), 22.20 Lov na Jamesa A. (film), 23.55 Veselo iskanje (film),
Drugi program
16.00 Glasbene želje, 17.00 Svet plesa, 17.30 Usmeritev, 18.00 Super fliper, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Uganite moj poklic, 21.07 Dok. film, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Šport, 22.30 Klub 2

TV MADŽARSKA

9.05 Počitniška matineja, filmi za otroke. 10.20 Raziskava vedenja, 1. del. 11.05 Telovadba za invalide. 17.35 TV spored za 3 dni. 17.40 Koledar 1988. 18.40 Nils Holgersson, risanka. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Izginil od doma, 5. del angleškega TV filma. 20.55 Studio '88, kulturni TV tednik. 21.40 Nacionalni park Kiskunsag, 1. del. 22.20 TV dnevnik.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarska tema, glasba in reklame), 18.00 Vprašanja—odgovori, 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

17.10 Videostrani, 17.25 Poletna noč, ponovitev sužnja Isaura, Nenavadne zgodbe: Tujec v mestu., 18.40 Spored za otroke in mlade, 18.55 J. Ribičič: Miškoli: Učiteljeva nesreča, 19.05 Risanka, 19.18 Video strani, 19.24 Tv okno, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Film tedna Ciklus Dannyja Kaya: Čudežnik, 21.45 Tv dnevnik 2, 22.00 Poletna noč: Sužnja Isaura, brazilska nadaljevanka, Informativna oddaja za tuje turiste, knjiga šal 4. del, 1.00 Videostrani,

Oddajnik II. TV mreže
18.30 Beograjski tv program. 19.30 Dnevnik (Bg). 20.00 Koncert simfoničnega orkestra RTV Ljubljana: Barber, Bloch, Gershwin. 21.40 Poročila. 21.45 Umetniški večer. Opomba: ob 19.25 predviden prenos prijateljske nogometne tekme med Avstrijo in Brazilijo z Dunaja.

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Poletno dopoldne, 12.00 Počitniški spored, 16.50 Ponovitve, 18.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Tema (film), 21.35 Morje, ljudje, obale, 22.05 Dnevnik, 22.30 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 15.15 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Bogati in revni, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Svet živali, 21.15 Naš človek v džungli (tv film), 22.50 Prva noč (film), 0.25 FBI,

TV MADŽARSKA

9.05 Počitniška matineja, filmi za otroke. 10.10 Raziskave vedanja, 2. del. 16.45 Sotrpini, rehabilitacijski magazin studia Pecs. 17.05 Front brez milosti, vzh. nemška serija. 18.05 Za boljši jezik. 18.35 Cim cim, literarne uganke za otroke. 19.30 TV dnevik. 20.05 Kdo kaj ve, kviz. 22.05 Umetnina tedna. 22.10 TV ogledalo, zabeležke dr. Tamasa Szecska. 22.25 TV dnevnik.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (inforamtivni del, prispevki iz kulturnega življenja, reklame, glasba), 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

17.10 Videostrani, 17.25 Poletna noč, ponovitev sužnja Isaura, knjiga šal 4. del, 18.35 Spored za otroke in mlade za mano mulci, 5. del madž. serije, 19.05 Risanka, 19.18 Vreme, 19.19 Videostrani, 19.24 Tv okno, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Tednik, 21.10 C. Dickens: Pusta hiša, angleška nadaljevanka, 22.00 Tv dnevnik, 22.15 Poletna noč; Sužnja Isaura, informativna oddaja, Sledge Hammer, 1.12 Video strani.

Oddajnik II. TV mreže
18.40 Beograjski tv program. 19.30 Dnevnik. 20.00 Filmoskop in jugoslovanski film. 22.30 Poročila. 22.35 Otvorena knjiga.

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Poletno dopoldne, 12.00 Počitniški spored, 16.50 Ponovitve, 18.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spekter, 21.05 Posetnica, 21.50 Dnevik, 22.15 Nočni program

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 15.15 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Bogati in revni, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Izbor iz Glasbenega senika.
Drugi program
14.00 Športno popoldne, 16.00 Glasbene želje, 17.00 Svet živali, 17.15 Izgubljeni v puščavi (film), 18.00 Šport, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Notranja politika, 21.05 Dinastija, 22.00 Čas v sliki, 22.15 Šport.

TV MADŽARSKA

9.05 TV doktor, o škodljivosti sončenja. 9.15 Čao, mami! 9.45 Počitniška matineja, filmi za otroke. 10.55 Zooji leta 2000, pon. 17.20 Tretji kanal, o prostem času, 5. del. 18.15 Pokrajine, mesta, ljudje: Na slepem tiru — Mozambik. 19.15 Žrebanje lota. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Festival diamantnih nagrajencev, belgijski glasbeni film. 20.45 Breg Magorpuszta. 21.05 Bodi moja žena, TV film. 22.10 Portreti: Claude Levi-Strauss. 23.25 TV dnevnik.

SREDA, 3. avgust
TV 20.05

ČUDEŽNIK,

ameriški barvni film, 1945
(WONDER MAN)

Potem ko se je Danny Kaye že uveljavil kot priljubljeni komik, se je njegov producent Samuel Goldwin domislil, kako bi njegove občudovalce kar najbolj razveselil. »Čudežna« kamera je omogočila, da se pojavi v dvojni vlogi — kar najbolj različnih bratov dvojčkov, ki v skupnih prizorih počenjata že kar nemogoče vragolije.

Danny Kaye št. 1 igra razuzdanega in prešernega plesalca v nočnem lokalu, ki ga umorijo. Danny Kaye št. 2 pa je pravi knjižni molj, ki ga straši bratov duh. Potem ko se zaljubi v lepo knjižničarko, ga bratov duh pokliče na pomoč, saj se morilcem lahko maščuje le tako, da še naprej nastopa v svojem klubu. Ker knjižni molj nima potrebnih spretnosti, se vanj naseli duh dvojčka, ki pa ga sem ter tja pusti na cedilu. To se rado dogaja takrat, ko se nanj spravijo morilci, ki ne morejo doumeti, da se je plesni zvezdnik po smrti vrnil. . .

Scenarij: Don Hartman, Melville Shavelson, Philip Rapp po zgodbi Arthurja Sheekmana. Režija:Bruce Humbertsone. Fotografija: Victor Milner, William Snyder. Glasba: Louis Forbes. Igrajo: Danny Kaye, Vera-Ellen, Virginia Mayo, Steve Cohran, S.Z. Sakall.

Kino

SPORED FILMOV V KINU PARK MURSKA SOBOTA OD 29. VII. DO 4. VII. 1988

29. julija ob 18. uri ameriški film PEKLENSKE STEZE BMX — DOLBY STEREO!

29. julija ob 20. uri ameriški erotični film PRIROČNIK ZA SEKS, MLADINI DO 16. LETA OGLED FILMA NI DOVOLJEN!

31. julija ob 16. in 18. uri ameriški film PEKLENSKE STEZE BMX — DOLBY STEREO!

31. julija ob 20. uri ameriški erotični film PRIROČNIK ZA SEKS, MLADINI DO 16. LETA OGLED FILMA NI DOVOLJEN!

1. in 2. avgusta ob 18. in 20. uri angleški film FANTAST — DOLBY STEREO!

3. in 4. avgusta ob 17.45 in 20. uri ameriški film TUJEC — OSMI POTNIK, II. DEL — DOLBY STEREO! Samo za gledalce nad štirinajstim letom!

Prodam

ZASTAVO 750, starejši letnik, vozen, registriran, prodam. Alojz Gabor, Rinčetova Graba 10, Ljutomer. IN-18491

TRIFAZNO VODNO ČRPALKO — BIDE, novo, ugodno prodam. Ludvik Rudolf, Radoslavci 45, p. Bučkovci. IN-18494

ZASTAVO 101, letnik 1975, registrirano do maja 1989, prodam. Alojz Videnšek, Mota 55, Ljutomer. IN-18493

STRUŽNICO US 51, potisje, profil 500 × 1500, s priborom, univerzalni rezkalni stroj s priborom, miza 250 × 500, starejši, prodam. Telefon: 81 404. IN-18496

FIAT 750 prodam. Radoslavci 38, p. Bučkovci. IN-18498

TRAKTOR ZETOR 4712 s koso prodam. Telefon: 48 122. M-5621

ZASTAVO 101, letnik 1981, prodam. Benkič, Murska Sobota, Lendavska 17 c. M-5622

Kam na kozarček in pico? Na Hotizo v Osmico!

TV GRUNDIG SUPER COLOR, rabljen, z daljinskim upravljalnikom, prodam. Telefon: (069) 24 670. M-5624

PUJSKE prodam. Andrejci 16. M-5625

SAMONAKLADALKO IN STISKALNICO ZA KOMBAJN EPPLE prodam ali zamenjam za visokotlačno. Žižki 95 a. M-5626

LOVSKO PUŠKO ZASTAVA (šibrerko), prodam. Puconci 8 c. M-5627

ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam. Dragan Đuričić, Beltinci, Panonska 7 a. M-5628

ZASTAVO 101, letnik 1978, registrirano do 24. junija 1989, prodam. Naslov v upravi lista. M-5631

POSESTVO PRODAM. Kupcu ostanem v hiši v dosmrtni oskrbi, dam njivo, travnik, gozd, oprema v hiši nova. Naslov v upravi lista. M-5635

KOMBAJN ZMAJ (motor v okvari), tudi po delih, prodam. Branko Fekonja, Stavešinski Vrh 31, p. Sp. Ivanjci. M-5636

DVOBRAZDNI PLUG, 12-colni, star dve leti, ugodno prodam. Telefon: 24 992. M-5638

OPEL MANTA 1600 ugodno naprodaj. Ogled po 18. uri. Beltinci, Panonska 10. M-5649

MEŠALEC ZA BETON, rabljen, prodam. Telefon: 26 731. M-5641

RENAULT 4 TL, letnik 1978, ugodno prodam. Cankova 17. M-5642

ZAMRZOVALNO SKRINJO, malo rabljeno, 360 l, prodam za 20 SM. Beltinci, Gregorčičeva 36. M-5644

ZASTAVO 101 GT, letnik 1984, karoserija letnik 1988, prodam. Cena 8.200.000 Krog, Trubarjeva 2, telefon: 26 486. M-5645

GUME ZA PRIKOLICO (650 × 16), prodam. Murski Črnci 18. M-5647

PRALNI STROJ prodam. Telefon: 26 618. M-5648

KLAVIATURE YAMAHA DX-7, KORG DS-8, SAMPLER ENSONIA MIRAGE s kovčki in priborom, prodam. Telefon: 25 577, od 9. do 12. ure. M-5650

AVTOMATIC A 3 MS, star eno leto, ugodno prodam. Telefon od 18. do 20. ure: 74 202. GR-18539

SILAŽNI KOMBAJN MEX 2 prodam. Jakob Klemenčič, Grabonoš 2. M-5651

PRIKOLICO TRESKA, izvozni model, 2 + 2, parkirano zasebno v Vrsarju, prodam. Telefon: Pregelj, (069) 22 620. M-5652

MINI MORIS ELEKTRONIK prodam. Krog, Murska 125. M-5654

KOSILNICO K 500 R in nahrbtno motorno škropilnico Panonija, nerabljeno, prodam. Šalovci 35. M-5658

PLUG, tip ferguson, 10-colni, prodam. Fokovci 50. M-5659

RAČUNALNIK ZX SPECTRUM in novo CB opremo ter koruznjak, prodam. Viktorija Horvat, Hotiza 187. Telefon: 75 708. M-5660

STAVBO ZA RUŠENJE, velikost 10 × 7 m, zidano s polno opeko in ohranjenim ostrešjem, ugodno prodam. Telefon: 48 402. M-5663

MOPED APN 4 S ugodno prodam. Bodonci 7 a. M-5664

MLATILNICO PRODAM. Markovci 16, p. Šalovci. M-5666

KROŽNE BRANE, 24 diskov, prodam ali menjam za 20 diskov. Bogojina 28. M-5667

MOTORNO ŽAGO ALPINA 438 prodam. Turnišče, Štefana Kovača 20. M-5668

GOZD, 46 arov (največ gradbenega lesa), prodam. Informacije v trgovini Ciciban. M-5669

PRIKOLICO ZA AVTO, novo, ugodno prodam. Telefon zvečer: 24 949. M-5670

TRAKTORSKO KOSO, priklop zadaj in zamrzovalno skrinjo GORENJE prodam. Pečarovci 76. M-5671

MALE PUJSKE PRODAM. Žurman, Negova 92. M-5676

TRAKTOR STEYR in VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI, V DOBREM STANJU, prodam. Karel Krauthaker, Selišči 12, p. Videm ob Ščavnici. IN-18500

VW 1500 in mnogo rezervnih delov ugodno prodam. Telefon: 24 591. IN-5513

PISALNI STROJ UNIS, skoraj nov, prodam. Telefon popoldne: 46 263. IN-5556

JADRALNO DESKO VIP IMGRAD ugodno prodam. Telefon: 81 937. IN-18488

GOLF, karamboliran, vozen, 9/77, nujno prodam. Telefon: 81 937. IN-19487

HIŠO z garažo in velikim dvoriščem v Ljutomeru ugodno prodam. Telefon: 81 794. IN-18489

LADO 1200, karambolirano, ugodno prodam. Telefon: 71 080. M-5619

RDEČE VINO ugodno prodam. Telefon: 23 404. M-5620

FOTELJE, KUHINJSKO MIZO s 4 stoli, kavč in pohištvo za spalnico z novimi vzmetnicami jogi prodam. Telefon: 23 239. M-5634

MOTOR Z MENJALNIKOM ALI BREZ NJEGA, za zastavo 101, kolesa, sedeže, akumulator, motorček za hladilnik prodam. Branko Rantaša, Murščak 31, Radenci. M-5673

GS 1200, letnik 1977, prevoženih 120.000 km, ugodno prodam. Gomboc, Gerlinci 53, p. Cankova. M-5674

MOTOKULTIVATOR IMT 507, 8 KS, s priključki, z garancijo, in motor 21 MAJ, 8 KS, za motokultivator, nov, prodam. Telefon od 16. do 20. ure: 23 701. M-5675

MALE PUJSKE PRODAM. Tišina 67. M-5678

DVO- IN TRISED (lahko kotni) s foteljem podam. Lea Duh, Murska Sobota, Stara 6. M-5679

TRAKTOR URSUS, 35 KS, prodam. Jerebic, Lipa 71. M-5683

ZAMRZOVALNO OMARO, 120 l, prodam. Berič, Gornja Radgona, Porabska 3. M-5686

MANJŠO OLJNO PEČ za centralno ogrevanje in komplet vodovodne črpalke z rezervoarjem ugodno prodam. Rakičan, Panonska 16. M-5687

LADA 1200 naprodaj. Cena 135 SM. Naslov v upravi lista. M-5688

HLEVSKI GNOJ, večjo količino, prodam. Zenkovci 90. M-5690

PONY EKSPRES ugodno prodam. Telefon: 77 035. M-5691

RDEČE VINO prodam. Lipovci 5, telefon: 71 482. M-5692

PUJSKE PRODAM. Nemčavci 32, telefon: 24 414. M-5693

SLAMO Z NJIVE (balirano ali ne) prodam. Moravske Toplice, Dolga ulica 77, telefon: 48 233. M-5694

DVE MLADI KOZI ZA PLEME prodam. Beltinci, krožna 2 b. M-5695

BALKONSKA VRATA (220 × 80), nova, prodam 10 odstotkov ceneje. Činč, Tropovci 29. M-5696

PUJSKE, stare 8 tednov, prodam. Slavic, Puconci 47. M-5697

JADRALNO DESKO VIP, brez jadra, ugodno prodam. Telefon: 26 770. M-5698

DVA PONY EKSPRESA prodam. Telefon: 25 548. M-5699

NOVO PEČ NA TRDA GORIVA in svežo svinjsko mast, 25 l, prodam, Murski Petrovci 25. M-5700

ZASTAVO 126 AP IN LADO 1300 S, obe karambolirani, prodam. Crešnjevci 184, p. G. Radgona. GR-18540

VW 1200, letnik 1972, registriran, prodam. Franc Štuhec, Vučja vas 42, telefon: 87 255. M-5702

STAREJŠO HIŠO NA 65-ARSKI PARCELI v Tešanovcih, v bližini Moravskih Toplic, prodam. Darinka Lacko, Turnišče, Štefana Kovača 54. M-5704

ZASTAVO 750, letnik 1984, prodam. Marjan Lesjak, Murska Sobota, Lendavska 31 c. M-5705

GOLF JGL B/2, S PAKET, 30.000 km, in KAVASAKI GPZ — 500 S, nov, rdeč, prodam. Lukač, Krog, Brodarska 11. M-5706

ENOOSNO PRIKOLICO, prekucno, prodam. Pince 43, Lendava. LE-19068

PARCELO NA VANEČI prodam. Telefon: 21 854. M-5707

NOV MIZARSKI SKOBELJNI STROJ, debelina 350, prodam 30 odstotkov ceneje. Vrhovšek, Janka Sernca 55, p. Razvanje pri Mariboru. M-5709

FANTOVSKO DIRKALNO KOLO, staro eno leto, 5 prestav, in zamrzovalno omaro, 50 l (calex), ugodno prodam. Telefon: 24 429. M-5710

TOMOS AVTOMATIC, nov (1,30 M), kombinirani štedilnik, nov (0,38 M), in rabljen TORI CROSS zelo ugodno prodam. Telefon: (069) 21 239. M-5711

SUHE HRASTOVE DESKE prodam. Gomilica 69. M-5713

SIPOREKS, 5 cm, 3 m², prodam. Palatin, Gančani 89. M-5714

ČOLN MAESTRAL — 9 in TOMOS 3,5 prodam. Kumperščak, Ljutomer, Vrazova 5. IN-16951

MANJŠO MEHANIZIRANO KMETIJO s 4 ha zemlje in vinograd, 2200 trsov, prodam. Ivan Kolarič, Vuzmetinci 50, Miklavž pri Ormožu. IN-16953

LADA 1200, dobro ohranjena, naprodaj. Tibor Sarjaš, Gaberje 4. LE-19081

VINOGRADNIŠKO HIŠO, podkleteno (gospodarsko poslopje, vodovod, elektrika), v Gresovščaku, 3 km od Ljutomera, 30 arov odlične zemlje (vinogradniška lega), 1,50 ha sadovnjaka in 5 ha gozda prodam. Informacije pri Heleni Grobler, Ljutomer, Miklošičev trg 6. IN-M

ELEKTRIČNI STROJ ZA KUHANJE KAVE ASTORLJA (dve grupi) enoosno prikolico special gorenje muta s koso in škropilnico, stružnico za kovine, delovna dolžina 700 mm, domače izdelave, in električni stroj za varjenje FURLAN, 220 AM, prodam. Murska Sobota, Kidričeva 31, telefon: 21 385. M-MM

FIAT 126 P, kombi dizel, nevozen, in nakladalnik RIKO prodam. Beznovci 46, telefon: 76 867. M-MM

POHIŠTVO ZA SPALNICO ugodno prodam. Žitek, Rakičan, Panonska 74. M-5715

PRIKOLICO ZA AVTO IN MOPED AVTOMATIC prodam. Bakan, Murska Sobota, Ivana Regenta 9 a. M-5717

ČEBELNJAK za 21 AŽ panjev iz elementov alupanel, 10 naseljenih AŽ panjev in pet »satarov«, 8 kosov, skoraj novo, prodam. Murska Sobota, Gregorčičeva 17. M-5718

HLADILNIK, 180 l, rabljen, prodam. Zorana Velnarja 36. M-5719

POHIŠTVO ZA OTROŠKO SOBO prodam. Informacije po telefonu: 21 688. M-5720

NOVO HIŠO v VELIKI POLANI 216 prodam. Telefon: 70 135. M-MM

VINOGRAD, 50 arov, s kletjo in opremo pri Štrigovi, prodam. Kreslin, Crenšovci 27. M-5723

PRALNI STROJ GORENJE ugodno prodam. Telefon: 23 895. M-5724

GOSTILNA HORVAT-LOVENJAK, POLANA PRI MURSKI SOBOTI, OBVEŠČA CENJENE GOSTE, DA JE

ZAPRTA
od 25. julija do vključno 12. avgusta

S SVOJIMI DOMAČIMI SPECIALITETAMI, SPECIALITETAMI IZ RIB, SLADICAMI IN DRUGIM PO NAROČILU SE OD 13. AVGUSTA SPET TOPLO PRIPOROČA!

JUGO 45 KORAL, prodam. Informacije: telefon: 71 316. M-5725

FIAT 126 P, letnik 1979, prodam. Crenšovci 74. M-5726

GRAMOFON ROTEL, vrhunski, ugodno prodam. Telefon: 23 895. M-5724

FIAT 750, star 5 let, prodam. Marjeta Časar, Tropovci 25 c. M-5727

LADO 1500, letnik 1980, rdečo, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Informacije: miklošičeva 26, telefon: 25 128. M-5728

TRAKTOR STEYR, 15 KS, s koso, in tridelne brane prodam. Puževci 46. M-5729

GS 1220, letnik 1973, registriran do julija 1989, prodam. Informacije po telefonu: 24 697. M-5730

SLAMO Z NJIVE v Murski Soboti, poceni prodam. Miklošičeva 61, telefon: 26 488. M-5731

MLADO KRAVO, drugič brejo, in štedilnik (2 elektrika, 2 plin), prodam. Prosenjakovci 74. M-5732

ZASTAVO 750 S, regal za dnevno sobo in garderobno omaro prodam. Šercerjevo naselje 17 (24 014 ali 24 108). M-5733

SPAČKA PRODAM. Marjan Horvat, Lendavska 17 a, II. nadstropje. M-5741

ŠKODO 120 LS, 79, prodam za 3.200.000 dinarjev. Ogled od 11. do 17.00. Anja Kavčič, Mladinska 16, Gornja Radgona.

ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Tropovci, Kolesarska 24. M-5734

RDEČE VINO (klinton, jurka), prodam. Vprašati: Murska Sobota, Prešernova 59, ali telefon: 25 117. M-5736

SLAMO V BALAH z njive prodam. Smodiš, Gornji Petrovci 89. M-5757

ZASTAVO 126 P, star dve leti, prodam. Čikečka vas 16, Prosenjakovci. M-5739

MALE PUJSKE prodam. Karel Gomboši, Šalamenci 65. M-5741

TELICO, brejo devet mesecev, kontrola A, prodam. Lipovci 208. M-5742

NOVO HIŠO (možen vikend), 10 arska parcela, na Goričkem, ugodno prodam. Možna zamenjava za starejšo hišo v Murski Soboti ali bližnji okolici. Informacije vsak dan od 6. do 8. ure. Telefon: 23 866. M-5744

FIAT 125, registrirano do junija 1989, prodam. Budinci 1 a. M-5745

TRAKTOR IMT 533 z branami in televizor črno-beli, prodam. Košarovci 22. M-5746

IMV KOMBI, letnik 1977, registriran za prevoz ljudi in tovora (1 + 8), prodam. Ogled vsak dan od 16. do 20. ure. Močnik Dani, Očeslavci 42. M-5747

PASAT IN MOPED APN 4 prodam. Lipovci 25. M-5748

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost listka premije od prodaje živine, izdanega pri HKS KZ Panonka Murska Sobota. Janez Čarni, Vučja Gomila 130, p. Fokovci. M-5672

DONOSEN POSEL OMOGOČAMO ZNANCEM ZDOMCEV — honorarno ali s polno zaposlitvijo. Odgovor zaradi hitrega prispetja oddajte v Avstriji: 8461 Ehrenhausen, Avstrija, postfach 4. M-5708

VARSTVO ZA 7-LETNEGA FANTKA v Murski Soboti iščem. Informacije po telefonu: 21-467. M-5721

KOMBI ZA PREVOZ INŠTRUMENTOV iščemo. Telefon: 22-132. M-5722

PSA KOKER ŠPANJELA, lovskih prednikov, rodovniška, naprodaj. Telefon: (062) 304-605, zvečer. M-M2

MIRNO, POŠTENO, ZAPOSLENO 22-letno dekle, manjše postave, si želi ustvariti topel dom in družino ob delovnem in dobrosrčnem fantu iz Pomurja, starem do 28 let. Alkoholiki izključeni. Če vas oglas ne moti, se mi oglasite pod šifro: »MURSKA SOBOTA«. M-5738

Kupim

BALIRANO SENO, večjo količino, kupim. Telefon: (069) 87-731. IN-18497

VELIK VINOGRADNIŠKI KLOPOTEC, nov ali rabljen, kupim. Štefan Karba, Murska Sobota, Naselje Borisa Kraigherja 27, telefon: 21-376. M-5629

ENOSOBNO STANOVANJE ALI GARSONJERO V MURSKI SOBOTI kupim ali vzamem v najem. Informacije v upravi lista. M-NJ

ZAREZNO STREŠNO OPEKO (folc), večjo ali manjšo količino, kupim. Ključarovci 38, telefon: 87-500. IN-15952

Sobe

SOBO s kopalnico in posebnim vhodom v Murski Soboti iščem. Ponudbe na upravo lista. M-5649

ŽENSKA DOBI BREZPLAČNO STANOVANJE v Murski Soboti za malo pomoči v gospodinjstvu vdovca. Naslov v upravi lista. M-5716

Zaposlitve

VARSTVO ZA OTROKA (vsak drugi teden popoldne), v bližini Lendavske ulice, iščem. Marija Vučak, Murska Sobota, Lendavska 17 c. M-5681

Razno

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost branilne knjižice 35557—8, izdane pri HKS KZ Panonka Murska Sobota. Hilda Vogrinčič, Cankova 39. M-5536

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost branilne knjižice št. 51900-601-10376 in HK 17201-5, izdane pri HKS KZ Panonka Murska Sobota. Geza Gal, Murska Sobota, Poljska 8. M-5680

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost branilne knjižice, izdane pri HKS KZ Panonka Murska Sobota. Karel Špindler, Ocinje 14. M-5684

V SPOMIN

24. julija je minilo žalostno leto, odkar je prenehalo biti srce naše drage žene, mame in stare mame

Bare Štefanec

iz Turnišča

Še vedno slišimo tvoj glas in čakamo, da se vrneš, a ostaja le praznina, ki jo polni bolečina. Hvala vsem, ki se je še spominjate!

VSI NJENI

ZAHVALA

V 83. letu starosti je umrla

Ana Tivadar

iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo g. duhovnikoma za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, sosedom za vso pomoč v težkih trenutkih ter vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

Bolečina da se skriti,
pa tudi solze ni težko zatajiti,
le dragega očeta in dedka
nam nihče ne more več vrniti.

ZAHVALA

V 68. letu nas je po kratki in hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Karel Luthar

iz Križevec v Prekmurju

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli pisno ali ustno sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na zadnji poti.
Posebna hvala osebju za intenzivno nego kirurškega oddelka bolnišnice v Rakičanu ter dr. Kiršnerju za skrb med boleznijo, govorniku KS tov. Hariju za poslovilne besede, g. duhovniku in pevcem za pogrebni obred. Zahvala tudi GD Križevci.

Žalujoči: žena Julija, sin Karel z ženo Marico, vnukinje Rosvita, Suzana in Zdenka, sin Lojzek z družino in brat Elek z družino

Že eno leto v grobu spiš,
a v naših srcih še živiš.

Zakaj si moral nam umreti,
ko pa s teboj je bilo lepo živeti.

Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.

V SPOMIN

Branku Smodišu

iz Križevec v Prekmurju

Vsem, ki ste ga ohranili v srcu in mislih ter obiskujete in krasite njegov prerani grob, prisrčna hvala!

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

ABC POMURKA — KZ PANONKA Murska Sobota razpisuje na podlagi sklepa delavskega sveta delovne skupnosti

javno dražbo

za prodajo

1. tovornega osebnega avtomobila TAM 6500, letnik 1974, registriran do 16. 8. 1988, izklicna cena 6.970.000 din,
2. stiskalnice za seno lifan — nove, vendar poškodovane pri razlaganju — izklicna cena 7.000.000 din.

Javna dražba bo v sredo, 3. 8. 1988, ob 10. uri v prostorih centralnega skladišča ABC POMURKA — KZ PANONKA v Murski Soboti, Lendavska 61/b, kjer je tudi možen ogled kamiona in stiskalnice.

VESTNIK

VESTNIK Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave:
Murska Sobota, Titova 29/I, telefoni: novinarji 21 383, 21 232; direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, GPS in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Tisk ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZAHVALA

Ob nenadni boleči izgubi naše mame, babice in sestre

Marjete Fajfar

iz Lomanoš 1

se prijazno zahvaljujemo vsem sosedom, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, sorodnikom in prijateljem, ki so se s tolikim cvetjem in toplo mislijo poslovili od nje.
Posebna hvala oktetu Etrada in za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu ter vsem, ki so nam v teh bridkih urah lajšali bolečino.

VSI NJENI

Čeprav v grobu zdaj počivaš,
med nami živa si kot prej,
saj vso ljubezen in dobroto
si za nas izlila.

V SPOMIN

Minili sta dve leti, odkar ni več med nami naše drage mame, stare mame in babice

Irme Gašparič

iz Fokovec

Vsem, ki se je še spominjate in obstojite ob njenem grobu, hvala!

ŽALUJOČI: VSI TVOJI NAJDRAŽJI

In jaz živim še v ljubljenih osebah in predmetih,
kakor živeli oni so z menoj v minulih letih,
saj veš, čeprav smrt izniči vse, kar nas na zemljo veže,
do src globin in do ljubezni njena moč ne seže.

V SPOMIN

27. julija mineva 10. leto neizmerne žalosti in krute resnice, da si nas nenadoma zapustila, žena, mama in babica

Kristina Dominko

gostilničarka iz Odranec

Nesrečni smo, ker smo te izgubili, a ponosni, ker smo te imeli.
Hvala vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njenem grobu.

Žalujoči: mož Štefan, sin Stanko s Cvetko, hčerka Štefka s Francem, hčerka Valerija z Žarkom, vnuki Anita, Ksenija, Iztok, Sašo, Tina, Rok, Vito, Jure in Silvija

V SPOMIN

1. avgusta bodo minila štiri žalostna leta, odkar je prenehalo biti srce našega dragega moža, očeta in dedka

Franca Mariča

iz Rogašovec

Še vedno slišimo tvoj glas in čakamo, da se vrneš, a ostaja le praznina, ki jo polni bolečina.
Hvala vsem, ki se ga še spominjate in postojite ob njegovem preranem grobu.

ŽALUJOČI: VSI TVOJI NAJDRAŽJI

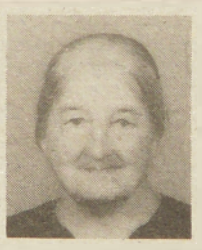

ZAHVALA

V 84. letu nas je po kratki bolezni za vedno zapustila draga mama in stara mama

Terezija Duh

iz Lendave

V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom ter njenim sodelavcem na lendavski pošti in sodelavcem Gorenja IMO, ki ste pokojnico v tako velikem številu pospremili na zadnji poti ter ji poklonili vence in cvetje.
Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem iz Gaberja za odpete žalostinke.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Lendava, 19. 7. 1988

ŽALUJOČI: SIN Z DRUŽINO

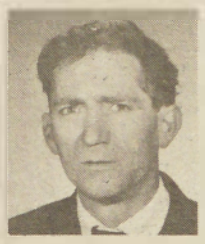

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 64. letu starosti zapustil dragi mož, oče, stari oče in brat

Štefan Bürgermeister

iz Rakičana

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem tistim, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.
Hvala osebju infekcijskega oddelka bolnišnice v Rakičanu, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter predstavniku KS za poslovilne besede.
Zahvala tudi sodelavcem kolektiva Jutranke iz Brežic in kolektivu ABC Pomurke-Agromerkur M. Sobota.
Rakičan, 12. julija 1988

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 58. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in brat

Štefan Herceg

iz Šalovec

Ob tej boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli ustno ali pisno sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na zadnji poti.

Posebna hvala osebju zdravstvene postaje G. Petrovci, govorniku KS, g. duhovniku in pevcem za odpete žalostinke ter gasilcem iz Šalovec in drugih sektorjev.

Žalujoči: žena Rozika, hčerka Slavica z možem Albinom ter sestri Sidonija in Ana

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in brat

Karel Lucu

iz Križevec v Prekmurju

Iskreno se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.
Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS tov. Hariju in GD.
Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoči: žena Ana, sinova Franc in Viljem z družinama, hčerke Elza, Margit in Anica z družinami, vnuki, pravnukinja, brat Štefan in sestra Marija z družinama ter drugo sorodstvo

Tiho, mirno ste zaspali,
v hipu smo ostali sami,
le spomin na vas bo z nami,
hvala za vse, kar ste nam dali.

V SPOMIN

26. julija je minilo eno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in sorodnica

Helena Kerec

roj. Šantavec
iz Zenkovec

Tiho in skromno, kot ste živeli, ste odšli od nas. Utihnil je vaš mili glas, obstalo je vaše ljubeče srce, nam pa so ostali sledovi vaših pridnih rok in spoznanje, da se nikoli več ne vrnete.
Hvala vsem, ki se je še spominjate, obiskujete njen grob, prinašate cvetje in prižigate sveče.

V TIHI ŽALOSTI VSI TVOJI

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

Komaj v 54. letu starosti nas je po kratki in hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Štefan Gomboc

iz Ženavelj

Ob nenadomestljivi in boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za darovane vence in cvetje ter vsem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi prerani zadnji poti.
Posebna hvala osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za žalostinke, govorniku KS G. Petrovci, sodelavcem kolektiva Mure G. Petrovci ter gasilcem iz Ženavelj in preostalega sektorja.
Ženavlje, 1. julija 1988

ŽALUJOČI: žena Gizela, sin Janez, hčerki Darinka in Marjana z družinama, sestra Irma z družino, tast in tašča ter drugo sorodstvo

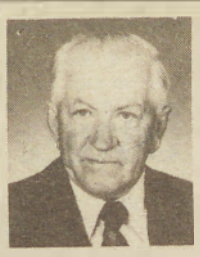

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, svak in stric

Štefan Rac

iz Gornjih Slaveč

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih stali bo strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS Kuzma
Najlepša hvala GD G. Slaveči in GD drugih vasi, LD Grad-Kuzma, LD Rogašovci, rogistom iz M. Sobote in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

VSI, KI SMO TE IMELI RADI

Zaspala mamica si zlata,
zaprla trudne si oči,
naj Bog odpre ti rajska vrata,
to ti iz srca želimo vsi.
(Slovo materi, dr. J. Smej)

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila naša draga mama in babica

Jožefa Šandor

iz Nuskove

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti.

Posebana hvala g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.
Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoči: hčerka Esta z možem Viktorjem, vnukinji Marica in Jožica z družinama ter drugo sorodstvo

Na obisku v Ingolstadtu

Tudi letos nas je dvajset srednješolcev iz M. Sobote obiskalo partnersko mesto Ingolstadt.

Naslednji dan, ko smo se že namestili v mladinskem domu, smo bili deležni majhnega sprejema v mestni hiši. Za deset dni, kolikor je trajal naš obisk, pa so pripravili program raznih ogledov in izletov.

Ogledali smo si več muzejev in cerkva, obiskali pa smo tudi tovarno Audi in si delno ogledali proizvodnjo. Poleg izleta v München, kjer smo obiskali olimpijski park in muzej BMW-ja, je bil še posebej zanimiv izlet skupaj z mladinci iz Japonske. Skupaj smo občudovali največjo skupino gorskih kristalov na svetu, ki so bili razstavljeni v Riedeburgu, sokolarno, si ogledali grad Prunn in se peljali z ladjo po Donavi. Zelo radi smo si ogledali tudi poklicno šolo in Shakespearejevo komedijo Mnogo hrupa za nič, ki je bila uprizorjena v gledališču na prostem. Na našo veliko željo pa smo obiskali tudi pivovarno Ingobrau.

Imeli smo dosti prostih večerov, tako smo lahko obiskali tudi združenja Trachten v Gerolfingu, ki je drugače tudi spoprijateljeno s folklorno skupino iz Beltinec. To srečanje nam je uredil Walter Schneeweis, ki se je tudi drugače trudil, da bi bil naš obisk v Ingolstadtu čim prijetnejši.

Poleg vsega tega pa smo navezali še stike z otroki naših zdomcev.

V glavnem smo dobili lepe vtise o Ingolstadtu in okolici, le škoda, da nismo imeli lepšega vremena.

Simona Granfol, foto Walter Schneweis

Velika turistično-folklorna prireditev

Tudi letos bo v okviru kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni organizirana tradicionalna parada kmečkih del in običajev po ulicah mesta Gornja Radgona. Zveza kulturnih organizacij, Pomurski sejem in Turistično društvo Gornja Radgone so razpisali natečaj za sodelovanje na paradi, ki bo 28. avgusta ob 10. uri. Prijavijo se lahko skupine z največ desetimi vozovi, na katerih bodo celovito prikazali eno od kmečkih del. Prikazi morajo biti izvirni, kajti ocenjevalo se bo predvsem to. Sodelujoče skupine bodo lahko med parado prodajale tudi svoje prehrambene izdelke.

Skupine se lahko prijavijo na ZKO Gornja Radgona do 6. avgusta.

bp

PRED DRUGIM VEBROVIM SIMPOZIJEM

Simbolični vrh skupnega v tradiciji

Vabila so že razposlana, v resnici pa bo to drugi avstrijsko-jugoslovanski filozofski simpozij v naši in avstrijski Radgoni. Če je bil prvi pred dvema letoma namenjen zlasti misli in delu dr. Franceta Vebra (1890—1975), prvega slovenskega laičnega filozofa, rojaka iz Gornje Radgone, bo drugi — od 11. do 13. novembra prav tako v obeh Radgonah — odmerjen filozofiji prof. dr. Donalda Davidsona z univerze v Berkeleyu (Kalifornija, ZDA) in temi Skupno v filozofski tra«diciji Jugoslavije in Avstrije v 20. stoletju. Organizator simpozijev je še »mlada« Avstrijsko-jugoslovanska filozofska zveza, med najbolj požrtvovalnimi pobudniki zanjo pa je bil prof. dr. Wolfgang L. Gombocz, docent na filozofskem inštitutu graške univerze, sicer rojen v Potrni/Laafeld v Radgonskem kotu na avstrijskem Štajerskem.

Na novembrskem znanstvenem srečanju bo zagotovljena mednarodna udeležba; ob Davidsonu še filozofi iz Avstrije, Jugoslavije in Italije. »Tisto skupno v avstrijski in jugoslovanski filozofiji zadnjih desetletij bo doseglo v tem Davidsonovem nastopu svoj simbolični vrh, »meni dr. Gombocz. Prispevke bodo, če bo le mogoče, objavili, nedvomno pa« bo tudi tokratni simpozij na visoki strokovni ravni tehten prispevek k sodelovanju in mednarodni izmenjavi podatkov na filozofskem polju. Dr. Gombocz se hkrati ozira v prihodnost, saj s sodelavci načrtujejo, da bo tretji skupni avstrijsko-jugoslovanski simpozij ob Vebrovi stoletnici rojstva 20. septembra 1990 na univerzi v Mariboru.

B. Ž.

POLANA PRI MURSKI SOBOTI

SPET JE PO »MAŠINSKIH« POGAČAH DIŠALO

Mlačev z »maganjarom« ne sme v pozabo, ne smejo v pozabo stari žetveni običaji, so rekli v Polani že lani, ko so prvič želi in mlatili kot pred desetletji. Poredošev Feri je pobrskal po spominu in raznih virih, prisluhnil starejšim in nastal je nekakšen scenarij, po katerem sta neponarejeno potekali tudi nedeljska žetev in mlačev.

Jouži in dva Pišteka so zavihteli sklepane in ostro nabrušene kose, da je bilo kmalu dovolj dela za ženske, ki so s srpi »gor brale«. »Povrsla« so bila skrbno zvita, zato vezača pri vezanju snopov, ki sta jih potem Sida in Feri zlagala v križe, nista imela težkega dela. Delali so vešče in skrbno, le nad gospodarjem, ki je skoparil s pijačo, so negodovali. Ker jih je hotel odžejati z vodo, so prekinili žetev in nadaljevali šele ko je poslal »pütro« s tistim ta pravim.

Končno kratek predah za vse, ki so si med žetvijo na vročem soncu krivili hrbte. Posedli so po snopju, Irma in Gizika pa sta v košarah prinesli kruh, mlete ocvirke, čebulo, vrtanke, pa še »mašinske« pogače povrhu . . .

Južino so krepko zalili s ta boljšim iz pütre in končali še preostanek žetve. Križi so bili zloženi, strnišče pograbljano, mladi so pobrali preostalo klasje in že je bil na njivi Muhičev Feliks z ubogljivo kravjo vprego. Vešče so naložili z zrnjem obteženo snopje, krepko zategnili žrd in voz se je počasi odmajal proti gospodarjevem dvorišču.

Ljudje na mlatilnici so delali tako vešče, kot da jim je to vsakdanje opravilo. »Drumlin« je požiral razvezano snopje in spodaj je bilo dela za vse, ki so skladali slamo v »oslico«, skrbeli za spravilo »vüjmeti« in plev ter vse ostalo. Tam zadaj pri vrečah pa si je gospodar s klobukom, telovnikom in uro na verižici v žepu zadovoljno mel roke.

Polančani so se torej tudi letos potrudili in pokazali svoje veščine, številni mladi in starejši od blizu in daleč pa so lahko videli, koliko truda so morali nekoč vložiti v spravilo pridelka.

Janko Stolnik
Foto: Nataša Juhnov

Nazadnje je izza vogala prisopihal težko pričakovani »maganjar«, parni samobodnik s priklopljeno mlatilnico. Mašinister Joži Frumen iz Motovilec in pomočniki so uro poskrbeli, da je bila mlatilnica v ta pravem položaju in da so bili vsi, ki so imeli z mlačvijo kaj opraviti, na svojih mestih. Dolg pisk, pa še dva, »maganar« je sopihal čedalje hitreje . . . Začelo se je in to čisto zares.

Grabe: Rekordni klopotec

Ivan Muršec iz Grab v radgonski občini je vsekakor rekorder med izdelovalci klopotcev. Številni se veselo vrtijo pri znancih, sosedih in tudi lastnikih vinogradov, ki so bolj oddaljeni. Njegov ponos pa je vsekakor mojstrovina, ki jo je ustvaril že leta 1983. Močan veter in neurje sta njegov klopotec sicer poškodovala, vendar pa ni obupal. Ko je slišal, da stoji nekje klopotec s premerom vetrnic okoli 7 metrov, se je odločil, da svojega popravi in ponovno postavi. Letos je ta klopotec tudi končal. Premer vetrnic je 9 metrov (vsaka je torej dolga 4,5 metra) in sodi med največje, ki so postavljeni v Radgonskih goricah. Seveda pa je Ivan Muršec previden in ima za vsak primer pripravljene dele za nov klopotec, ki bo lahko še večji od sedanjega. Sicer pa še nekaj podatkov o tem velikanu: premer — 9 metrov, teža kijev, ki udarjajo ob desko — 4 kilograme in dolžine deske, po kateri udarjajo kiji — 6 metrov.

D. L.

BUČKOVCI: 65 let godbe

V nedeljo so v Bučkovcih slavnostno proslavili visok jubilej pihalnega orkestra kuda. V tem obdobju so člani pripomogli k kulturnemu razvoju krajevne skupnosti in nenehno skrbeli za duhovno bogatenje krajanov. Slovesnosti so se udeležili številni predstavniki kulturnega in političnega življenja občine Ljutomer. Zbrane je najprej pozdravil Branko Klemenčič, predsednik kulturnega društva Bučkovci. Ema Tibaut, predsednica ZKO občine Ljutomer pa je slovesnost povezala tudi s praznikom, ki smo ga slavili prav te dni — dnevom vstaje.

Zadnji govorec, Mirko Lebarič, je zbranim predstavil tudi bogato kroniko tega ansambla.

Na slovesnosti so podelili tudi številna priznanja: pihalni orkester in 5 članov je prejelo priznanje ZKO občine Ljutomer, Miroslav Horvat pa zlato Gallusovo značko.

Tudi krajevna skupnost je orkestru in posameznikom podelila priznanja.

ZADNJA VEST

Požar v Ižakovcih

V torek zjutraj ob 0.30 je izbruhnil požar na gospodarskem poslopju Marije Kodila iz Ižakovec 159. Goreti je začelo v koruzni slami, nato pa se je požar razširil na gospodarsko poslopje. Zgorelo je pet ton sena in ostrešje gospodarskega poslopja. Škoda, ki znaša okrog 5 milijonov dinarjev, bi bila še večja, če ne bi gasilci iz Ižakovec, Melinec, Dokležovja, Lipe in Beltinec lokalizirali požar. Vzrok požara raziskujejo.

F.M.

RANKOVCI

Druge kmečke igre ŠD Tišina

Športno društvo v krajevni skupnosti Tišina, ki se uveljavlja z različnimi akcijami in prireditvami, je pretekli nedeljo pripravilo v Rankovcih druge KMEČKE IGRE s prikazom starih kmečkih običajev žetve in mlačve.

Od devetih vasi v krajevni skupnosti Tišina so na igrah sodelovali predstavniki osmih. Ekipe so se zbrale pri gasilskem domu v Rankovcih, od koder so v povorki prišli na žitno parcelo, ki jo je kombajn pustil in je čakala na kosce. Po pozdravnem nagovoru predstavnika KZ Panonka Murska Sobota kot pokrovitelja je žanjce nagovoril vert Evgen Kerčmar in dal vsa potrebna navodila, da bi žetev in pospravilo zrnja potekala tako, kot se to spodobi in kot je bil pred leti običaj. Klepanje kos, žetev, južina na snopih, skladanje snopov v križe, nakladanje na voz, prevoz k »mašinu« in mlačev, — nekaj snopov je bilo potrebno zmlatiti tudi s cepmi in pripraviti ritonje za pokrovanje strehe — »bintanje« in pospravilo žrnja je potekalo kot po tekočem traku. V hudi vročini pa sta se prilegli tudi domača jed in pijača. Vrle kmečke gospodinje pa so za to priložnost tudi pripravile razstavo domačih jedi, tako je druga tovrstna prireditev ŠD Tišina v Rankovcih s prikazom starih kmečkih opravil lepo uspela.

Feri Maučec

KLEPANJE KOS PRED ŽETVIJO V RANKOVCIH.